บทที่ 5

การเปรียบเทียบโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนามของผู้พูดทั้งสองภาษา โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนามในบทที่ 2 และ 3 มาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์รวมทั้งใช้วิธียกตัวอย่างจากงานของนักภาษาศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามในการศึกษาโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนามครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะคำลักษณนามไม่ซ้ำรูปเท่านั้น ส่วนคำลักษณนามซ้ำรูปผู้วิจัยจะไม่นำมาพิจารณาเพราะภาษาเวียดนามไม่มีคำลักษณนามซ้ำรูปใช้ และอีกประการหนึ่งเนื่องจากคำนามที่ใช้กับคำลักษณนามซ้ำรูปเป็นคำนามที่ใช้กับคำลักษณนามได้เพียงคำเดียว ดังนั้นจึงไม่สามารถนำมาจัดหมวดหมู่เพื่อหาโลกทัศน์ได้

นอกจากนั้นในการวิเคราะห์โลกทัศน์ที่แฝงจากคำลักษณนามในครั้งนี้ ในตอนแรกผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยจำแนกคำนามออกเป็นประเภทใหญ่ก่อน คือ สิ่งมีชีวิต และสิ่งไม่มีชีวิตว่ามีโลกทัศน์ที่แฝงจากการใช้คำลักษณนามเหมือนหรือต่างกันอย่างไร หลังจากนั้นจึงจะพิจารณาว่ามีคำลักษณนามคำใดบ้างที่ใช้กับคำนามได้หลายประเภท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคำลักษณนามคำนั้นมีความหลากหลายในการนำไปใช้กับคำนาม เช่น คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ ภาษาไทยจะใช้คำว่า ตัว ส่วนภาษาเวียดนามจะใช้คำว่า con 'ตัว' การใช้คำลักษณนามทั้งสองคำดังกล่าวนี้มีความหลากหลายมาก เนื่องจากว่า นอกจากจะใช้กับสัตว์แล้วยังสามารถใช้กับคำนามประเภทอื่นที่ต่างกันได้อีกด้วย กล่าวคือ คำลักษณนาม ตัว ในภาษาไทย สามารถใช้กับอมนุษย์จำพวก ยักษ์, ผี, ปีศาจ และเปรต และสิ่งของเฉพาะสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ เสื้อ, กางเกง, กระโปรง, เก้าอี้, โต๊ะ, เตียง และ ตู้ ส่วนคำลักษณนาม con ในภาษาเวียดนาม สามารถใช้กับมนุษย์ที่หมายถึง มนุษยชาติทั่ว ๆ ไป และผู้หญิงที่มีความประพฤติไม่ดี (ใช้ในเชิงดูถูก)

อมนุษย์จำพวกยักษ์, ผี, ปีศาจ และเปรต (เหมือนภาษาไทย แต่มีความหมายแฝงต่างกัน กล่าวคือภาษาไทยถือว่าอมนุษย์กลุ่มนี้ต่ำเหมือนสัตว์จึงแสดงการดูถูก ส่วนภาษาเวียดนามถือว่าอมนุษย์กลุ่มดังกล่าวมีความรู้สึกและการกระทำเหมือนมนุษย์และสัตว์) สิ่งของทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ ถนน (คอนกรีต), แสตมป์, ไห่, ตราประทับ และรถมอเตอร์ไซด์ (เรียกยี่ห้อ) และสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ (รวมอวัยวะบางส่วนของมนุษย์) ได้แก่ หัวใจ, ดวงตา, แม่น้ำ, ลำธาร, คลอง และ ถนน (ดินลูกรังซึ่งแตกต่างจากถนนแบบคอนกรีตที่มนุษย์สร้างขึ้น) จากตัวอย่างดังกล่าวนี้ สามารถนำไปสู่การวิเคราะห์ และตีความโลกทัศน์ที่สะท้อนออกมาจากการใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามได้เพิ่มขึ้นอีกว่า ทำไมคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ของทั้งสองภาษาจึงสามารถนำไปใช้กับคำนามประเภทอื่นได้อีกหลายประเภท และคำนามที่ใช้กับคำลักษณนามดังกล่าวก็ยังมีความแตกต่างกันอีกด้วย

5.1 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิตในที่นี้หมายถึงสิ่งมีชีวิตที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นในบทที่ 2 คือ มนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์* ดังนั้นคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตจึงมี 2 ประเภท คือ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ คำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์ และคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์

5.1.1 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนาม มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดมาก เนื่องจากในภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์มากกว่าภาษาไทย กล่าวคือ ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ถึง 25 คำ** ในขณะที่ภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้

---

*คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์ จะนำมารวมไว้ในหัวข้อนี้ทั้งหมด แม้ว่าจะมีคำลักษณนามบางคำที่นอกจากจะใช้กับมนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์แล้ว ยังสามารถใช้กับคำนามประเภทอื่นได้อีกก็ตาม

**หมายถึงจำนวนคำลักษณนามทั้งหมดที่ใช้กับมนุษย์ ทั้งนี้ รวมกับคำลักษณนามบางคำที่นอกเหนือจากจะใช้กับมนุษย์ได้แล้ว ยังใช้กับคำนามประเภทอื่นได้ด้วย

กับมนุษย์เพียง 7 คำ ดังนั้นเพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยจะอธิบายเปรียบเทียบเป็นประเด็นสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1.) เพศ

ภาษาไทย : ชาย = หญิง

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาไทยจะให้ความสำคัญระหว่างเพศชายและเพศหญิงเท่าเทียมกัน คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ส่วนมากจะไม่มีการแบ่งแยกเพศชายและเพศหญิง ส่วนมากแล้วเพศชายและเพศหญิงสามารถใช้คำลักษณนามร่วมกันได้ แต่มีอกเว้นเพียงคำลักษณนาม "นาย" และ "นาง" เท่านั้นที่แบ่งแยก แต่ก็ถือว่าเท่าเทียมกันเพราะถือว่าเพศชายมีคำลักษณนาม "นาย" ใช้ ส่วนเพศหญิงก็มีคำลักษณนาม "นาง" ใช้เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม คำลักษณนาม "นาย" และ "นาง" ก็ไม่ได้ใช้กับคนทั่ว ๆ ไป แต่จะใช้กับคนที่ประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งเท่านั้น กล่าวคือ คำลักษณนาม "นาย" จะใช้กับคนที่ประกอบอาชีพทหาร, ตำรวจ, นายทะเบียน และ นายไปรษณีย์ ส่วนคำลักษณนาม "นาง" จะใช้กับคนที่ประกอบอาชีพนางรำหรือนางละคร นอกจากนั้นก็ยังสามารถใช้เรียกนางงามหรือหญิงสาวก็ได้ โดยทั่วไปแล้ว คำลักษณนาม "นาย" และ "นาง" นี้ผู้พูดภาษาไทยไม่ค่อยนิยมใช้กันมากเท่าใดนัก ส่วนมากจะใช้คำลักษณนาม "คน" เพื่อแสดงความเท่าเทียมกันของผู้ที่ประกอบอาชีพดังกล่าวมากกว่า จากตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทยให้ความสำคัญกับเพศชายและเพศหญิงเท่าเทียมกัน

ภาษาเวียดนาม : ชาย > หญิง

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาเวียดนามนั้นในเรื่องของเพศมีความแตกต่างจากภาษาไทยมาก เพราะผู้ใช้ภาษาเวียดนามให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่า

เพศหญิง* สังเกตได้จากการที่มีคำลักษณนามใช้กับเพศชายมากกว่าเพศหญิง กล่าวคือ คำลักษณนามที่ใช้กับเพศชายเท่านั้นมีถึง 9 คำ ในขณะที่คำลักษณนามที่ใช้กับเพศหญิงมีเพียง 6 คำ มีคำลักษณนามทั้งหมด 10 คำในภาษาเวียดนามที่เพศชายและเพศหญิงสามารถใช้ร่วมกันได้ คือ ngudi, nhà, vị, cụ, em, đứa, tên, kẻ, cây และ con การที่ภาษาเวียดนามให้ความพิเศษกับคำลักษณนามที่ใช้กับเพศชายมากกว่าเพศหญิง จึงมีคำลักษณนามที่ใช้กับเพศชายมากกว่าเพศหญิง ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในภาษาเวียดนามนั้น การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์แสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ เพราะแม้ว่าจะมีการแบ่งชนชั้นในสังคมเวียดนามอย่างชัดเจนแค่สิ่งที่ตามมาคือในแต่ละชนชั้นนั้นก็ยังมีการแบ่งแยกเพศด้วย และที่สำคัญคือ ในสังคมเวียดนามยังให้ความยกย่องเพศชายมากกว่าเพศหญิง เช่น คำลักษณนาม "vì" เป็นคำที่ใช้กับเพศชาย และใช้เฉพาะกษัตริย์เท่านั้น คำลักษณนาม "ngài" เป็นคำที่ใช้อย่างเป็นทางการระดับประเทศ (นอกจากจะใช้ในเวียดนามแล้วยังสามารถใช้กับประธานาธิบดี และนายกรัฐมนตรีของประเทศอื่นได้ด้วย) คำลักษณนามคำนี้ปกติจะใช้กับบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี เป็นต้น และจะใช้กับผู้ชายเท่านั้น ไม่ใช้กับผู้หญิง ถึงแม้ว่าจะมีคำลักษณนาม "vị" ที่ใช้กับบุคคลดังกล่าวรวมทั้งพระราชินี แต่ก็เป็นคำลักษณนามที่ใช้ร่วมกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง ยังไม่มีคำลักษณนามที่ใช้อย่างเป็นทางการกับบุคคลดังกล่าวที่เป็นผู้หญิงโดยเฉพาะ เช่น เมื่อกล่าวถึงประธานาธิบดีของเวียดนามและนายกรัฐมนตรีของไทยก็จะใช้คำลักษณนาม "ngài" ซึ่งหมายถึงประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีที่เป็นผู้ชายเท่านั้น ยังไม่มีคำลักษณนามที่ใช้อย่างเป็นทางการระดับประเทศ กับประธานาธิบดีหรือนายกรัฐมนตรีที่เป็นผู้หญิง**

---

*คล้ายกับวัฒนธรรมจีน แต่ในปัจจุบันถ้าไม่พิจารณาจากคำลักษณนาม ผู้บอกภาษาบางคนบอกว่า ในสังคมเวียดนามนั้นผู้ชายและผู้หญิงมีความเท่าเทียมกัน ลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า ความคิดของบุคคลเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่ภาษาไม่เปลี่ยนไปตามยุคสมัยนั้นด้วย

**อาจจะเป็นเพราะว่า ที่เวียดนามยังไม่เคยมีประธานาธิบดี หรือนายกรัฐมนตรีที่เป็นผู้หญิงก็ได้ แต่ถ้าหากว่าในอนาคตอาจจะมีผู้หญิงได้รับตำแหน่งดังกล่าว ผู้บอกภาษาอธิบายว่าจะใช้คำลักษณนาม bà กับบุคคลดังกล่าวที่เป็นผู้หญิง เพื่อแสดงความยกย่องว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถ

การให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิงในสังคมเวียดนามนี้เริ่มต้นตั้งแต่เมื่อเวียดนามรับวัฒนธรรมจากจีนโบราณมาตั้งแต่ก่อนคริสตศักราช 207 โดยเฉพาะระบบครอบครัวนั้น ยิ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้ชายและผู้หญิงที่มีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ระบบครอบครัวของสังคมจีนและสังคมเวียดนามแบบเดิมมีลักษณะที่เหมือนกัน คือ อยู่บนพื้นฐานของลัทธิขงจื๊อ ลัทธินี้ให้ความสำคัญกับสถานภาพทางสังคมของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง กฎสำคัญซึ่งเป็นหลักปฏิบัติในระบบครอบครัวของลัทธิขงจื๊อ เรียกว่า "Ming-fen" Ming หมายถึง ชื่อ (name) และ fen หมายถึง หน้าที่ (duty) กฎ Ming-fen เป็นกฎที่กำหนดให้ผู้ชายรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตน รวมทั้งความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม กฎของลัทธินี้สอดคล้องกับสถานภาพทางสังคมของสมาชิกในครอบครัวของคนเวียดนาม กล่าวคือ ทุก ๆ ครอบครัวถือว่า ผู้ชายเป็นหัวหน้าครอบครัว หรือบิดาของครอบครัว หรือเรียกว่า "gia-trưởng" เป็นบุคคลที่มีอำนาจสิทธิ์ขาดเหนือภรรยาและบุตร มีอำนาจที่จะสั่งการได้ทุกอย่าง นอกจากนั้น ยังเป็นผู้ที่มีสิทธิ์ในการใช้จ่ายและลงทุนมากกว่าบุคคลอื่น รวมทั้งเป็นผู้ที่จัดการ และดูแลทรัพย์สินหรือรายได้ของครอบครัวทั้งหมด ส่วนผู้หญิงนั้นลัทธินี้ได้ถูกกำหนดสถานภาพว่า ผู้หญิงเวียดนามทุกคนอยู่ใต้อำนาจของผู้ชาย และมีสถานภาพต่ำกว่า ทั้งในครอบครัวและสังคมภายนอก ไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจหรืองานชุมชน มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในครอบครัวมากกว่าที่จะมีอำนาจหรือสิทธิอย่างอื่น หน้าที่ที่สำคัญที่สุด คือ ต้องช่วยหยุงให้บุตรชายของตนมีครอบครัวที่มั่นคงสืบไป (Nguyễn khắc kham, 1967: 14-15) จากตัวอย่างดังกล่าว รวมทั้งตัวอย่างการใช้คำลักษณนาม สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาเวียดนามให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง อย่างไรก็ตามเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยมแล้ว คนเวียดนามส่วนใหญ่ถือว่าผู้ชายและผู้หญิงมีความเท่าเทียมกัน

2.) <u>วัย</u>

ภาษาไทย : วัยเด็ก (รวมวัยรุ่น) และวัยผู้ใหญ่ (รวมวัยชรา)

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาไทยแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดภาษาไทยจำแนกวัยออกเป็น 2 กลุ่ม คือ วัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ แต่ก็ไม่ได้จำแนกอย่างชัดเจนนัก

เพราะไม่ได้มีคำลักษณนามใช้กับเด็กโดยตรง เพราะคำลักษณนามที่ใช้กับเด็กได้ผู้ใหญ่ก็สามารถใช้ด้วยได้ทุกคำ แต่มีคำลักษณนามที่แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าจะใช้กับผู้ใหญ่เท่านั้น คือ "ท่าน" เพราะคนที่ได้รับการยกย่องในสังคมส่วนมากจะเป็นผู้ใหญ่และทำงานแล้ว คำลักษณนาม "นาย" และ "นาง" ใช้กับผู้ที่ประกอบอาชีพหรือมีความเชี่ยวชาญซึ่งถือว่าต้องเป็นผู้ใหญ่จะไม่ใช้กับเด็ก คำลักษณนามที่ใช้กับเด็กในภาษาไทยจะแบ่งแยกตามชนชั้น กล่าวคือ เชื้อพระวงศ์จะใช้คำลักษณนามว่า "พระองค์" หรือ "องค์" สามเณรจะใช้คำลักษณนามว่า "องค์" หรือ "รูป" ส่วนเด็กทั่ว ๆ ไปจะใช้คำลักษณนามว่า "คน" คำลักษณนามที่ใช้กับเด็กดังกล่าวนี้สามารถนำไปใช้กับผู้ใหญ่ได้ทั้งหมด จากตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับวัยมากเท่าใดนัก แต่มีคำลักษณนามบางคำเท่านั้น เช่น ท่าน, นาย และ นาง ที่สะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดภาษาไทยให้ความสำคัญกับวัยผู้ใหญ่มากกว่าวัยเด็ก ทั้งนี้เป็นเพราะในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ใหญ่มีเรื่องหน้าที่การงานและความสุภาพเข้ามาเกี่ยวข้อง

ภาษาเวียดนาม : วัยเด็ก, วัยแรกรุ่น, วัยรุ่น, วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาเวียดนาม แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาเวียดนามจำแนกวัยออกเป็น 5 กลุ่ม คือ วัยเด็ก, วัยแรกรุ่น, วัยรุ่น, วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา คำลักษณนามที่ใช้กับบุคคลในแต่ละวัยดังกล่าว จำแนกได้ดังนี้

(1) วัยเด็ก คำลักษณนามที่ใช้กับวัยเด็กโดยเฉพาะ มี 1 คำ คือ "đứa" ใช้กับเด็กชายและเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 10 ขวบ คำลักษณนามที่ใช้กับเด็กในภาษาเวียดนามถือว่า เป็นลักษณะเด่นพิเศษอีกลักษณะหนึ่งที่แสดงให้เห็นความแตกต่างกับภาษาไทย เพราะภาษาไทยไม่มีคำลักษณนามที่ใช้กับเด็กโดยเฉพาะ

(2) วัยแรกรุ่น คำลักษณนามที่ใช้กับวัยแรกรุ่น มีเพียง 1 คำ คือ "em" ใช้กับวัยแรกรุ่นทั้งผู้ชายและผู้หญิง

(3) วัยรุ่น คำลักษณนามที่ใช้กับวัยรุ่น มี 2 คำ ได้แก่ "cậu" ใช้กับวัยรุ่นเฉพาะผู้ชาย และ "em"* ใช้กับวัยรุ่นได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง

(4) วัยผู้ใหญ่ คำลักษณนามที่ใช้กับวัยผู้ใหญ่ มี คำ ได้แก่ "nhà" ใช้กับผู้เชี่ยวชาญทั้งผู้ชายและผู้หญิง "ngài" ใช้กับบุคคลชั้นสูงในสังคมเฉพาะผู้ชายเท่านั้น "vị" ใช้กับพระจักรพรรดิ วีรบุรุษ และบุคคลชั้นสูงในสังคมทั้งผู้ชายและผู้หญิง (เรียกตำแหน่ง) "vì" ใช้กับกษัตริย์เท่านั้น "anh" ใช้กับผู้ชายที่ประกอบอาชีพบางอย่าง เช่น บุรุษไปรษณีย์, ทหาร และตำรวจ "chị" ใช้กับผู้หญิงที่ประกอบอาชีพบางอย่างที่มีลักษณะคล้ายผู้ชาย และ "mụ" ใช้กับผู้หญิงที่มีความประพฤติไม่ดี (เชิงดูถูก)

(5) วัยชรา คำลักษณนามที่ใช้กับวัยชรา มี 2 คำ ได้แก่ "cụ" ใช้กับผู้ชายที่เป็นนักบวช, พระสงฆ์, อาจารย์สอนภาษาชั้น, หมอแผนโบราณ, ท่อเฒ่าหรือแม่เฒ่าที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และ "lão" ใช้เฉพาะผู้ชายสูงอายุที่ทำตัวไม่เหมาะสมหรือไม่น่าเคารพ เช่น ตาแก่ขี้เหล้า เป็นต้น

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์คำอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ได้หลายวัย ไม่สามารถกำหนดวัยเฉพาะได้ จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาเวียดนามให้ความสำคัญกับวัยของมนุษย์เท่ากัน และแยกวัยออกเป็น 5 กลุ่มเพื่อให้เห็นความแตกต่างกันได้อย่างชัดเจน

3.) <u>อาชีพ</u>

ภาษาไทย : ให้ความสำคัญกับอาชีพบางอาชีพ

---

*ใช้ได้ทั้งวัยรุ่นและวัยแรกรุ่น

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาไทยบางคำ แสดงให้เห็นว่า คนไทยให้ความสำคัญกับอาชีพบางอาชีพ เนื่องจากใช้คำลักษณนามแตกต่างจากบุคคลในอาชีพอื่น โดยส่วนมากแล้วคนที่ประกอบอาชีพอะไรก็ตามก็จะใช้คำลักษณนามว่า "คน" แต่ถ้าหากบุคคลในอาชีพนั้นได้รับการยกย่องในสังคมก็จะใช้คำลักษณนามว่า "ท่าน" เช่น รัฐมนตรี เป็นต้น แต่มีบุคคลบางอาชีพที่ใช้คำลักษณนามแตกต่างจากบุคคลอาชีพอื่น คือ ทหาร และตำรวจ จะใช้คำลักษณนามว่า "นาย" นางละครและนางรำ จะใช้คำลักษณนามว่า "นาง" การใช้คำลักษณนามดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยให้ความสำคัญกับผู้ประกอบอาชีพทหารและตำรวจว่าแตกต่างจากบุคคลในวงราชการกลุ่มอื่น นางละครและนางรำแตกต่างจากกลุ่มของดารา และนักร้องทั่วไป ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า คำว่า "นางละคร" และ "นางรำ" เป็นคำเก่าก็ได้จึงมีคำว่า "นาง" นำหน้า อย่างไรก็ตามทั้งสองคำดังกล่าวนี้ก็ยังพบว่ามีการใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

ภาษาเวียดนาม : ให้ความสำคัญกับอาชีพบางอาชีพ

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาเวียดนามบางคำ แสดงให้เห็นว่า คนเวียดนามให้ความสำคัญกับอาชีพชั้นสูงซึ่งเป็นอาชีพที่มีเกียรติ เป็นอาชีพที่บุคคลในสังคมยกย่อง เช่น นักนิสิกส์, สถาปนิก และผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่น ๆ จะใช้คำลักษณนามว่า "nhà" ข้าราชการ ทหารและตำรวจใช้คำลักษณนามว่า "anh" (ชาย) / "chị" (หญิง) อธิการบดีและทนายความ ใช้คำลักษณนามว่า "ông" (ชาย) / "bà" (หญิง) การใช้คำลักษณนามดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า คนเวียดนามให้ความสำคัญกับอาชีพชั้นสูง ทั้งในวงราชการและเอกชนที่ต้องใช้ความรู้และความสามารถ และยังมองว่าผู้ประกอบอาชีพชั้นสูงดังกล่าวแตกต่างจากบุคคลทั่วไป คือ มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยมแล้ว คนเวียดนามถือว่าทุกอาชีพมีความสำคัญเท่ากัน แต่คำลักษณนามที่ใช้กับบุคคลแต่ละอาชีพดังกล่าวก็ยังมีใช้อยู่ในปัจจุบัน

4.) ชนชั้น

ภาษาไทย : กษัตริย์และเจ้านายชั้นสูง, พระสงฆ์ และสามัญชน

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาไทย แสดงให้เห็นว่าคนไทยแบ่งระดับชั้นของบุคคลในสังคมออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

(1) กษัตริย์และเจ้านายชั้นสูง หมายถึง พระเจ้าแผ่นดิน, พระราชินี, พระเจ้าลูกยาเธอ, พระเจ้าลูกเธอ และพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์อื่น ๆ จะใช้คำลักษณนามว่า "พระองค์" หรือ "องค์"

(2) พระสงฆ์ หมายถึง นักบวชในพุทธศาสนา ในที่นี้รวมสามเณรด้วย จะใช้คำลักษณนามว่า "องค์" หรือ "รูป"*

(3) สามัญชน หมายถึง บุคคลทั่ว ๆ ไปที่อยู่ในสังคม จะใช้คำลักษณนามว่า "คน" แต่ถ้าได้รับการยกย่องในสังคมจะใช้คำลักษณนามว่า "ท่าน"

การใช้คำลักษณนามกับบุคคล 3 ระดับดังกล่าวข้างต้นนี้ สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยแบ่งระดับชั้นของบุคคลในสังคมเพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานภาพ, ฐานะ และความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันในสังคม

ภาษาเวียดนาม : กษัตริย์และเจ้านายชั้นสูง, นักบวช, สามัญชนชั้นสูง, สามัญชนชั้นกลาง และ สามัญชนชั้นต่ำ

---

*ส่วนแม่ชี ในภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "คน" เหมือนสามัญชนทั่วไป

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาเวียดนาม แสดงให้เห็นว่าคนเวียดนามแบ่งระดับชั้นของบุคคลในสังคมออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

(1) กษัตริย์และเจ้านายชั้นสูง หมายถึง พระเจ้าแผ่นดิน, พระราชินี, พระเจ้าลูกยาเธอ, พระเจ้าลูกเธอและพระบรมวงศานุวงศ์อื่น ๆ คำลักษณนามที่ใช้กับบุคคลในระดับชั้นดังกล่าวนี้ก็ยังมีความแตกต่างกัน คือ พระเจ้าแผ่นดิน ใช้คำลักษณนามว่า "vị", "vì" และ "ông" พระราชินีใช้คำลักษณนามว่า "vị" และ "bà" พระเจ้าลูกยาเธอใช้คำลักษณนามว่า "chàng" ส่วนพระเจ้าลูกเธอใช้คำลักษณนามว่า "nàng"

ระบบสังคมนิยมแบบเก่าของเวียดนามซึ่งได้รับอิทธิพลจากจีนนั้นเป็นระบบสังคมที่มีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์แบบจีน (Chinese-type monarchy) เป็นการปกครองที่พระมหากษัตริย์เป็นใหญ่และมีอำนาจสิทธิ์ขาดแต่เพียงผู้เดียว การปกครองระบอบดังกล่าวเชื่อว่า พระมหากษัตริย์เป็นพระราชโอรสแห่งสวรรค์ พระองค์เป็นตัวแทนของสวรรค์ที่ส่งมาเพื่อเป็นผู้ปกครองประชาชน มนุษย์ที่อาศัยอยู่บนโลกมอบอำนาจให้แก่พระองค์แต่เพียงผู้เดียว พระองค์มีอำนาจโดยชอบธรรมที่จะปฏิบัติหรือดำเนินการกับทุก ๆ สิ่งหรือทุก ๆ เรื่อง แม้แต่เทพเจ้าและบุรุษทุกคนก็ต้องสยบและยอมจำนนต่ออำนาจของพระองค์ พระองค์เปรียบเสมือนหัวหน้าครอบครัว ซึ่งเป็นทั้งบิดาและมารดาที่คอยปกป้องคุ้มครองและดูแลประชาชนที่เปรียบเสมือนบุตร ดังนั้นพระองค์จึงมีอำนาจเหนือประชาชนทั้งปวง การดำเนินชีวิตของประชาชนทุกคนขึ้นอยู่กับพระองค์ และเป็นไปตามพระบัญชาของพระองค์ พระองค์จึงเป็นทั้งพระมหากษัตริย์ และในขณะเดียวกันก็เป็นหัวหน้าครอบครัวของประชาชนทั้งราชอาณาจักรด้วย (Nguyễn khắc kham, 1967: 17-18)

(2) นักบวช หมายถึง นักบวชทั้งศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธ ทางศาสนาพุทธจะเรียกนักบวชว่า พระสงฆ์ นอกจากนั้นยังมีนักบวชหญิงหรือแม่ชีด้วย ส่วนนักบวชที่เป็นเด็กจะเรียกว่า สามเณร คำลักษณนามที่ใช้กับบุคคลในระดับชั้นดังกล่าวนี้ก็ยังมีความแตกต่างกัน คือ นักบวชและพระสงฆ์ใช้คำลักษณนามว่า "cụ" และ "ông" (เป็นคำลักษณนามที่ใช้คำเดียวกันกับกษัตริย์, ประธานาธิบดี และนายกรัฐมนตรี) แม่ชีใช้คำลักษณนาม

ว่า "vị" และ "bà" ซึ่งทั้ง 2 คำนี้ เป็นคำลักษณนามที่ใช้คำเดียวกันกับราชินี ส่วนสามเณร ใช้คำลักษณนามว่า "chú"

(3) สามัญชนชั้นสูง หมายถึง บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง* และได้รับการยกย่องในสังคม คำลักษณนามที่ใช้กับบุคคลระดับชั้นดังกล่าวนี้ก็ยังมีความแตกต่างกัน คือ ประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรี ใช้คำลักษณนามว่า "ngài", "vị" และ "ông" อาจารย์, ทนายความ, ตำรวจ และผู้ชายสูงอายุที่เป็นบุคคลน่านับถือ ใช้คำลักษณนามว่า "ông" นายกรัฐมนตรีหญิง, ผู้อำนวยการหญิง, ทนายความหญิง และผู้หญิงสูงอายุที่เป็นบุคคลน่านับถือ ใช้คำลักษณนามว่า "bà"

(4) สามัญชนชั้นกลาง หมายถึง บุคคลทั่ว ๆ ไปที่อยู่ในสังคม ใช้คำลักษณนามว่า "người" และ "con" (ใช้กับมนุษย์ทั่วไป)

(5) สามัญชนชั้นต่ำ หมายถึง บุคคลที่มีความประพฤติไม่ดี และได้รับการดูถูกเหยียดหยามจากบุคคลทั่ว ๆ ไปในสังคม ผู้บอกภาษาอธิบายว่าบุคคลดังกล่าวถือว่าเป็นคนชั้นต่ำ คำลักษณนามที่ใช้กับบุคคลในระดับชั้นดังกล่าวนี้ก็ยังมีความแตกต่างกัน คือ ผู้ชายไม่ดีใช้คำลักษณนามว่า "thằng" และ "gã" ผู้ชายสูงอายุไม่ดีใช้คำลักษณนามว่า "lão"

---

*จะเห็นได้ว่าผู้มีสถานภาพทางสังคมสูงบางกลุ่ม เช่น ประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรี ใช้คำลักษณนามเหมือนกษัตริย์ ซึ่งอาจจะสันนิษฐานได้ว่าหลังจากที่เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยม และระบบกษัตริย์ถูกล้มล้างแล้ว ประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรีมีอำนาจแทนกษัตริย์ ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนามที่ใช้กับกษัตริย์กับบุคคลดังกล่าว ส่วนคำลักษณนามที่ใช้กับพระราชินี, พระเจ้าลูกยาเธอ และพระเจ้าลูกเธอก็อยู่ในกรณีเดียวกัน เพราะสามารถนำไปใช้กับสามัญชนบางกลุ่มได้ แต่ยกเว้นคำลักษณนาม "vì" เพียงคำเดียวเท่านั้นที่บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูงดังกล่าวไม่สามารถใช้ร่วมกับกษัตริย์ได้

ผู้หญิงไม่ดีใช้คำลักษณนามว่า "ฒน" และ "con" (ใช้กับผู้หญิงไม่ดี) ส่วนผู้ชายและผู้หญิงไม่ดี ใช้คำลักษณนามร่วมกันว่า "tên" และ "kẻ"

จากตัวอย่างการใช้คำลักษณนามกับบุคคล 5 ระดับดังกล่าวข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นว่าคนเวียดนามแบ่งระดับชั้นของบุคคลในสังคม เพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานภาพ ฐานะ และความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันในสังคม ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากคำลักษณนามที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินและแบ่งแยกให้เห็นความแตกต่างของชนชั้นดังกล่าว แต่เมื่อเปรียบเทียบกับการแบ่งระดับชั้นของภาษาไทยแล้ว จะเห็นได้ว่าคำลักษณนามในภาษาเวียดนามแสดงให้เห็นการแบ่งแยกระดับชั้นมากกว่าคำลักษณนามในภาษาไทย ลักษณะดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่า สังคมเวียดนามมีความไม่เท่าเทียมกันมากกว่าสังคมไทย

อย่างไรก็ตาม การจัดระดับชั้นของบุคคลในสังคมเวียดนาม 5 ระดับชั้นตามการใช้คำลักษณนามนี้ เป็นการจัดลำดับแบบเก่าซึ่งเวียดนามได้รับอิทธิพลจากจีน ระดับชั้นดังกล่าวเป็นระดับชั้นของสังคมแบบศักดินาซึ่งมีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในสังคมมาก ดังนั้นการแบ่งระดับชั้นของบุคคลดังกล่าวจึงเป็นการแบ่งแบบเก่าโดยพิจารณาจากคำลักษณนาม ถึงแม้ว่าในปัจจุบันคนเวียดนามจะไม่ได้แบ่งระดับชั้นของบุคคลในลักษณะดังกล่าวนี้แล้ว แต่คำลักษณนามก็ยังมีใช้กันอยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ เมื่อกล่าวถึงพระมหากษัตริย์ หรือพระราชินีพระองค์ใดพระองค์หนึ่ง ก็ยังต้องใช้คำลักษณนามคำนั้นอยู่ ไม่ได้หมายความว่าเมื่อการปกครองเปลี่ยน* และระบบกษัตริย์ถูกล้มล้าง คำลักษณนามก็ถูกยกเลิกไปด้วย ลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า ระบอบการปกครองเปลี่ยนแต่ภาษาไม่เปลี่ยน ผู้บอกภาษาได้อธิบายว่าในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1954 คนเวียดนามโดยเฉพาะคนภาคเหนือมีการแบ่งชนชั้นวรรณะกันมาก แต่หลังจากปี ค.ศ. 1954 - ปัจจุบัน ในเวียดนามไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะกันแล้ว แต่จะแบ่งตามฐานะของบุคคลมากกว่า

---

*การปกครองของเวียดนามในปัจจุบัน คือ การปกครองระบอบสังคมนิยม ซึ่งมีประธานาธิบดีเป็นผู้นำและมีอำนาจสูงสุดในการปกครอง การปกครองระบอบนี้ถือว่าประชาชนทุกเพศทุกวัยทุกฐานะและทุกอาชีพมีความเท่าเทียมกัน

ตามความคิดของผู้บอกภาษา หากจะแบ่งชนชั้นของคนเวียดนามในปัจจุบัน อาจจะจำแนกได้ 3 ระดับ ดังนี้

(1) เจ้านาย (ไม่รวมกษัตริย์ เนื่องจากในปัจจุบันเวียดนามไม่มีระบบกษัตริย์แล้ว) ได้แก่ ประธานาธิบดีและนายกรัฐมนตรี รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่มีสถานภาพทางสังคมสูง ใช้คำลักษณนามคำเดียวกันกับกษัตริย์ในสังคมแบบศักดินา

(2) นักบวช

(3) สามัญชน อาจมีความแตกต่างกันโดยดูจากฐานะ การศึกษา และอาชีพ

จากการจัดระดับดังกล่าวจะเห็นว่ามี 3 ระดับเหมือนสังคมไทย แต่จะแตกต่างกันที่ระดับที่ 1 เพราะระดับที่ 1 นั้น ของไทยหมายถึง กษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์หรือเจ้านายชั้นสูง ส่วนกลุ่มผู้มีสถานภาพทางสังคมสูง เช่น นายกรัฐมนตรี เป็นต้น ของไทยจะอยู่ในกลุ่มสามัญชนหรือระดับที่ 3 ในขณะที่เวียดนามนั้นในปัจจุบันบุคคลดังกล่าว ถูกจัดให้อยู่ในระดับที่ 1 เนื่องจากระบบกษัตริย์ของเวียดนามถูกล้มล้างหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ดังนั้นจึงไม่มีระบบกษัตริย์ของเวียดนาม

อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงนั้น สังคมเวียดนามในปัจจุบันไม่ได้มีการแบ่งชนชั้นกันอย่างชัดเจน ผู้บอกภาษาให้เหตุผลว่า ถ้าเปรียบเทียบฐานะของบุคคลในสังคมเวียดนามกับสังคมไทยแล้ว จะเห็นได้ว่าเวียดนามยังมีคนที่มีฐานะดีน้อยกว่าไทยมาก คนส่วนใหญ่ที่อยู่ในสังคมจะถือว่า เป็นบุคคลธรรมดาสามัญชนมากกว่าที่จะแบ่งแยกว่าเป็นบุคคลชั้นสูง บุคคลชั้นกลาง หรือบุคคลชั้นต่ำ หลังจากที่เวียดนามเข้าสู่ระบอบการปกครองแบบสังคมนิยมในปี ค.ศ. 1954 โดยมีโฮจิมินห์เป็นประธานาธิบดี ทำให้ระบบศักดินาถูกล้มล้าง เนื่องจากการปกครองดังกล่าวถือว่าประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงไม่มีการแบ่งแยกชนชั้นในสังคม ถึงแม้ว่าจะมีบุคคลบางกลุ่มที่ดูเหมือนว่า จะมีสถานภาพทางสังคมสูง เช่น รัฐมนตรี เป็นต้น แต่คนเวียดนามก็มองว่า การเป็นรัฐมนตรีนั้นก็ไม่ได้หมายความว่า ต้องมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า

บุคคลอื่น และต้องมีผู้คนนับหน้าถือตา การเป็นรัฐมนตรีเป็นเพียงหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แต่แท้ที่จริงแล้วรัฐมนตรีก็เป็นเพียงปุถุชนคนหนึ่งเท่านั้น

5.) สถานภาพทางสังคม

ภาษาไทย : สะท้อนสถานภาพทางสังคม

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาไทย สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพของบุคคลในสังคมว่ามีสถานภาพไม่เท่ากัน โดยเฉพาะบุคคลที่อยู่ในชั้นกษัตริย์จะมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าบุคคลที่อยู่ในชั้นสามัญชน อย่างไรก็ตามการใช้คำลักษณนาม "ท่าน" กับบุคคลที่อยู่ในชั้นสามัญชนก็แสดงให้เห็นว่า สามัญชนคนนั้นมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าสามัญชนคนอื่น

เกศกานดา จาตุรงคโชค (Jaturongkachoke, 1995: 228-232) ได้กล่าวถึงคำลักษณนาม "ท่าน" ไว้ว่า ในวัฒนธรรมไทยถือว่าคำลักษณนาม "ท่าน" จะใช้กับบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง โดยยกตัวอย่างบุคคลที่มีความแตกต่างกันทางสังคม คือ "ลูกขุน" หรือ "ตุลาการ" (ผู้ที่มีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี), "พยาน" และ "ผู้ที่สงสัย" (จำเลย) ซึ่งนำข้อมูลมาจากจดหมายข่าวของวัดพระพุทธคุณาราม ในสหรัฐอเมริกา จากจดหมายข่าวดังกล่าวพบว่า มีข้อความที่ใช้คำลักษณนามของบุคคล 3 จำพวก ดังนี้

"ผู้ที่สงสัยเกี่ยวข้องกับคดีนี้ ประมาณ 21 คน"

"ฝ่ายอัยการได้สืบพยานประมาณ 20 คน"

"ผลสรุปจากลูกขุน 12 ท่าน"

จากข้อความดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ลูกขุนหรือตุลาการใช้คำลักษณนามว่า "ท่าน" (ลูกขุน 12 ท่าน) ในขณะที่พยานและผู้ที่สงสัย ใช้คำลักษณนามว่า

"คน" ซึ่งแสดงให้เห็นความแตกต่างทางสถานภาพของบุคคลในสังคมไทยว่า มีสถานภาพทางสังคมไม่เท่ากัน

ภาษาเวียดนาม : สะท้อนสถานภาพทางสังคม

คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาเวียดนามมีลักษณะเหมือนภาษาไทย คือ สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพของบุคคลในสังคมว่ามีสถานภาพไม่เท่ากัน บุคคลที่อยู่ในชั้นกษัตริย์จะมีสถานภาพที่สูงกว่าบุคคลที่อยู่ในชั้นสามัญชน ส่วนสามัญชนนั้น การที่จะให้สามัญชนมีสถานภาพทางสังคมสูงขึ้นโดยใช้คำลักษณนามก็มีวิธีการคล้ายกับภาษาไทย แต่ก็จะมีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ ทั้งนี้เพราะคนเวียดนามให้ความสำคัญทางเพศมากกว่าคนไทย ดังนั้นการใช้คำลักษณนามกับผู้มีสถานภาพภาพทางสังคมสูงจึงมีการแบ่งแยกเพศด้วย ภาษาเวียดนามจะไม่ใช้คำลักษณนาม "ท่าน" เพียงคำเดียวเหมือนภาษาไทย กล่าวคือ ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูงตามเพศ เช่น "ngài" และ "ông" ใช้กับเพศชาย เช่น ประธานาธิบดี และ นายกรัฐมนตรี เป็นต้น และ "bà" ใช้กับเพศหญิง เช่น ผู้อำนวยการ ทนายความ เป็นต้น

6.) <u>ความประหยัด</u>

ภาษาไทย : ไม่แบ่งแยก

การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ ในภาษาไทยไม่มีการแบ่งแยกกลุ่มคนในสังคมตามความประหยัดเหมือนภาษาเวียดนาม กล่าวคือ ไม่ว่าคนในสังคมจะมีความประหยัดดีหรือไม่ดีก็จะใช้คำลักษณนาม "คน" เหมือนกันหมดทุกคน

ภาษาเวียดนาม : แบ่งแยก

การใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาเวียดนาม มีการแบ่งแยกกลุ่มคนในสังคมตามความประพฤติ โดยใช้คำลักษณนามเป็นตัวแบ่งแยก กล่าวคือ ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับคนที่มีความประพฤติไม่ดี ดังนี้

(1) ผู้ชายไม่ดี คำลักษณนามที่ใช้กับผู้ชายไม่ดี ได้แก่ lão ใช้กับผู้ชายสูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปที่ทำตัวไม่น่าเคารพ thằng ใช้กับผู้ชายอายุตั้งแต่ 15-60 ปี ทุกอาชีพที่ทำตัวไม่ดี ทำตัวเหมือนขโมยหรือไม่ซื่อสัตย์ และ gã ใช้กับผู้ชายอายุตั้งแต่ 18-60 ปี ทุกอาชีพที่เป็นคนแปลกหน้า และมีความรู้สึกไม่ดีด้วย

(2) ผู้หญิงไม่ดี คำลักษณนามที่ใช้กับผู้หญิงไม่ดี ได้แก่ mụ ใช้กับผู้หญิงที่อายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ทุกอาชีพ ที่ทำตัวไม่ดี และใช้ในเชิงดูถูก รวมทั้งพวกแม่เล้า และขอทานที่นิสัยไม่ดี con ใช้กับผู้หญิงที่อายุน้อยกว่า 40 ปี หรือมากกว่า 40 ปีก็ได้ ทุกอาชีพ ที่ทำตัวไม่ดี และใช้ในเชิงดูถูก รวมทั้งพวกผู้หญิงโสเภณีด้วย คำลักษณนาม con ใช้ตรงข้ามกับ thằng ที่ใช้กับผู้ชาย คำลักษณนามทั้งสองคำนี้สามารถใช้แทนกันได้ ต่างกันเพียงว่า con ใช้กับผู้หญิง ส่วน thằng ใช้กับผู้ชาย นอกจากนั้น con ยังอาจใช้กับคนที่ต้องการดูถูกก็ได้ เช่น một con giám đốc 'อีอำนวยการ 1 คน' เป็นต้น

(3) ผู้ชายและผู้หญิงไม่ดี คำลักษณนามที่ใช้กับผู้ชายและผู้หญิงไม่ดีร่วมกัน ได้แก่ tên และ kẻ ใช้กับผู้ชายและผู้หญิงที่อายุตั้งแต่ 18-60 ปีทุกอาชีพที่ทำตัวไม่ดี ชอบหลอกลวง คดโกง รวมทั้งพวกขโมยด้วย

จากตัวอย่างการใช้คำลักษณนามสำหรับบุคคลที่มีความประพฤติไม่ดีดังกล่าวนี้ สะท้อนให้เห็นว่าคนเวียดนามมีการแบ่งแยกคนดีและคนไม่ดี โดยใช้คำลักษณนามเป็นเกณฑ์ในการแบ่งแยกและตัดสิน เพราะบางคนในตอนแรกอาจจะเป็นคนดี แต่ต่อมากลายเป็นคนไม่ดี เราก็มีสิทธิ์ใช้คำลักษณนามกับบุคคลคนนั้นในเชิงดูถูกได้ แม้ว่าจะเป็นบุคคลที่มีฐานะ, อาชีพ หรือมีการศึกษาสูงก็ตาม

ผู้บอกภาษาอธิบายว่า การใช้คำลักษณนามสำหรับบุคคลที่มีความประพฤติไม่ดีนี้ ในปัจจุบันคนเวียดนามนิยมใช้ในชีวิตประจำวันกันมาก โดยเฉพาะในภาษาพูด เพราะการใช้คำลักษณนามดังกล่าว เป็นการบ่งบอกถึงอารมณ์ และความรู้สึกของบุคคลที่ใช้คำลักษณนามคำนั้นกับบุคคลอีกบุคคลหนึ่งที่ถูกกล่าวถึงว่ามีความรู้สึกที่ไม่ดีด้วย รวมทั้งอาจแสดงความรู้สึกดูถูก เหยียดหยาม หรือแสดงอารมณ์แค้น เช่น เมื่อถูกขโมยของก็จะมีความรู้สึกโกรธ โมโห และแค้นเคืองบุคคลนั้น อย่างไรก็ตาม ในทางกลับกันเมื่อนำคำลักษณนามดังกล่าวไปใช้กับเด็กจะเกิดความรู้สึกที่ตรงข้ามกับผู้ใหญ่ คือ จะเป็นความรู้สึกเอ็นดูในความน่ารักของเด็ก เช่น một thằng bé 'เด็กน่ารัก 1 คน' หรือใช้ในประโยคเมื่อกล่าวถึงความน่ารักน่าเอ็นดูของเด็ก เช่น Thằng bé nhà tôi ngoan* lắm. 'ตาหนูที่บ้านดิฉันเรียบร้อยและน่ารักมากค่ะ'

จากตัวอย่างการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามดังกล่าวข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นทั้งโลกทัศน์ที่เหมือนกันและต่างกัน นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นว่า คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาเวียดนามมีความซับซ้อนมากกว่าภาษาไทย เนื่องจากมีการจำแนกกลุ่มย่อยอีกมากมาย ลักษณะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับที่ อดัมส์ (Adams, 1989: 43 และ 47 อ้างถึงใน Jaturongkachoke, 1995: 20) กล่าวว่า ในบรรดาภาษาตระกูลออสโตรเอเชียอาติคทั้งหมด พบว่า ระบบการจำแนกหมวดหมู่ของมนุษย์ในภาษาเวียดนามเป็นระบบที่ซับซ้อนมากที่สุด ในขณะที่ภาษาอื่นอาจจะมีระบบที่ง่ายกว่า เพราะมนุษย์ทั้งหมดจะอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน การจำแนกมนุษย์ออกจากสรรพสิ่งอื่น ๆ นั้น ระบบคำลักษณนามในภาษาเวียดนามจะใช้เกณฑ์ในการแบ่งมนุษย์ออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามพื้นฐานทางอายุ, เพศ และปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ จากคำกล่าวนี้อาจจะวิเคราะห์ได้ว่าคนเวียดนามมีการมองโลกเกี่ยวกับมนุษย์ในระบบหลายมิติ ที่มีทั้งความกว้างและความซับซ้อนมากกว่าคนไทย เพราะมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์หลายคำที่พบว่ามีการใช้ที่กว้างมาก เช่น คำลักษณนาม con นอกจาก

---

*หมายถึง สุภาพเรียบร้อย อ่อนโยน ใช้กับเด็กอายุประมาณ 10 ขวบ ถ้าใช้กับผู้ใหญ่จะใช้คำว่า tốt

จะใช้กับมนุษย์ได้แล้ว ยังนำไปใช้กับอมนุษย์, สัตว์ และสิ่งของได้ด้วย คำลักษณนาม "ông", "bà", "nàng" และ "cô" เป็นคำลักษณนามที่ใช้ได้ทั้งมนุษย์และอมนุษย์ และคำลักษณนาม cây เป็นคำลักษณนามที่ใช้ได้ทั้งมนุษย์, พืช และสิ่งของ ในขณะที่ภาษาไทยมีคำลักษณนาม "องค์" เพียงคำเดียวเท่านั้นที่สามารถใช้กับอมนุษย์ และสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ได้ นอกเหนือจากการใช้กับมนุษย์

อย่างไรก็ตามในภาษาเวียดนามนั้นนอกจากการนำคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ไปใช้กับคำนามประเภทอื่นได้แล้ว คำลักษณนามที่ใช้เฉพาะในกลุ่มมนุษย์ด้วยกันก็ยังพบว่ามีการแยกกลุ่มย่อยอีกตามเพศ, วัย และอาชีพ เป็นต้น เช่น คำลักษณนามที่ใช้กับกษัตริย์และราชินีก็มีการแบ่งตามเพศ บุคคลวัยเด็กก็จะใช้คำลักษณนามต่างจากผู้ใหญ่ ประธานาธิบดี, นายกรัฐมนตรี, ทหารและตำรวจ ก็จะใช้คำลักษณนามต่างจากบุคคลทั่วไป ลักษณะดังกล่าวนี้ยิ่งทำให้มองเห็นความซับซ้อนทางความคิดของคนเวียดนามที่ละเอียดมากขึ้นไปอีก

โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีความเหมือนและความแตกต่างกันดังแสดงในตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 : การเปรียบเทียบโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
การจำแนกมนุษย์	พิจารณาจากความเป็นมนุษย์ (ความเป็นสิ่งมีชีวิต) ไม่ได้ดูจากรูปทรง	พิจารณาจากความเป็นมนุษย์ (ความเป็นสิ่งมีชีวิต) ไม่ได้ดูจากรูปทรง
เพศ	ชาย = หญิง	ชาย > หญิง
วัย	1. เด็ก (รวมวัยรุ่น) 2. ผู้ใหญ่ (รวมวัยชรา)	1. เด็ก 2. วัยแรกรุ่น 3. วัยรุ่น 4. ผู้ใหญ่ 5. วัยชรา
อาชีพ	ให้ความสำคัญกับอาชีพบางอาชีพ	ให้ความสำคัญกับอาชีพบางอาชีพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
ชนชั้น	1. กษัตริย์และเจ้านายชั้นสูง 2. พระสงฆ์ 3. สามัญชน	1. กษัตริย์และเจ้านายชั้นสูง 2. นักบวช 3. สามัญชนชั้นสูง 4. สามัญชนชั้นกลาง 5. สามัญชนชั้นต่ำ
สถานภาพทางสังคม	บุคคลในสังคมมีสถานภาพไม่เท่ากัน	บุคคลในสังคมมีสถานภาพไม่เท่ากัน
ความประพฤติ (เชิงคุณค่า+รู้สึกไม่ดี)	ไม่แบ่งแยก	แบ่งแยก

5.1.2 **โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์** ผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามจำแนกกลุ่มอมนุษย์ โดยการใช้คำลักษณนามที่แตกต่างกันด้วยการมองโลกที่คล้ายกันว่า อมนุษย์นั้นมีลักษณะที่เหมือนกับมนุษย์และสัตว์ เนื่องจากมองว่าอมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตจึงมีอรรถลักษณ์ที่เด่นที่สุดคือ [+ มีชีวิต] เหมือนมนุษย์และสัตว์ ความแตกต่างในการมองโลกของผู้พูดทั้งสองภาษาอยู่ที่คำนามที่ปรากฏร่วมกับคำลักษณนาม ผู้พูดภาษาเวียดนามจะรวมวีรบุรุษที่หมายถึงเทพเจ้าหรือพระเจ้าที่กล่าวถึงในนวนิยายกรีกโบราณ รวมทั้งเทวดาครึ่งคนครึ่งสัตว์อยู่

ในกลุ่มอมนุษย์ด้วย นอกเหนือไปจากเทวดา, นางฟ้า, ยักษ์, ผี, ปีศาจ, เปรต และวิญญาณ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวไม่มีตัวตน ปรากฏเฉพาะในนวนิยายเท่านั้น ในขณะที่ผู้พูดภาษาไทยไม่ได้รวมวีรบุรุษที่หมายถึงเทพเจ้าหรือพระเจ้าที่กล่าวถึงในนิยายกรีกโบราณและเทวดาครึ่งคนครึ่งสัตว์ไว้ในกลุ่มอมนุษย์ เนื่องจากไม่มีตำนานดังกล่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าวัฒนธรรมไทยกับเวียดนามแตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้ความคิดและความเชื่อของผู้พูดทั้งสองกลุ่มต่างกัน นอกจากนั้นผู้พูดทั้งสองภาษายังจำแนกกลุ่มอมนุษย์ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ภาษาไทยจำแนกกลุ่มอมนุษย์ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ อมนุษย์ชั้นสูงหรือชั้นเทพ ได้แก่ เทวดาและนางฟ้า อมนุษย์ชั้นกลาง ได้แก่ ฤษี และวิทยาธร และอมนุษย์ชั้นต่ำ ได้แก่ ยักษ์, ผี, ปีศาจ, เปรต และวิญญาณ ส่วนภาษาเวียดนามจำแนกกลุ่มอมนุษย์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ อมนุษย์ชั้นสูงหรือชั้นเทพ ได้แก่ เทวดา, นางฟ้า, เทวดาครึ่งคนครึ่งสัตว์และวีรบุรุษที่หมายถึงเทพเจ้า และอมนุษย์ชั้นต่ำ ได้แก่ ยักษ์, ผี, ปีศาจ, เปรต และวิญญาณ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้งกลุ่มอมนุษย์ของทั้งสองภาษามีสถานภาพทางสังคมในโลกของอมนุษย์ไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้น ภาพในการมองโลกจากคำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์ของผู้พูดทั้งสองภาษาจึงมีทั้งภาพที่เหมือนกันและต่างกัน

ในบทที่ 2 และ 3 ซึ่งเกี่ยวกับการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ที่เด่นที่สุด ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์จากการสอบถามผู้บอกภาษาและจากเอกสารที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าคำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์จำพวก ยักษ์, ผี, ปีศาจและเปรตนั้น พบว่าเป็นคำลักษณนามคำเดียวกันกับที่ใช้กับสัตว์เหมือนกัน แต่การเปรียบเทียบคำนามกลุ่มดังกล่าวกับสัตว์มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้พูดภาษาไทยจะมองว่าอมนุษย์กลุ่มดังกล่าวเป็นของต่ำ จึงใช้คำลักษณนามคำเดียวกันกับที่ใช้กับสัตว์ ในขณะที่ผู้พูดภาษาเวียดนามไม่ได้มองว่า อมนุษย์กลุ่มดังกล่าวเป็นของต่ำ แต่มองว่าเป็นสิ่งที่มีความรู้สึกและการกระทำเหมือนมนุษย์และสัตว์ ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนามคำเดียวกันกับที่ใช้กับมนุษย์และสัตว์ นอกจากนั้นผู้พูดภาษาเวียดนามยังมีความเชื่อเกี่ยวกับผีว่า เมื่อธรรมชาติแสดงอำนาจมาในรูปของฝนตก ฟ้าร้อง หรือพายุ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่น่ากลัว ก็เกิดความหวาดหวั่นและเชื่อว่าเป็นเรื่องผีน้ำ, ผีฟ้า, จ้าวป่า, จ้าวเขา และผีสางนางไม้ที่มาสำแดงอิทธิฤทธิ์และดลบันดาลให้เป็นไป จึงอ้อนวอนภาวนาขอความคุ้มครองป้องกันอย่าให้เกิดภัยพิบัติอันตรายขึ้นได้ ครั้นธรรมชาติเหล่านั้นหมด

ฤทธิ์หมดอำนาจ ก็เชื่อว่าเป็นผลจากการอ้อนวอนภาวนา จึงเกิดความนับถือเลื่อมใสในผีน้ำ, ผีฟ้า, จ้าวป่า, จ้าวเขา และผีสางนางไม้เหล่านั้น นอกจากการนับถือผีภายนอกดังกล่าวมาแล้ว คนเวียดนามยังนับถือผีภายใน ซึ่งหมายถึง ผีบ่อแม่ ผีปู่ย่าตายาย รวมทั้งผีบรรพบุรุษด้วย แต่การเคารพบูชาผีบรรพบุรุษของคนเวียดนามดั้งเดิมได้ไปไกลกว่าความรู้สึกหรือการนับถือของชนชาติอื่น ๆ มาก กล่าวคือคนเวียดนามยังถือว่าผีหรือวิญญาณของบรรพบุรุษและผู้ที่ตายจากไปแล้ว มิได้ไปไหน ยังคงวนเวียนอยู่ ณ สถานที่ที่เคยอยู่นั่นเอง ความรักและเคารพต่อผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่มากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้รักและเคารพท่านผู้ที่จากไปแล้วมากยิ่งขึ้น ถึงกับถือว่าผีบ่อแม่ปู่ย่าตายายเป็นเสมือนสมาชิกในครอบครัว เมื่อมีกิจการใดสำคัญก็ต้องปรึกษาหารือกับผีเหล่านั้นด้วย เมื่อจะต้องเดินทางก็จะต้องร่ำลา เมื่อมีลูกมีหลานเกิดมาใหม่ หรือเมื่อแต่งงานพาลูกเขยหรือสะใภ้เข้ามาอยู่ใหม่ ก็ต้องมีการบอกกล่าวและเซ่นไหว้ ฉะนั้นจึงเป็นประเพณีสำหรับชาวเวียดนามว่าทุกบ้านทุกเรือนจะต้องมีที่บูชาผีบรรพบุรุษแบบเดียวกับที่ทุกบ้านทุกเรือนของคนไทยจะต้องมีที่บูชาพระ (นิจ ทองโสภิต, พ.อ., 2516: 54 - 55) ด้วยเหตุดังกล่าวนี้คนเวียดนามจึงเปรียบว่าผีมีชีวิต มีความรู้สึก และการกระทำเหมือนมนุษย์ ดังที่เห็นว่าผีบ่อแม่ปู่ย่าตายายยังเป็นเสมือนสมาชิกในครอบครัวอยู่ เมื่อทำการสิ่งใดก็ต้องปรึกษาผีเหล่านั้นเหมือนกับว่ายังมีชีวิตอยู่เหมือนคนทั่วไป ดังนั้นโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาเวียดนามที่มีต่อผีนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้พูดภาษาเวียดนามให้ความเคารพนับถือผีทั้งผีภายนอก คือ ผีน้ำ, ผีฟ้า, จ้าวป่า, จ้าวเขา และผีสางนางไม้ และผีภายใน คือ ผีบรรพบุรุษ เนื่องจากถือว่าผีทั้งสองกลุ่มยังเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่

ส่วนผู้พูดภาษาไทยนั้น ในบางท้องถิ่น เช่น กลุ่มชาวเขา หรือกลุ่มผู้อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลอาจจะยังนับถือผีสางนางไม้อยู่ แต่ผู้พูดภาษาไทยในปัจจุบันที่อยู่ในสังคมเมืองจะมองว่าผีเป็นวิญญาณชนิดหนึ่งที่ต้องรอการไปเกิดใหม่ หรืออาจจะไม่ได้เกิดใหม่อีกก็ได้ ถ้าหากว่าทำความชั่วเอาไว้มาก หรือบางครั้งอาจจะเกิดเป็นเปรต ดังเช่น นางวันทองก็ได้ อย่างไรก็ตาม เรื่องราวดังกล่าวของผีนี้ก็ยังไม่สามารถหาหลักฐานมาพิสูจน์ได้ว่ามีจริงหรือไม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ และอิทธิพลทางศาสนาของผู้พูดทั้งสองภาษาซึ่งอาจจะเหมือนกันหรือต่างกันก็ได้ เพราะเป็นธรรมดาที่สัญชาตญาณของมนุษย์นั้นจะเชื่อกันว่าคนที่ตายไปแล้วย่อมกลายเป็นผี หรือไม่ก็อาจกลายเป็นปีศาจ หรือ เปรต ก็ได้ ดังนั้นในความรู้สึก

ของคนไทยโดยส่วนมากจะมองว่า ผีเป็นสิ่งที่น่ากลัว ในขณะที่คนเวียดนามจะมองว่าผีเป็นเหมือนญาติหรือเพื่อนที่คอยปกปักษ์และคุ้มครองคนในบ้าน และทุก ๆ ปีก็จะมีการไหว้บรรพบุรุษเหมือนวัฒนธรรมจีน

อย่างไรก็ตาม โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนาม มีลักษณะที่เหมือนกันอย่างชัดเจน คือ ผู้พูดทั้งสองภาษามองว่า อมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตเหมือนมนุษย์และสัตว์ เนื่องจากใช้คำลักษณนามเหมือนกัน เช่น คำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์ในกลุ่มเทวดาและนางฟ้า ภาษาไทย ใช้ว่า "องค์" ซึ่งเป็นคำลักษณนามคำเดียวกันกับที่ใช้กับกษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ส่วนภาษาเวียดนามใช้คำลักษณนามกับอมนุษย์ดังกล่าวว่า "ông" (ใช้กับเทวดาผู้ชาย) และ "bà", "nàng", "cô" (ใช้กับนางฟ้า) ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่ใช้ร่วมกับกษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ รวมทั้งผู้มีสถานภาพทางสังคมสูง เช่น ประธานาธิบดี และนายกรัฐมนตรี เป็นต้น การใช้คำลักษณนามดังกล่าวกับอมนุษย์กลุ่มเทวดาและนางฟ้าในภาษาเวียดนาม มีลักษณะพิเศษคือ จะเรียงตามลำดับขั้นตามลำดับอาวุโส และตามสถานภาพทางสังคมจากสูงไปหาต่ำด้วย ดังนี้

(1) ông tiên 'เทวดา' (มีอายุ)

(2) bà tiên 'นางฟ้า' (มีอายุ)

(3) nàng tiên 'นางฟ้า' (สาว)

(4) cô tiên 'นางฟ้า' (สาว)

นอกจากนั้นคำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์กลุ่มยักษ์, ผี, ปีศาจ และเปรต ก็ยังใช้คำลักษณนามร่วมกับมนุษย์หรือสัตว์ด้วย กล่าวคือ ภาษาไทยใช้คำลักษณนามกับอมนุษย์กลุ่มดังกล่าวว่า "ตัว"* ร่วมกับสัตว์ ส่วนภาษาเวียดนามใช้ว่า "con" ร่วมกับมนุษย์และสัตว์

โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีความเหมือนและความแตกต่างกันดังแสดงในตารางต่อไปนี้

---

*ยกเว้นคำลักษณนาม "ตน" ที่ใช้กับยักษ์, ผี, ปีศาจ และเปรต และคำลักษณนาม "ดวง" ที่ใช้กับวิญญาณที่แยกใช้กับอมนุษย์เป็นเอกเทศ

ตารางที่ 6 : การเปรียบเทียบโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
การจำแนกอมนุษย์	ความเป็นสิ่งมีชีวิต (สิ่งที่มีลักษณะเหมือนมนุษย์และสัตว์ เนื่องจากใช้คำลักษณนามร่วมกัน)	ความเป็นสิ่งมีชีวิต (สิ่งที่มีลักษณะเหมือนมนุษย์และสัตว์ เนื่องจากใช้คำลักษณนามร่วมกัน)
ประเภทของอมนุษย์ (ชนชั้น)	1. อมนุษย์ชั้นสูง 2. อมนุษย์ชั้นกลาง 3. อมนุษย์ชั้นต่ำ	1. อมนุษย์ชั้นสูง 2. อมนุษย์ชั้นต่ำ (มีการแยกลำดับชั้นของอมนุษย์ชั้นสูงและอมนุษย์ชั้นต่ำด้วย)
ทัศนคติที่มีต่ออมนุษย์	ให้ความเคารพนับถืออมนุษย์ชั้นสูงและอมนุษย์ชั้นกลาง แต่ไม่ให้ความเคารพนับถืออมนุษย์ชั้นต่ำ	ให้ความเคารพนับถือทั้งอมนุษย์-ชั้นสูงและอมนุษย์ชั้นต่ำ
การเปรียบเทียบกับมนุษย์และสัตว์	- อมนุษย์ชั้นสูงเปรียบเหมือนกษัตริย์ - อมนุษย์ชั้นต่ำเปรียบเหมือนสัตว์	- อมนุษย์ชั้นสูงเปรียบเหมือนกษัตริย์ - อมนุษย์ชั้นต่ำเปรียบเหมือนคนทั่วไป

5.1.3 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ ในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ 2 คำ เท่ากัน คือ ภาษาไทย มีคำลักษณนาม "ตัว" ใช้กับสัตว์ทุกชนิด ยกเว้นช้างบ้าน และคำลักษณนาม "เชือก" ใช้กับช้างบ้าน สุริยา รัตนกุล (2539) ได้อธิบายว่า คนไทยมีโลกทัศน์ในการจำแนกช้างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ช้างบ้านและช้างป่า ช้างบ้านใช้คำลักษณนามว่า "เชือก" ส่วนช้างป่าใช้คำลักษณนามว่า "ตัว" เนื่องจากเห็นว่าช้างบ้านได้รับการเชิดชูมากกว่าช้างป่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคำลักษณนามช่วยบ่งบอกความชัดเจนของคำนามได้เป็นอย่างดี ส่วนภาษาเวียดนามมีคำลักษณนาม "con" ใช้กับสัตว์ทุกชนิด และคำลักษณนาม "thớt" ใช้กับช้าง แต่คนเวียดนามไม่ได้จำแนกกลุ่มช้างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ช้างบ้านและช้างป่าเหมือนคนไทย อย่างไรก็ตามคนไทยและคนเวียดนามก็มีโลกทัศน์เกี่ยวกับช้างเหมือนกัน กล่าวคือ คนไทยถือว่าช้างเป็นสัตว์คู่บุญบารมีของพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะช้างเผือกถือเป็นพาหนะที่พระมหากษัตริย์ใช้ในการทำสงครามและสู้รบในสมัยโบราณ นอกจากนั้นยังเชื่อว่าถ้าพระมหากษัตริย์พระองค์ใดมีช้างเผือกเป็นจำนวนมากก็แสดงว่ามีบุญบารมีมาก เพราะช้างเผือกเป็นสิ่งที่เสริมบารมีของพระมหากษัตริย์ ดังที่ สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ (2537: 48) กล่าวว่า "ถ้าพระมหากษัตริย์พระองค์ใดมีช้างเผือกมาสู่พระบารมีจำนวนมากก็จะถือว่าเป็นมงคล บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข" พันตรีสุจิตร ตุลยานนท์ (2519, อ้างถึงใน สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์, 2537: 342) ได้อธิบายว่า "ช้างเผือกเป็นเครื่องหมายของพระเจ้าจักรพรรดิ กล่าวคือ ช้างเผือกนับเป็นสิ่งหนึ่งในแก้ว 7 ประการ อันเป็นเครื่องหมายของพระเจ้าจักรพรรดิ ได้แก่ จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว มณีแก้ว นางแก้ว คฤหบดีแก้ว และปรินายกแก้ว" ดังนั้นจึงถือว่าช้างเป็นสิ่งสำคัญมากในวัฒนธรรมไทย และถือว่าช้างคือสัญลักษณ์ของประเทศไทย

การมองโลกของคนไทยเกี่ยวกับช้างนั้น เห็นได้ชัดเจนจากคำกล่าวของ สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ (2537: 387) ว่า "จะเห็นได้ว่าช้างเป็นสัตว์ประเสริฐ มีคุณธรรม มีความกตัญญู มีศีลธรรม มีความเสียสละ มีความเฉลียวฉลาด จงรักภักดีและมีจิตใจสูง ส่วนช้างในชีวิตจริงนั้นมีความฉลาด อดทน ช่วยแรงงานมนุษย์ ทำงานหนักแทบตลอดชีวิตโดยไม่เคยละทิ้งงาน เป็นพาหนะที่ใช้ในการคมนาคมขนส่งมาแต่อดีต ในการสงครามยุทธหัตถีช้างมีความกล้าหาญ มีไหวพริบ และยุทธวิธีสูง ทำให้แม่ทัพสามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ได้อย่างเด็ดขาด มีส่วนทำให้ประเทศ

ไทยคงความเป็นไทยมาจนทุกวันนี้ ช้างเกิดมาสำหรับรับใช้มนุษย์โดยแท้ ช้างจึงเป็นสัตว์ที่มีบุญคุณต่อมนุษย์อย่างยิ่ง ประเทศไทยซึ่งเป็นชาติที่มีวัฒนธรรม และความเจริญทางจิตใจได้ตอบแทนช้างด้วยการเลี้ยงดูช้างเผือกเป็นอย่างดี และให้มีฐานะเท่ากับเจ้าฟ้า และรูปช้างที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในวัตถุสำคัญ ๆ ของชาติมาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันก็เป็นพยานยืนยันความสามารถของช้างต่อคนไทยและประเทศไทย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าช้างคือสัญลักษณ์ของประเทศไทย"

พลาเช็ค (Placzek, 1992: 157) ได้อธิบายเกี่ยวกับการใช้คำลักษณนาม "ตัว" และ "เชือก" ที่สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาไทยว่า คำลักษณนาม "ตัว" เป็นคำลักษณนามที่แสดงความกำกวม (ambiguous classifiers) เพราะสามารถใช้กับคำนามได้หลายประเภท* คำลักษณนาม "ตัว" สามารถสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาไทยได้ว่า ใช้เกณฑ์อะไรในการจำแนกกลุ่มของคำนามแต่ละประเภทที่ใช้คำลักษณนาม "ตัว" ร่วมกัน คำลักษณนาม "ตัว" โดยปกติแล้วเป็นคำนามที่ใช้กับสัตว์ทุกชนิดยกเว้นช้างบ้าน คำนามเรียกสัตว์ที่ใช้กับคำลักษณนาม "ตัว" ไม่ได้แสดงรูปทรงของสัตว์นั้นเลย ไม่ว่าสัตว์นั้นจะมีรูปทรงต่างกันก็ตาม เช่น นก, แมลง, งู และจุลินทรีย์ ส่วนคำลักษณนาม "เชือก" นั้นเป็นสิ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรมไทยว่ามีความเป็นมาอันยาวนาน การใช้คำลักษณนาม "เชือก" เป็นการแสดงสัญลักษณ์พิเศษและสถานภาพทางสังคมของช้างที่มีความสำคัญกว่าสัตว์อื่นมาตั้งแต่ยุคสังคมไทยสมัยโบราณหรือยุคก่อนสังคมไทยยุคใหม่ (pre-modern Siamese society) ตามความคิดของพลาเช็คนั้น เขาคิดว่าคำลักษณนาม "ตัว" ที่ใช้กับสัตว์นั้น ไม่ได้ใช้เฉพาะกับภาษาตระกูลไต (Tai Family) เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงภาษาทุกภาษาในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาแถบนี้มีโลกทัศน์เกี่ยวกับสัตว์คล้ายกัน

---

* นอกจากจะใช้กับสัตว์ทั่ว ๆ ไป (ยกเว้นช้างบ้าน) ได้แล้ว ยังสามารถใช้กับสิ่งของประเภทเสื้อผ้า เช่น เสื้อ, กระโปรง และกางเกง รวมทั้งเครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น โต๊ะ, เก้าอี้, เตียง และตู้ เป็นต้น

จากคำกล่าวของพลาเช็คนั้นก็ได้แสดงให้เห็นว่าการใช้คำลักษณนาม "ตัว" ของผู้พูดภาษาไทย และคำลักษณนาม con 'ตัว' ของผู้พูดภาษาเวียดนามสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์เกี่ยวกับสัตว์เหมือนกัน เพราะคำลักษณนาม "ตัว" และ "con" ไม่ได้แสดงรูปทรงของสัตว์เลย ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก หรือมีรูปทรงยาว เช่น งู, ไส้เดือน, ตะขาบ เป็นต้น ก็ตาม แต่กว่าผู้พูดทั้งสองภาษาจะพิจารณาจากความเป็นสัตว์เหมือนกัน

ส่วนการมองโลกของคนเวียดนามเกี่ยวกับช้างนั้น ก็มีความเชื่อคล้ายคนไทย คือ คนเวียดนามถือว่าช้างเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญและพิเศษกว่าสัตว์ชนิดอื่น ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนามแตกต่างจากสัตว์อื่นเพื่อเป็นการเคารพยกย่องและนับถือช้าง อย่างไรก็ตาม ยังมีคำลักษณนามบางคำในภาษาเวียดนามที่ใช้กับมนุษย์และอมนุษย์ สามารถนำมาใช้กับสัตว์พิเศษซึ่งถือว่าเป็นสัตว์ชั้นสูง (รวมช้างด้วย) เช่น เสือ ปลาวาฬ เป็นต้น การใช้ดังกล่าวเป็นการใช้ในกรณีพิเศษ กล่าวคือ สัตว์ดังกล่าวถูกยกย่องและบูชาเหมือนมนุษย์ (กษัตริย์) และอมนุษย์ (เทวดา) ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนามร่วมกับมนุษย์ว่า "ông" เพื่อแสดงความพิเศษว่าน่าเกรงขามกว่าสัตว์อื่น แต่การใช้ในลักษณะดังกล่าวจะปรากฏเฉพาะในตำนานเท่านั้น

โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีความเหมือนและความแตกต่างกันดังแสดงในตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 : การเปรียบเทียบโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
การจำแนกสัตว์	พิจารณาจากความเป็นสัตว์ (ความเป็นสิ่งมีชีวิต) ไม่ได้ดูจากรูปทรง	พิจารณาจากความเป็นสัตว์ (ความเป็นสิ่งมีชีวิต) ไม่ได้ดูจากรูปทรง
ช้าง	- แบ่งแยกช้างบ้านกับช้างป่า - สัญลักษณ์ของกษัตริย์และประเทศไทย - ใช้เป็นพาหนะในการทำสงครามในอดีต	- ไม่แบ่งแยกช้างบ้านกับช้างป่า แต่แยกระหว่างช้างใช้งานกับช้างศึก - ไม่ใช่สัญลักษณ์ของกษัตริย์ - ใช้เป็นพาหนะในการทำสงครามในอดีต
สัตว์ชนิดอื่น	มีความสำคัญเท่ากัน	- มีสัตว์ชั้นสูงที่ปรากฏเฉพาะในตำนาน - ถ้ายกย่องจะใช้คำลักษณนาม ông

5.2 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิตในที่นี้ได้แก่ สัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ นีช และ สิ่งของทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

5.2.1 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ ภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับสัญลักษณ์ หรือรูปเคารพแทนมนุษย์เพื่อแสดงความหมายว่าหมายถึง พระเจ้า หรือพระพุทธเจ้า มีจำนวน 1 คำเท่ากัน กล่าวคือ ภาษาไทย ใช้คำลักษณนามว่า "องค์" และภาษาเวียดนามใช้คำลักษณนามว่า pho 'องค์' แต่แตกต่างกันคือ สัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ ของภาษาไทยถูกเปรียบกับรูปทรงของร่างกายของมนุษย์และอมนุษย์ ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนามร่วมกัน ส่วนของภาษาเวียดนาม สิ่งดังกล่าวไม่ได้ถูกเปรียบเทียบกับรูปทรงของร่างกายของมนุษย์และอมนุษย์ เนื่องจากไม่ได้ใช้คำลักษณนามร่วมกับมนุษย์และอมนุษย์เหมือนภาษาไทย แต่ก็ยังถือว่าผู้พูดทั้งสองภาษามีความเชื่อและเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่ามีความศักดิ์สิทธิ์และควรเคารพ หรือเป็นตัวแทนของบุคคลทางศาสนาคล้ายกัน

โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีความเหมือนและความแตกต่างกันดังแสดงในตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 : การเปรียบเทียบโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
การจำแนกรูปเคารพแทนมนุษย์	รูปทรงของร่างกายมนุษย์และอมนุษย์	รูปทรง (ไม่ได้เปรียบกับส่วนร่างกายของมนุษย์)
ทัศนคติที่มีต่อรูปเคารพแทนมนุษย์	เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และควรเคารพ	เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และควรเคารพ
สิ่งที่ใช้เป็นสัญลักษณ์	พระพุทธรูป เทวรูป รูปศักดิ์สิทธิ์ เจ้าแม่กวนอิม	พระพุทธรูป เทวรูป รูปศักดิ์สิทธิ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2.2 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับพืช จากการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนามในบทที่ 2 และ 3 ทำให้จัดกลุ่มพืชออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

5.2.2.1 <u>ส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ</u> หมายถึง ส่วนประกอบของพืชที่มีลักษณะร่วมกับรูปทรงของสิ่งของ เนื่องจากรูปทรงของสิ่งของถูกนำมาเปรียบเทียบกับรูปทรงของพืชส่วนนี้ว่ามีรูปทรงเหมือนกัน ส่วนประกอบดังกล่าวได้แก่ ลำต้น, ใบ, ดอก, ผล, เมล็ด และยอด ดังนั้นคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชกลุ่มนี้ จึงเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามได้ 2 ประเภทคือ พืชและสิ่งของ เมื่อเปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับพืชของภาษาไทยและภาษาเวียดนามแล้ว จะเห็นได้ว่าภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้เรียกส่วนประกอบของพืชส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนลำต้น, ใบ, ดอก, ผล, เมล็ด และยอด ทั้งในส่วนที่คล้ายกันและต่างกัน กล่าวคือ ส่วนลำต้น ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "ต้น" ภาษาเวียดนามใช้ว่า "cây" ส่วนก้านที่เล็ก และอ่อน ซึ่งเกิดจากลำต้นหรือกิ่งใหญ่ ภาษาไทย ใช้คำลักษณนามว่า "ก้าน" ภาษาเวียดนามใช้ว่า "nhánh" การใช้คำลักษณนามกับส่วนประกอบดังกล่าว ภาษาเวียดนามจะใช้ได้กว้างกว่าภาษาไทย เพราะภาษาเวียดนาม คำลักษณนาม "nhánh" สามารถใช้กับส่านต้นหรือหัาเล็ก ๆ ที่งเกิดขึ้นมาจากโคน เช่น ขิง ข่า กระเทียม รวมทั้งต้นข้าวที่พึ่งเกิดต้นใหม่ ต้นหัวหอมต้นเล็ก ๆ ด้วย ส่วนใบ ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "ใบ" ภาษาเวียดนามใช้คำว่า "tàu" แต่มีความแตกต่างกันคือ "ใบ" ในภาษาไทยใช้กับใบไม้ได้ทุกขนาดทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ แต่ tàu ในภาษาเวียดนามจะใช้กับใบไม้ที่มีขนาดใหญ่ เช่น ใบกล้วย, ใบมะพร้าว เป็นต้น เท่านั้น ถ้าใบไม้ที่มีขนาดเล็กกว่าใบกล้วยและใบมะพร้าว หรือใบไม้ทั่ว ๆ ไปจะใช้คำลักษณนามกลางว่า chiếc 'ใบ' นอกจากนั้นในภาษาเวียดนามยังมีคำลักษณนามที่ใช้กับใบไม้ขนาดเล็กมาก เช่น จอก, แหน เป็นต้น จะใช้คำลักษณนามว่า "cánh" คำลักษณนาม ดังกล่าวนี้ยังสามารถนำไปใช้กับกลีบของดอกไม้ที่มีขนาดเล็กได้ด้วย ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาเวียดนามจำแนกใบไม้โดยนิจารณาเรื่อง

---

*ผู้วิจัยไม่ได้วิเคราะห์อรรถลักษณ์คำลักษณนามคำนี้เพราะไม่ใช่คำลักษณนามแท้

ขนาดประกอบด้วย ในขณะที่ผู้พูดภาษาไทยไม่มีการแยกใบไม้ขนาดเล็กและขนาดใหญ่เหมือนภาษาเวียดนาม แต่จะใช้คำลักษณนาม "ใบ" กับใบไม้ทุกชนิด ทุกขนาด ส่วนดอก ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "ดอก" ภาษาเวียดนามใช้ว่า "bông" / "hoa" / "đóa"* ส่วนผล ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "ใบ" และ "ลูก"** ภาษาเวียดนามใช้คำว่า "quả" แต่ก็มีลักษณะที่แตกต่าง คือ "ใบ" ในภาษาไทยใช้กับส่วนประกอบของพืชได้ทั้งส่วนใบและส่วนผล ในขณะที่ "quả" ในภาษาเวียดนามจะใช้กับส่วนผลเท่านั้น ส่วนเมล็ดภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "เม็ด"** ภาษาเวียดนามใช้คำว่า "hạt" / "hột" นอกจากนั้นภาษาไทยและภาษาเวียดนามยังมีคำลักษณนามพิเศษที่ใช้กับส่วนยอดที่อยู่สูงสุดของต้นไม้เหมือนกัน คือ ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "ยอด" ส่วนภาษาเวียดนามใช้ "ngọn" ด้วย

จากตัวอย่างการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญคล้ายคลึงกัน แต่มีความแตกต่างกันในส่วนปลีกย่อยบางส่วน เช่น ภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนที่แตกใหม่จากลำของไม้ (ใช้คำลักษณนามว่า "แขนง") ในขณะที่ภาษาเวียดนามไม่มี คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนใบ ในภาษาเวียดนามมีการจำแนกขนาดของใบ ตามขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และใช้คำลักษณนามแตกต่างกัน ในขณะที่ภาษาไทยไม่มีการจำแนกขนาดของใบ แต่คำลักษณนามดังกล่าวใช้ได้ทั้งส่วนใบและส่วนผลของพืช การใช้คำลักษณนามกับส่วนประกอบที่สำคัญของพืชของทั้งสองภาษานี้ ยังมีลักษณะเด่นที่สำคัญบางประการ โดยเฉพาะส่วนประกอบของพืชที่มีคำลักษณนามให้เลือกใช้มากกว่า 1 คำนั้นยังมีปัจจัยที่ผู้ใช้ภาษาเลือกใช้แตกต่างกัน ดังที่ อดัมส์ (Adams, 1989: 244) ได้อธิบายว่า ทำเนียบภาษา (register) เช่น ความเป็นทางการ (formal) ดอกในภาษาเวียดนาม คือ จัดเป็นส่วนประกอบของพืชส่วนย่อย และ ความไม่เป็นทางการ

---

*ผู้วิจัยจำแนกไว้ในกลุ่มส่วนประกอบของพืชส่วนย่อย เนื่องจากส่วนประกอบส่วนดอกของพืชในภาษาเวียดนามนั้นไม่ได้ถูกนำไปเปรียบเทียบกับรูปทรงของสิ่งของเหมือนในภาษาไทย

**คำว่า "ผล" และ "เมล็ด" ในภาษาไทยก็อยู่ในกรณีเดียวกันกับส่วนประกอบ ส่วน

(informal) อาจจะเป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างในการเลือกใช้คำลักษณนามด้วย เช่น คำลักษณนาม "ผล" และ "ลูก" ที่ใช้ในการจำแนกนับผลไม้ในภาษาไทย นอกจากนั้นในภาษาเวียดนามยังพบว่า ความรู้ความชำนาญในการใช้คำลักษณนามของผู้พูดภาษานั้น อาจจะมีลักษณะหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่หรือท้องถิ่นที่อยู่ของพวกเขาด้วย ปัจจัยดังกล่าวอาจจะแสดงให้เห็นแนวโน้มลักษณะนิสัยหรือรสนิยมในการใช้คำลักษณนามแตกต่างกัน ดังตัวอย่างที่ Huynh Sang Thong (p.c. 1983, อ้างถึงใน Adams, 1989: 244) ได้อธิบายเอาไว้ว่า คำลักษณนามที่ใช้กับพืชในภาษาเวียดนามนั้น ชาวสวนจะใช้คำลักษณนามที่มีความหลากหลายมากกว่าบุคคลทั่ว ๆ ไป เช่น คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบส่วนต้น พวกเขาจะแยกใช้อย่างละเอียด กล่าวคือ คำลักษณนาม "gốc"* 'โคน', 'ต้น' จะใช้กับส่วนที่อยู่ใต้ดินไม้ซึ่งอยู่ติดกับดิน "ngọn" ใช้กับส่วนยอดของต้นไม้ที่มีความสูงมากกว่าต้นไม้ที่ใช้กับคำลักษณนาม "cây" ส่วน cây ใช้กับต้นไม้ทั่ว ๆ ไป ไม่มีการบ่งชี้เฉพาะ อย่างไรก็ตาม คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบที่สำคัญของพืชในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม ก็มีเกณฑ์ในการจำแนกเหมือนกัน คือ การใช้เกณฑ์รูปทรงในการจำแนก เนื่องจากส่วนประกอบที่สำคัญของพืชดังกล่าว จำแนกตามรูปทรงของพืชแต่ละส่วน

5.2.3.2 <u>ส่วนประกอบของพืชส่วนย่อย</u> หมายถึง ส่วนประกอบของพืชส่วนอื่นที่ไม่มีลักษณะร่วมกับรูปทรงของสิ่งของ เนื่องจากรูปทรงของสิ่งของไม่ได้ถูกนำมาเปรียบเทียบกับรูปทรงของพืชส่วนนี้ นอกจากนั้นคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชดังกล่าวยังเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชส่วนย่อยเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้ ส่วนประกอบของพืชส่วนย่อยทั้งในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้เรียกส่วนดังกล่าวทั้งที่เหมือนกันและต่างกัน กล่าวคือ ส่วนที่งอกจากกอหรือเหง้าของต้นใหญ่ ภาษาไทยใช้ว่า "หน่อ" ภาษาเวียดนามใช้ว่า "búp" ซึ่งรวมกับส่วนใบ

---

*คำลักษณนามคำนี้ไม่ใช่ส่วนประกอบที่สำคัญของพืช เนื่องจากไม่ได้ถูกนำไปเปรียบเทียบกับรูปทรงของสิ่งของ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในส่วนของโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชส่วนย่อย

และดอกของพืชที่พึ่งแตกออด รวมทั้งดอกไม้ที่ใกล้จะบาน รูปทรงดูมด้วย ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าภาษาเวียดนามใช้กว้างกว่าภาษาไทย ส่วนหัวของพืชที่อยู่ใต้ดิน ภาษาไทยใช้ว่า "หัว" ภาษาเวียดนามใช้ว่า "củ" ซึ่งรวมส่วนรากด้วย (แต่ภาษาไทยแยกส่วนรากออกมาต่างหาก) ส่วนพืชที่แตกออกจากต้น ภาษาไทยใช้ว่า "กิ่ง" ภาษาเวียดนามใช้ว่า "cành" ส่วนผลที่มีลักษณะนูนออกมา ภาษาไทยใช้ว่า "พู" และส่วนเนื้อในของขนุนที่หุ้มเมล็ดใช้ว่า "ยวง" ในขณะที่ทั้ง 2 ส่วนดังกล่าว ภาษาเวียดนามจะใช้เพียงคำเดียว คือ "múi" นอกจากนั้น คำลักษณนามคำนี้ยังใช้กับส่วนผลที่แยกออกเป็นส่วน ๆ ด้วย ส่วนหุ้มเมล็ดที่มีรูปทรงยาว ๆ หรือกลม ๆ แบน ๆ ภาษาไทยใช้ว่า "ฝัก" และส่วนดอกของกล้วยที่ยังมีกาบหุ้มอยู่ ใช้ว่า "ปลี" ในขณะที่ ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนาม "bắp" ที่ใช้กับฝักของกล้วยเท่านั้นส่วนประกอบส่วนย่อยของพืชที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ส่วนกิ่งไม้เล็ก ๆ ที่แตกใหม่จากลำของไม้พวกไม้ไผ่ ภาษาไทยใช้คำว่า "แขนง" ซึ่งในภาษาเวียดนามจะนำไปรวมกับส่วนกิ่งซึ่งหมายถึงกิ่งไผ่ด้วย และใช้คำลักษณนามว่า "cành" ส่วนของดอกไม้ที่เรียงหรือซ้อนกันเป็นชั้น ๆ รอบเกสร ภาษาไทยใช้คำว่า "กลีบ" ส่วนผลใช้คำว่า "ผล" และส่วนเมล็ดใช้คำว่า "เมล็ด" ทั้ง 3 ส่วนดังกล่าว ภาษาเวียดนามจัดเป็นส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ เพราะคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบดังกล่าวทุกคำใช้ร่วมกับคำนามประเภทสิ่งของได้ เนื่องจากถูกเปรียบกับรูปทรงของพืช ในขณะที่คำลักษณนาม "กลีบ", "ผล" และ "เมล็ด" ไม่สามารถใช้ร่วมกับสิ่งของได้ ส่วนที่อยู่ใต้ต้นไม้ซึ่งอยู่ติดกับดิน ภาษาเวียดนาม ใช้คำว่า gốc ซึ่งในภาษาไทยไม่มีคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนของพืชส่วนนี้ใช้ และส่วนดอก* ใช้คำว่า bông, hoa, đóa "ดอก" ซึ่งมีใช้มากกว่าภาษาไทยถึง 3 คำ ในขณะที่ภาษาไทยใช้คำว่า "ดอก" (ส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ) เพียงคำเดียว ส่วนลำของพืชต้นเล็ก ๆ เช่น ลำข้าว ก้านมะพร้าว ก้านหอม ภาษาเวียดนามใช้ คำว่า cọng ภาษาไทยมีคำลักษณนาม "ลำ" ที่ใช้กับลำข้าว และลำอ้อย แต่ไม่มีคำลักษณนามที่ใช้กับก้านหอมซึ่งเป็นส่วนใบเล็ก ๆ ที่มีรูปร่างเรียว ผอม ส่วนคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบส่านต่าง ๆ ของมะพร้าว (มักใช้คู่กับหมาก) ภาษาไทยจำแนกได้ละเอียดกว่าภาษาเวียดนาม คือ คำลักษณนาม

---

*คำลักษณนามที่ใช้กับส่วนดอกของพืชในภาษาเวียดนามใช้กับคำนามได้เพียงประเภทเดียว ในขณะที่ภาษาไทยใช้กับคำนามได้สองประเภท

"หาง" ใช้กับส่วนแขนงช่อดอกของหมาก และมะพร้าวที่ดอกตัวผู้ร่วงหมดแล้ว "ตะโหงก" ใช้กับส่วนของโคนทางมะพร้าวแห้งซึ่งนูน โหนก หรือโค้งตามลำต้น "ทาง" ใช้กับใบของมะพร้าวหมาก รวมทั้งใบกล้วย "จั่น" ใช้กับส่วนของช่อดอกหมาก หรือช่อดอกมะพร้าวที่ยังอ่อนอยู่ "จาว" ใช้กับสิ่งที่งอกอยู่ในภายผลของมะพร้าวและตาล "กาบ" ใช้กับส่วนเปลือกหุ้มชั้นนอกของมะพร้าว ช่อดอกของหมาก หรือลำต้นของกล้วย นอกจากนั้นยังพบว่ามีคำลักษณนามคำอื่น ๆ ในภาษาไทยที่ใช้แตกต่างจากภาษาเวียดนาม คือ คำลักษณนาม "ไหล" ใช้กับส่วนของพืชบางอย่าง เช่น ไหลบอน ไหลบัว เป็นต้น ซึ่งเดิมหรือชอนไปแตกเป็นหน่อ "ระแง้" ใช้กับส่วนแขนงของทะลายหมาก หรือแขนงของข้าวซึ่งอยู่ติดกับขั้วของผล "ช่อ" ใช้กับส่วนดอกของผัก ผลไม้ หรือดอกไม้ ที่แตกออกเป็นช่อเล็ก ๆ "แว่น" ใช้กับส่วนของพืชที่นำมาตัดออกตามขวางเป็นชิ้นกลม ๆ บาง ๆ ขนาดเล็ก เช่น ขิง ข่า บอระเพ็ด ส่วนลักษณะพิเศษของคำลักษณนามในภาษาเวียดนามที่แตกต่างจากภาษาไทย คือ ในภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามบอกรูปทรงเหมือนดอกบัวตูมของใบไม้หรือกิ่งไม้ที่พึ่งแตกหรือผลิออกมา เช่น búp chè 'ใบชาที่พึ่งผลิยังไม่ทันคลี่เป็นใบ' búp đa 'ยอดก้านไทรซึ่งพึ่งแตกออกมา' ลักษณะดังกล่าวนี้ไม่พบในภาษาไทย หากเป็นดอกไม้ คำว่า búp จะใช้กับดอกบัวซึ่งหมายถึงดอกบัวตูมเท่านั้น (búp sen 'ดอกบัวตูม') เพราะมีรูปทรงกันมนปลายแหลม ส่วนดอกตูมอื่น ๆ จะใช้ nụ เรียกว่า nụ hoa 'ดอกตูม' เช่น năm nụ đào 'ดอกท้อตูม 5 ดอก'

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีความละเอียดในการจำแนกส่วนประกอบของพืชส่วนย่อยไม่เท่ากัน ผู้พูดภาษาไทยจะมีความละเอียดในการจำแนกพืชบางส่วนมากกว่าผู้พูดภาษาเวียดนาม เช่น คำลักษณนามที่ใช้กับทุเรียนและขนุน ผู้พูดภาษาไทยจะแยกใช้คำลักษณนามคนละคำ แต่ภาษาเวียดนามใช้เพียงคำเดียว หรือคำลักษณนามที่ใช้กับข้าวโพดและปลีกล้วย ผู้พูดภาษาไทยแยกใช้ตนละคำ แต่ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามใช้สำหรับข้าวโพดเท่านั้น ไม่มีคำลักษณนามที่ใช้กับปลีกล้วย นอกจากนั้นคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชส่วนย่อยในภาษาไทยยังมีคำลักษณนามที่ใช้กับพืชบางชนิด เช่น มะพร้าวหมาก เป็นต้น มากกว่าภาษาเวียดนาม การที่ผู้พูดภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้กับผลไม้มากกว่าผู้พูดภาษาเวียดนาม สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความละเอียดในการจำแนกส่วนผลของพืชมากกว่าคนเวียดนาม นอกจากนั้นคนไทยยังเป็นคนที่มีนิสัยชอบประดิดประดอย ในการแกะผลไม้ เช่น

ทุเรียนและขนุน เป็นต้น เมื่อเห็นว่าผลไม้ทั้งสองอย่างมีรูปทรงที่ต่างกัน จึงใช้คำลักษณนามเพื่อแยกแยะผลไม้ทั้งสองอย่างออกจากกัน ในขณะเดียวกันผู้พูดภาษาเวียดนามก็มีความละเอียดในการจำแนกพืชบางส่วนมากกว่าผู้พูดภาษาไทย กล่าวคือ ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่บอกรูปทรงเหมือนดอกบัวตูมของใบไม้ หรือกิ่งไม้ที่พึ่งผลิหรือแตกออกมา ยังไม่ทันคลี่เป็นใบ แต่ในภาษาไทยไม่มีคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนดังกล่าว

โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับพืชของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีความเหมือนและต่างกันดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับพืช ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
การจำแนกพืช	รูปทรง	รูปทรง
1.) ส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ - ลำต้น 1. ต้น 2. ลำ	 เฉพาะส่วนลำต้นของต้นไม้ทุกชนิด เฉพาะส่วนลำต้นของอ้อยและไผ่ซึ่งมีลักษณะยาวกลม	 เฉพาะส่วนลำต้นของต้นไม้ทุกชนิด -

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
- ก้าน	ส่วนย่อยที่ต่อจากลำต้นหรือกิ่ง	ส่วนก้านที่เล็กและอ่อนซึ่งเกิดจากลำต้นหรือกิ่งใหญ่
- แขนง	(นำไปวิเคราะห์ในเรื่องส่วนประกอบของพืชส่วนย่อย)	ต้นหรือหัวเล็ก ๆ ที่นิ่งเกิดขึ้นมาจากโคนของพืชบางชนิด เช่น กระเทียม ขิง และข่า
- ใบ	ใบไม้ทุกชนิด (ไม่ให้ความสำคัญกับขนาด)	ใบไม้ทุกชนิด (ให้ความสำคัญกับขนาดของใบไม้ โดยแยกเป็นใบไม้ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ซึ่งใช้คำลักษณนามคนละคำกัน ใบไม้ขนาดเล็กจัดอยู่ในหมวดหมู่เดียวกับกลีบดอกไม้ด้วย)
- ดอก	ดอกไม้ทุกชนิด	(นำไปวิเคราะห์ในเรื่องส่วนประกอบของพืชส่วนย่อย)
- ผล (คำลักษณนาม "ใบ"และ "ลูก")	ผลไม้ทุกชนิด	ผลไม้ทุกชนิด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ฟัง / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
- เม็ด	เมล็ดของพืชทุกชนิด	เมล็ดของพืชทุกชนิด
- ยอด	ส่วนยอดของต้นไม้ทุกชนิด	ส่วนยอดของต้นไม้ทุกชนิด
2.) ส่วนประกอบของพืชส่วนล่าง		
- ราก		
1. ราก	ส่วนที่อยู่ใต้สุดที่ติดกับดิน	ส่วนที่อยู่ใต้สุดที่ติดกับดิน
2. ไหล	ส่วนรากของบัวและบอนซึ่งเลื้อยไปแตกเป็นหน่อ	-
- หัว	ส่วนที่อยู่ใต้ดิน	ส่วนที่อยู่ใต้ดิน (ใช้คำลักษณนามรวมกับส่วนราก)
- โคน (คำลักษณนาม "ตะโหงก")	ส่วนของโคนทางมะพร้าวแห้งที่โค่งตามลำต้น	-
- โคนลำต้น	-	ส่วนที่อยู่ใต้ต้นไม้ซึ่งอยู่ติดกับดิน

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
- หน่อ	เฉพาะส่วนที่งอกจากกอของลำต้น	ส่วนที่งอกจากกอของลำต้น + ส่วนใบและดอก (ดุม) ที่พึ่งแตกยอด
- เหง้า	โคนลำต้น	รวมอยู่ในส่วนของแขนง ซึ่งเป็นส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ
- แง่ง	ส่วนที่งอกออกมาจากเหง้า	รวมอยู่ในส่วนของแขนง ซึ่งเป็นส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ
- แขนง	- ส่วนกิ่งไม้เล็ก ๆ ที่แตกใหม่จากลำของไม้พวกไม้ไผ่ - ส่วนที่แตกใหม่จากลำของไม้ชนิดอื่น	- (นำไปวิเคราะห์ในเรื่องส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ)
1. ระแง้	ส่วนแขนงของทะลายหมากหรือแขนงของรวงข้าวซึ่งอยู่ติดกับขั้วของผล	-
2. หาง	ส่วนแขนงช่อดอกของหมากและมะพร้าวที่ดอกตัวผู้ร่วงหมดแล้ว	-
- กิ่ง	ส่วนที่แยกออกจากต้น	ส่วนที่แยกออกจากต้น

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
- กิ่ง (ที่งผลิหรือแตกออกมา)	-	กิ่งไม้ที่งแตกออกมาจากลำต้น
- ดอก	(นำไปวิเคราะห์ในเรื่องส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ)	ดอกไม้ทุกชนิด
- ดอก (ดูม)	-	1. ดอกบัวดูมเท่านั้น 2. ดอกดูมอื่น ๆ (ทั้งสองประเภทใช้คำลักษณนามต่างกัน)
- กลีบ	ส่วนของดอกไม้ที่เรียงเป็นชั้น ๆ	ส่วนของดอกไม้ที่เรียงเป็นชั้น ๆ (ใช้คำลักษณนามร่วมกับส่วนประกอบส่วนใบไม้ที่มีขนาดเล็ก)
- ช่อ		ใช้คำลักษณนามเหมือนส่วนดอก
1. ช่อ	ส่วนดอกของผัก ผลไม้ หรือดอกไม้ที่แตกเป็นช่อเล็ก ๆ	
2. จั่น	ช่อของดอกหมากหรือดอกมะพร้าวที่ยังอ่อนอยู่	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ชุด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
- ใบ (คำลักษณนาม "ทาง")	เฉพาะใบของกล้วย มะพร้าว และหมาก	(นำไปวิเคราะห์ในเรื่องส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ)
- ใบ (พึ่งผลิหรือแตกออกมา)	-	ใบไม้ที่พึ่งผลิยังไม่ทันคลี่เป็นใบ
- ผล	ผลไม้ทุกชนิด	(นำไปวิเคราะห์ในเรื่องส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ)
- ส่วนย่อยของผล		
1. ฝัก	1. ส่วนหุ้มเมล็ดรูปยาว ๆ กลม ๆ หรือแบน ๆ	1. ส่วนหุ้มเมล็ดรูปยาว ๆ ใช้กับข้าวโพดเท่านั้น
2. ปลี	2. ส่วนดอกของกล้วยที่มีกาบหุ้ม	-
3. หู	3. ส่วนผลที่นูน	3. ส่วนผลที่นูน
4. จาว	4. ส่วนที่งอกอยู่ภายในผล	-

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
5. ยาง	5. ส่วนเนื้อในของขนุนที่หุ้มเมล็ด	5. ส่วนเนื้อในของขนุนที่หุ้มเมล็ด
6. กลีบ	-	6. ส่วนเนื้อของผลที่แยกออกเป็นส่วน ๆ
- เมล็ด	ส่วนเมล็ดของพืชทุกชนิด	(นำไปวิเคราะห์ในเรื่องส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ)
- เปลือก (คำลักษณนาม "กาบ")	ส่วนเปลือกหุ้มชั้นนอกของผล ช่อดอก หรือลำต้น	-
- ยอด	(นำไปวิเคราะห์ในเรื่องส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ)	(นำไปวิเคราะห์ในเรื่องส่วนประกอบของพืชส่วนที่สำคัญ)

5.2.3 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของ สิ่งของในที่นี้หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ การจำแนกสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยใช้คำลักษณนามนั้น ทั้งผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามใช้เกณฑ์ในการจำแนกคล้ายกัน กล่าวคือ ใช้รูปทรง ความคงตัวของวัตถุ และขนาดในการจำแนกสิ่งของ เช่น การจำแนกกลุ่มของสิ่งของบางอย่างที่มีรูปทรงยาว ภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามใช้ 2 คำเหมือนกัน คือ สิ่งที่มีรูปทรงยาวเป็นเส้นตรง มีขนาดเล็ก ภาษาไทยใช้คำว่า "เส้น" ภาษาเวียดนามใช้คำว่า "sợi" นอกจากนั้นคำลักษณนาม sợi ในภาษาเวียดนาม นอกจากจะใช้กับสิ่งที่มีรูปทรงยาวแล้ว ยังเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีความอ่อนหยุ่น สามารถงอ หัก

งอ หรือพับได้ ความน่าสนใจของคำลักษณนามคำนี้คือ เป็นคำลักษณนามที่ไม่ได้เปรียบเทียบกับส่วนของพืช แต่ทว่าเปรียบกับส่วนประกอบของร่างกาย เช่น เส้นผม, ขน, เส้นประสาท เป็นต้น อย่างไรก็ตาม sợi ในภาษาเวียดนามนี้โดยทั่ว ๆ ไปยังสามารถอ้างถึง เส้นใยของพืชได้ด้วย (Adams, 1989: 253) คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงยาวอีกคำหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งที่มีรูปทรงยาวเป็นเส้นตรง มีขนาดใหญ่ ภาษาไทยใช้คำว่า "สาย" ภาษาเวียดนามใช้คำว่า "sợi" เหมือนคำว่า "เส้น" ในภาษาไทย เพราะ sợi สามารถใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงยาวได้ทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ไม่ได้แยกเป็น เส้น และ สาย เหมือนภาษาไทย ดังนั้นคำว่า sợi จึงหมายถึงทั้ง เส้น และ สาย คำลักษณนาม "สาย" ในภาษาไทยสามารถใช้กับถนน, แม่น้ำ และคลองได้ แต่ sợi ในภาษาเวียดนามใช้กับคำนามดังกล่าวไม่ได้ (sợi ที่หมายถึง สาย จะใช้กับ เชือก, สายอากาศ, ลวด, สายไฟ เป็นต้น) คำนามที่หมายถึง ถนน, แม่น้ำ และ คลอง ภาษาเวียดนามจะใช้กับคำลักษณนาม con ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่ใช้คำเดียวกันกับมนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์

พลาเช็ค (Placzek, 1992: 156-157) ได้กล่าวถึงคำลักษณนาม "เส้น" และ "แผ่น" ในภาษาไทยเอาไว้ว่า คำลักษณนาม "เส้น" และ "แผ่น" จัดว่าเป็นคำลักษณนามที่แสดงการรับรู้ คำลักษณนาม "เส้น" สามารถใช้กับคำนามได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะคำนามที่มีรูปทรงยาว และมีความยืดหยุ่นหรือสามารถพับ หัก, งอได้, ยืดหยุ่นหดตัวได้ เช่น เส้นเลือด, เส้นประสาท, เส้นก๋วยเตี๋ยว, สร้อยคอ, เส้นวาดภาพ, เส้นเชือก ฯลฯ ส่วนคำลักษณนาม "แผ่น" จะใช้กับกระดาษ, แผ่นกระดาน หรือ แผ่นกระจก "เส้น" จัดเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีรูปทรงยาวหรือรูปทรง 1 มิติ รวมทั้งมีความยืดหยุ่นด้วย ลักษณะดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยคิดว่าคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "เส้น" ในภาษาไทยน่าจะมีที่มาจากส่วนประกอบของร่างกายเหมือนภาษาเวียดนาม เนื่องจาก "เส้น" สามารถใช้กับ เส้นผม, เส้นเลือด, เส้นประสาท เป็นต้นได้ นอกจากนั้นสิ่งของที่ใช้กับ "เส้น" ยังมีรูปทรงยาว และมีขนาดเล็กเหมือนส่วนประกอบของร่างกายส่วนดังกล่าวด้วย ส่วน "แผ่น" เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามที่มีรูปทรงแบน หรือรูปทรง 2 มิติ สาเหตุที่พลาเช็คกล่าวว่า คำลักษณนาม "เส้น" และ "แผ่น" เป็นคำลักษณนามที่แสดงการรับรู้ เนื่องจากคำนามที่ใช้กับคำลักษณนามดังกล่าว เช่น เส้นเชือก, แผ่นกระดาษ เป็นต้น ไม่สามารถปรากฏตามลำพังหรือปรากฏโดด ๆ เพื่อ

บ่งชี้สิ่งที่แสดงสถานที่ได้เหมือนกับคำนาม "คน" ที่ใช้กับคำลักษณนาม "คน" ซึ่งหลาเช็ดเรียกว่าคำลักษณนามทั่วไปได้ คำนาม "คน" ไม่สามารถแสดงรูปทรงได้เหมือนคำนาม "เส้น" และ "แผ่น" (ในกรณีที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม) แต่คำนาม "คน" สามารถปรากฏตามลำพัง และบ่งชี้สถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่มีคนอยู่ได้ เช่น

- เมื่อสนทนากันทางโทรศัพท์

"ที่ไน่นมีคนอยู่ไหม" (ตอบคำถามได้)

"*ที่ไน่นมีเส้นอยู่ไหม" (ตอบคำถามไม่ได้)

- เมื่อสนทนากันตัวต่อตัว

"ในห้องนั้นมีคนอยู่ไหม" (ตอบคำถามได้)

"*ในห้องนั้นมีแผ่นอยู่ไหม" (ตอบคำถามไม่ได้)

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า "เส้น" และ "แผ่น" ไม่สามารถตอบคำถามได้ เนื่องจากเส้นและแผ่นไม่ใช่คำนามที่มีสิ่งอ้างอิงแน่นอน ปกติจะประกอบกับคำนามคำอื่น ดังนั้นจากตัวอย่างดังกล่าวจึงสามารถแสดงให้เห็นโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาไทยได้ว่า ผู้พูดภาษาไทยจะใช้เกณฑ์เรื่องรูปทรงและความคงตัวของวัตถุเพื่อพิจารณาสิ่งไม่มีชีวิตประเภทสิ่งของ ซึ่งสามารถรับรู้ได้จากรูปทรงและความคงตัวที่ปรากฏ เกณฑ์ดังกล่าวแตกต่างจากเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาสิ่งมีชีวิตประเภทมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถแสดงรูปทรงเหมือนสิ่งของได้ แต่มนุษย์จะมีลักษณะเด่นในเรื่องความมีชีวิตหรือความเป็นมนุษย์ ดังนั้นรูปร่างลักษณะของมนุษย์ (human-shaped figures) จะไม่นำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาการใช้คำลักษณนาม "คน" กับมนุษย์ แต่ความเป็นคน (being a person) หรือความเป็นสิ่งมีชีวิตเท่านั้นที่จะชี้หรือแสดงคำลักษณนาม "คน" ได้

การจำแนกกลุ่มของสิ่งของบางอย่างที่มีรูปทรงแบนและมีความยืดหยุ่นหรืออาจจะไม่มีความยืดหยุ่นพบว่า ภาษาเวียดนามมีความหลากหลายและมีความละเอียดในการแยกย่อยมากกว่าภาษาไทย เช่น สิ่งของที่ทำด้วยกระดาษ ได้แก่ จดหมาย, รายงาน, ธนบัตร,

หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ภาษาไทยใช้คำลักษณนามเพียงคำเดียว คือ "ฉบับ" แต่ภาษาเวียดนามมีการแยกย่อยอีก คือ คำลักษณนามที่ใช้กับจดหมายมี 2 คำ คือ "búc" และ "lá" การใช้คำลักษณนาม 2 คำดังกล่าวในการสื่อความหมายของจดหมายที่ผู้รับได้รับ ผู้บอกภาษาได้อธิบายเพิ่มเติมว่าจะสื่อความหมายต่างกัน กล่าวคือ ถ้าใช้คำลักษณนาม búc จะหมายถึงจดหมายที่บอกความเป็นทางการ (เป็นจดหมายราชการ) มีความหมาย (จดหมายรัก) ไม่ได้จำแนกผู้ส่งหรือผู้รับ แต่ถ้าใช้ lá จะหมายถึงเพียงจดหมายจากคนธรรมดา ๆ หรือใครก็ได้ที่ไม่ค่อยมีความหมายพิเศษหรือสำคัญเท่าใดนัก นอกจาก búc และ lá จะใช้กับจดหมายได้แล้ว ยังสามารถใช้กับสิ่งของอย่างอื่นได้ด้วย กล่าวคือ búc สามารถใช้กับประตู, หน้าต่าง, ผ้าม่าน และ ฝาบ้าน lá สามารถใช้กับสิ่งที่ทำจากกระดาษ นอกเหนือจากจดหมาย เช่น ใบปลิว บัตรลงคะแนน เป็นต้น และสามารถใช้กับสิ่งที่ทำจากผ้า เช่น ธง เป็นต้น ส่วนธนบัตรและหนังสือพิมพ์ภาษาเวียดนามใช้คำลักษณนามว่า "tờ" นอกจากนี้ "tờ" ยังใช้กับ กระดาษ, ใบปลิว, รูปภาพ และเอกสารได้ด้วย ส่วนภาษาไทยจะใช้คำลักษณนาม "แผ่น" กับคำนามดังกล่าว สิ่งของที่ทำด้วยไม้หรือกระจก เช่น ประตู, หน้าต่าง และกระจก ภาษาไทยมีคำลักษณนามใช้เพียงคำเดียวคือ "บาน" ในขณะที่ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามใช้กับสิ่งของดังกล่าว 2 คำ คือ "tấm" และ "búc" แต่เมื่อนำไปใช้กับสิ่งของดังกล่าวก็ยังมีการจำแนกอีก คือ ถ้าใช้ búc แสดงว่าตำแหน่งของสิ่งของเป็นแนวตั้ง ซึ่งอาจจะมีการห้อยประดับฝาผนัง ถ้าใช้ tấm แสดงว่าตำแหน่งของสิ่งของเป็นแนวนอนซึ่งอาจตีความหมายได้ว่าสิ่งของนั้นวางอยู่ที่พื้น นอกจาก tấm จะใช้กับสิ่งของที่ทำด้วยไม้หรือกระจกดังกล่าวได้แล้ว ยังสามารถใช้กับสิ่งของที่ทำจากกระดาษ เช่น รูปถ่าย หรือรูปภาพ และสิ่งของที่ทำจากผ้า เช่น ผ้าขนสัตว์, ผ้าห่ม, ผ้าไหม และเสื้อ เป็นต้นได้ด้วย ในขณะที่สิ่งของที่ทำจากผ้า ภาษาไทยจะใช้คำลักษณนาม "ผืน" ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีความยืดหยุ่นเท่านั้น

สิ่งของที่ทำจากกระดาษซึ่งมีความหนา เช่น สมุด, หนังสือ, พจนานุกรม เป็นต้น ภาษาไทยจะใช้คำลักษณนามว่า "เล่ม" นอกจากนี้คำลักษณนามดังกล่าวยังสามารถใช้กับ เกวียน, ดาบ, มีด, ขวาน, เข็ม และเทียน ได้ด้วย ในขณะที่ในภาษาเวียดนามจะแยกใช้กับคำลักษณนามต่างกัน กล่าวคือ สมุด, หนังสือ, พจนานุกรม ใช้คำลักษณนามว่า "quyển" ดาบ ใช้คำลักษณนามว่า "thanh" มีด ใช้คำลักษณนามว่า

"con" เทียน มีคำลักษณนามใช้ 2 คำคือ "ngọn" ซึ่งหมายถึงเฉพาะเปลวเทียนเท่านั้น และ "cây" ซึ่งหมายถึงเทียนทั้งแท่ง นอกจากนั้นในภาษาเวียดนามยังมีคำลักษณนาม "lưỡi" ซึ่งใช้กับส่วนที่มีความคม (ไม่รวมด้ามจับ) ของสิ่งของมีคม เช่น มีด, ดาบ, เลื่อย, หลั่ว, จอบ และเสียม ในขณะที่ภาษาไทยมีคำลักษณนาม "ปื้น" ใช้กับเลื่อยเท่านั้น ไม่มีคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนที่มีคมของอุปกรณ์ต่าง ๆ ยกเว้น เลื่อย นอกจากนั้น การใช้คำลักษณนามกับดาบในภาษาเวียดนามยังมีลักษณะพิเศษคือ ผู้พูดภาษาเวียดนามบางคนจะเลือกใช้ไม่เหมือนกัน เนื่องจากมีมุมมองหรือภาพของสิ่งของต่างกัน กล่าวคือ ถ้าผู้พูดเลือกใช้คำลักษณนามว่า "thanh" แสดงว่าผู้พูดสนใจที่รูปทรงของดาบว่ามีความยาว แต่ถ้าผู้พูดเลือกใช้ "lưỡi" แสดงว่าผู้พูดสนใจที่ความคมของดาบมากกว่าความยาว การมีคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามใน 2 มุมมองดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาเวียดนามสนใจเรื่องรูปทรงของสิ่งของ และในขณะเดียวกันก็สนใจลักษณะพิเศษของสิ่งของนั้น เช่น ความคม ด้วย จากตัวอย่างการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงแบนดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาษาเวียดนามมีความหลากหลาย ละเอียด และซับซ้อนมากกว่าภาษาไทย

การจำแนกกลุ่มของสิ่งของบางอย่างที่มีรูปทรงกลมในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีความแตกต่างกันในด้านการจำแนกกลุ่มย่อยและการนำไปใช้ เช่น ภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงกลม 2 คำ คือ คำลักษณนาม "ลูก" ใช้กับสิ่งของที่มีขนาดใหญ่ และ "เม็ด" ใช้กับสิ่งของที่มีขนาดเล็ก ในขณะที่ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงกลมและจำแนกขนาดได้มากกว่า คือ "quả" ใช้กับสิ่งของที่มีขนาดใหญ่ "viên" ใช้กับสิ่งของที่มีขนาดเล็กกว่าสิ่งของที่ใช้กับคำลักษณนาม quả คำลักษณนาม viên ในภาษาเวียดนามเป็นคำลักษณนามคำหนึ่งที่น่าสนใจ อดัมส์ (Adams, 1989: 250) ได้กล่าวถึงคำลักษณนามคำนี้ว่า ในภาษาเวียดนามพบว่าคำลักษณนาม viên เป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีขนาดเล็กและมีรูปทรงกลม ในกรณีนี้ จะใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงกลมซึ่งมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเอง เช่น กระเบื้องชิ้นเล็ก ๆ, ก้อนอิฐชิ้นเล็ก ๆ, ยา และกระสุนปืนลูกเล็ก ๆ สิ่งของดังกล่าวมีขนาดเล็กเท่ากับ เมล็ดพืช, เมล็ดข้าว และเมล็ดยา ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าคำลักษณนามช่วยจัดกลุ่มย่อยของสิ่งของตามการเปรียบเทียบกับรูปทรงและขนาดของสิ่งของ นับว่าเป็นความคิดที่เป็นระบบ และมีกฎเกณฑ์มาก ส่วนคำลักษณนามอีกคำหนึ่งที่ใช้กับสิ่งของที่มี

รูปทรงกลม คือ "hạt" / "hột" ใช้กับสิ่งของที่มีขนาดเล็กมากที่สุด (ขนาดจิ๋ว) มีขนาดเล็กกว่าสิ่งของที่ใช้กับ viên เทียบได้กับคำลักษณนาม "เม็ด" ในภาษาไทย ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาเวียดนามจำแนกสิ่งของตามขนาดได้ละเอียดกว่าผู้พูดภาษาไทย

คำลักษณนามที่ใช้กับพายุหรือไต้ฝุ่นซึ่งถือว่ามีรูปทรงกลม ในภาษาไทยใช้คำว่า "ลูก" คำเดียว และคำลักษณนามดังกล่าวยังเป็นคำที่ใช้ร่วมกับสิ่งของที่มีรูปทรงกลมที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วย แต่ในภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับพายุหรือไต้ฝุ่น 2 คำ คือ "cơn" และ "trận" แต่ไม่ได้นิจารณาในเรื่องรูปทรงกลมเหมือนภาษาไทย คำลักษณนามทั้งสองคำดังกล่าวจะพิจารณาในเรื่องความรุนแรงของพายุที่เกิดขึ้นแต่ละครั้ง ไม่เกี่ยวข้องกับรูปทรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่ได้นำคำลักษณนามทั้งสองคำนี้มาศึกษา เนื่องจากไม่อยู่ในขอบเขตของการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำลักษณนามที่ผู้วิจัยกำหนด โดยเฉพาะความเด่นในเรื่องรูปทรงของสิ่งของ แต่คำลักษณนามที่ใช้กับพายุในภาษาเวียดนามไม่ได้มีความเด่นในเรื่องรูปทรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่ได้นำมาวิเคราะห์

การใช้คำลักษณนามกับดวงดาว ดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ ผู้พูดภาษาเวียดนามมีความละเอียดในการแยกมากกว่าผู้พูดภาษาไทย กล่าวคือ ผู้พูดภาษาเวียดนามจะใช้คำลักษณนามกับดวงดาว แตกต่างจากคำลักษณนามที่ใช้กับดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ เนื่องจาก มองว่าดวงดาวอยู่กระจัดกระจายและโดดเด่นบนเมืองสูง (สวรรค์) ถึงแม้ว่าจะมีรูปทรงกลมเหมือนกันก็ตาม แต่ก็ไม่ได้ใช้คำลักษณนามคำเดียวกัน กล่าวคือ ใช้คำลักษณนาม "ngôi" หรือ "vì" กับดวงดาว ส่วนดวงอาทิตย์และดวงจันทร์จะใช้คำลักษณนามร่วมกันว่า "vầng" เนื่องจากดวงอาทิตย์และดวงจันทร์มีแสงสว่างจ้ากว่าดวงดาว ในขณะที่ภาษาไทยใช้คำลักษณนาม "ดวง" เพียงคำเดียวกับดวงดาว ดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ ผู้พูดภาษาไทยไม่ได้นิจารณาในเรื่องลักษณะพิเศษของสิ่งดังกล่าว แต่จะพิจารณาจากรูปทรงว่ามีรูปทรงกลมเหมือนกันดังนั้นจึงใช้คำลักษณนามร่วมกัน

การจำแนกกลุ่มของสิ่งของบางอย่างที่มีรูปทรงโค้งในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม มีความแตกต่างกันในด้านการนำไปใช้ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรง

โค้งในภาษาเวียดนามมีความหลากหลายมากกว่าภาษาไทย เช่น คำลักษณนาม "ฟอง" ในภาษาไทยใช้กับไข่ของสัตว์และฟองสบู่ ในขณะที่คำลักษณนาม "quả" ไม่ใช้กับฟองสบู่เหมือน "ฟอง" ในภาษาไทย แต่คำลักษณนามทั้งสองคำนี้จะใช้กับไข่ของสัตว์ได้เหมือนกัน นอกจากนั้น "quả" ยังมีการใช้ที่หลากหลายมากกว่า "ฟอง" กล่าวคือ นอกจากจะใช้กับไข่ของสัตว์ได้แล้ว ยังสามารถใช้ร่วมกับสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น เนินเขา เป็นต้น และในขณะเดียวกันก็ยังสามารถใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงกลม เช่น ผลไม้ทุกชนิดได้อีกด้วย สิ่งของบางอย่าง เช่น "ยางลบ" ในภาษาไทยมีคำลักษณนามใช้เพียงคำเดียวคือ "ก้อน" แต่ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับยางลบได้ 2 คำ คือ "hòn" และ "cục" ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามให้เลือกใช้ได้หลากหลายมากกว่า แต่คำลักษณนาม "hòn" และ "cục" มีอรรถลักษณ์ที่แสดงรูปทรงเด่นที่สุด คือ รูปทรงแบบลูกบาศก์ ไม่ได้มีอรรถลักษณ์เด่นที่สุดที่รูปทรงโค้งเหมือนภาษาไทย นอกจากนั้นคำลักษณนาม "ก้อน" ในภาษาไทยยังสามารถใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงโค้งได้ทุกชนิด เช่น ขนมปัง, น้ำแข็ง, ถ่านวิทยุ, สบู่, ก้อนหิน และเมฆ และในขณะเดียวกันคำลักษณนาม hòn และ cục ก็สามารถใช้กับสิ่งของได้เป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน คือ hòn ใช้กับภูเขา, ก้อนหิน, ลูกแก้ว, อิฐ และเกาะ cục ใช้กับน้ำแข็ง, ปูนขาว, สบู่, ก้อนดิน และสำลี เป็นต้น โดยที่ hòn จะใช้กับสิ่งของที่มีขนาดใหญ่และมีรูปทรงที่มีลักษณะแบบลูกบาศก์มากกว่าสิ่งของที่ใช้กับ cục ส่วนภูเขาและเกาะเมื่อใช้กับคำลักษณนาม hòn สิ่งดังกล่าวจะอยู่แยกต่างหาก ส่วน cục ไม่ใช้กับภูเขาและเกาะ ขนมปัง ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามใช้เฉพาะ คือ "ổ" ซึ่งใช้กับขนมปังเท่านั้น เมฆ ภาษาเวียดนามใช้คำลักษณนามว่า "áng" ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติซึ่งหมายถึงเมฆเท่านั้น น่าสังเกตว่า สิ่งของต่าง ๆ ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ภาษาไทยใช้คำลักษณนาม "ก้อน" เพียงคำเดียว คำลักษณนามบางคำที่ใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงโค้งในภาษาเวียดนามยังมีลักษณะที่พิเศษกว่าภาษาไทย กล่าวคือ ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนาม "mảnh" ซึ่งใช้กับพระจันทร์ครึ่งดวง หรือพระจันทร์เสี้ยวด้วย ในขณะที่ภาษาไทยไม่มีคำลักษณนามใช้กับสิ่งของดังกล่าว นอกจาก mảnh จะใช้กับพระจันทร์เสี้ยวได้แล้วยังสามารถใช้กับสิ่งของอื่น ๆ ที่มีรูปทรงแบนได้ด้วย เช่น แผ่นไม้และแผ่นหลาสเตอร์ปิดแผล เป็นต้น

การจำแนกกลุ่มของสิ่งของบางอย่างที่มีรูปทรงกลวงในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีทั้งลักษณะที่เหมือนกันและต่างกัน กล่าวคือ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงกลวงในภาษาไทยมีลักษณะใกล้เคียงกันกับภาษาเวียดนาม เช่น ปืน ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "กระบอก" ภาษาเวียดนามใช้ khẩu 'กระบอก' ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับปืนเท่านั้น ในขณะที่ภาษาไทย "กระบอก" สามารถใช้กับไฟฉายและกระบอกไม้ไผ่ด้วย สิ่งที่ถูกจัดให้ม้วนภายในกลวง เช่น ผ้าและกระดาษ เป็นต้น ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "ม้วน" ภาษาเวียดนามใช้ว่า "cuộn" บุหรี่ ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "มวน" ภาษาเวียดนามใช้ว่า "điếu" จากตัวอย่างดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การมองโลกของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามในการจำแนกสิ่งของที่มีรูปทรงกลวงมีลักษณะที่เหมือนกัน เพราะคำลักษณนามที่ใช้จะจำกัดสิ่งของให้อยู่ภายในขอบเขต ไม่มีความหลากหลายเหมือนคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของรูปทรงอื่นมากนัก

การจำแนกกลุ่มของสิ่งของบางอย่างที่มีรูปทรงวงแหวนในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีความแตกต่างกันในด้านการนำไปใช้ กล่าวคือ คำลักษณนามที่ใช้กับรูปทรงวงแหวนในภาษาเวียดนามมีความหลากหลายในการนำไปใช้มากกว่า เช่น คำลักษณนาม "วง" ในภาษาไทยใช้กับแหวนและกำไลเท่านั้น ส่วน "vòng" ในภาษาเวียดนามนอกจากจะใช้กับกำไลได้แล้ว ยังสามารถใช้กับ ลูกปืนของรถยนต์ และพวงหรีด / พวงมาลัย ได้ด้วย อย่างไรก็ตาม คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีรูปทรงวงแหวนนั้น ภาษาไทยมีใช้มากกว่าภาษาเวียดนาม 1 คำ คือ "ขด" ใช้กับขดเชือกและขดลวด ในขณะที่ภาษาเวียดนาม คำลักษณนามที่ใช้กับเชือกและลวดในลักษณะที่พันกันเป็นวงและถูกจัดให้ม้วน จะจัดให้อยู่ในกลุ่มของสิ่งของที่มีรูปทรงกลวง และใช้กับคำลักษณนามว่า "cuộn" ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทย และภาษาเวียดนามมีความคิดในการจำแนกสิ่งของที่มีรูปทรงวงแหวนต่างกัน

การจำแนกกลุ่มของสิ่งของบางอย่างที่มีรูปทรงฐานสี่เหลี่ยม ในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับรูปทรงของส่วนดังกล่าวเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันในด้านการนำไปใช้ กล่าวคือ สิ่งของที่มีรูปทรงฐานสี่เหลี่ยม เช่น "บ้าน" เป็นต้น ในภาษาไทยมีคำลักษณนามใช้เพียงคำเดียว คือ "หลัง" แต่ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับบ้านได้ 3 คำ คือ "ngôi", "mái" และ "căn" ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามให้เลือกใช้

กับบ้านได้หลากหลายมากกว่า นอกจากนั้นคำลักษณนาม ngôi ยังสามารถใช้กับดวงดาวได้ด้วย เนื่องจากผู้บอกภาษามองว่า บ้านและดวงดาวตั้งอยู่ในที่โดดเดี่ยวและอยู่แยกจากบ้านหลังอื่น และดวงดาวดวงอื่นเหมือนกัน และมีความสว่างงามเหมือนกัน อย่างไรก็ตามการนำคำลักษณนามดังกล่าวไปใช้ก็ยังมีความแตกต่างกัน คือ "หลัง" ในภาษาไทย นอกจากจะใช้กับบ้านได้แล้ว ยังสามารถใช้กับ วัด, เปียโน และมุ้งได้ด้วย ส่วน ngôi, mái และ cán ในภาษาเวียดนามจะใช้กับสิ่งก่อสร้างเท่านั้น แต่ก็มีความแตกต่างกันคือ ngôi และ mái สามารถใช้กับวัดและเจดีย์ได้ แต่ cán ไม่สามารถใช้กับสิ่งดังกล่าวได้ การที่ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามใช้กับ "บ้าน" มากกว่าภาษาไทยนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาเวียดนามมีมุมมองในการจำแนกบ้านได้ละเอียดและชัดเจนกว่าผู้พูดภาษาไทย กล่าวคือ "ngôi" ใช้กับบ้านที่ตั้งอยู่หลังเดียวโดด ๆ "mái" ใช้กับบ้านที่อาจจะมีขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กก็ได้ แต่ที่สำคัญคือต้องมีหลังคาด้วย ดังนั้น สิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่ไม่มีหลังคา เช่น เจดีย์ จะไม่ใช้กับ "mái" ส่วนคำลักษณนาม "cán" ใช้กับบ้านที่ไม่ใหญ่มากนัก ทั้งนี้ยังหมายถึงส่วนของบ้านหรือคูหาด้วย ส่วนภาษาไทยคำลักษณนามที่ใช้กับบ้านจะใช้คำลักษณนาม "หลัง" เพียงคำเดียวเท่านั้น

การจำแนกกลุ่มของสิ่งของบางอย่างที่มีความยืดหยุ่นและไม่มีความยืดหยุ่นในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง โดยปกติอรรถลักษณ์ที่แสดงความคงตัว จะปรากฏเป็นอรรถลักษณ์ย่อยร่วมกับอรรถลักษณ์เด่นที่มีความเด่นในด้านรูปทรง เช่น อรรถลักษณ์เด่น [+ ยาว] มีอรรถลักษณ์ย่อยที่แสดงความคงตัว [- ยืดหยุ่น] หรือ อรรถลักษณ์เด่น [+ แบน] มีอรรถลักษณ์ย่อยที่แสดงความคงตัว [+ ยืดหยุ่น] แต่ในประเด็นนี้จะเปรียบเทียบโดยพิจารณาเฉพาะอรรถลักษณ์เด่นที่แสดงความคงตัวเท่านั้น จากการเปรียบเทียบพบว่าภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีความยืดหยุ่นและไม่มีความยืดหยุ่น (พิจารณาจากอรรถลักษณ์เด่น) มากกว่าภาษาเวียดนาม และภาษาเวียดนามก็มีเฉพาะอรรถลักษณ์เด่นที่แสดงความไม่ยืดหยุ่นเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในภาษาเวียดนามอรรถลักษณ์ที่แสดงความคงตัวส่วนมากแล้วจะเป็นอรรถลักษณ์ย่อยมากกว่าอรรถลักษณ์เด่น และอีกประการหนึ่ง คือ คำลักษณนามในภาษาเวียดนามมีอรรถลักษณ์เด่นที่แสดงรูปทรงยาวและแบนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีอรรถลักษณ์ย่อยที่แสดงความคงตัวของวัตถุมากตามไปด้วย

คำลักษณนามที่มีอรรถลักษณ์เด่นที่แสดงความคงตัว [+ ยืดหยุ่น] ในภาษาไทย คือ "ปาก" ใช้กับแหและอวน "ผืน" ใช้กับกระดาษและผ้า ในขณะที่ภาษาเวียดนามไม่มีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของดังกล่าวโดยเฉพาะ แต่จะมีคำลักษณนามที่ใช้กับเสื้อ, กางเกง และเบาะ ซึ่งมีความยืดหยุ่น คือ "manh" ส่วนคำลักษณนามที่มีอรรถลักษณ์เด่นที่แสดงความคงตัว [- ยืดหยุ่น] ทั้งภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำที่ใช้เหมือนกันและต่างกัน เช่น ซุง, ท่อนไม้ ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "ท่อน" ส่วนภาษาเวียดนามมีใช้มากกว่าภาษาไทย 1 คำ คือ "khúc" หรือ "đoạn" สิ่งของที่มีรูปทรงยาวเหลี่ยม เช่น ทองและเหล็ก ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "แท่ง" ภาษาเวียดนามใช้ว่า "thanh" (มีอรรถลักษณ์เด่น คือ [+ ยาว]) แต่มีความแตกต่างกันในด้านการนำไปใช้กับสิ่งของชนิดอื่น คือ "thanh" ในภาษาเวียดนามสามารถนำไปใช้กับดาบได้ ในขณะที่ "แท่ง" ในภาษาไทยใช้กับดาบไม่ได้ แต่ใช้กับดินสอได้ ส่วนดินสอในภาษาเวียดนามนั้นใช้กับคำลักษณนามคำอื่น พวกเสาต่าง ๆ ในภาษาไทยจะใช้คำลักษณนาม "ต้น" ซึ่งมีอรรถลักษณ์เด่น [+ ยาว] เนื่องจากเปรียบเทียบกับรูปทรงของพืช (เหมือนคำลักษณนาม "cây") คำลักษณนามอีกคำหนึ่งที่มีอรรถลักษณ์เด่น [- ยืดหยุ่น] ซึ่งภาษาไทยมี แต่ภาษาเวียดนามไม่มีใช้ คำลักษณนามดังกล่าว คือ คำลักษณนามที่ใช้กับเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด เช่น วิทยุ, โทรทัศน์, โทรศัพท์ เป็นต้น ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "เครื่อง" ภาษาเวียดนามไม่มีคำลักษณนามแท้ใช้กับสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว แต่จะใช้คำลักษณนามกลางว่า "chiếc" ดังนั้นคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่ไม่มีความยืดหยุ่นในภาษาเวียดนามจึงมีเพียง 2 คำ คือ "khúc" และ "đoạn" ส่วนคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่ไม่มีความยืดหยุ่นในภาษาไทยคำอื่น ๆ ซึ่งแตกต่างจากคำลักษณนามในภาษาเวียดนาม ได้แก่ "ด้าม" ใช้กับปากกา (ภาษาเวียดนามใช้กับคำลักษณนาม "cây" ซึ่งเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับต้นไม้) "ดุ้น" ใช้กับ ฟืน และ ไม้ (ถ้ามีขนาดใหญ่ใช้คำลักษณนามว่า "ท่อน") "คัน" ใช้กับสิ่งของประเภทยานพาหนะที่มีล้อ, ช้อน, สื่อม, ร่ม และเครื่องดนตรีบางชนิด และ "เรือน" ใช้กับนาฬิกา (ภาษาเวียดนามใช้กับคำลักษณนาม cái, chiếc 'อัน' ซึ่งเป็นคำลักษณนามกลาง) จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทย และภาษาเวียดนามจำแนกคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของที่มีความเด่นในด้านความคงตัวของวัตถุทั้งที่เหมือนกันและต่างกันโดยพิจารณาจากคำลักษณนามที่ใช้ และคุณสมบัติของสิ่งของที่แตกต่างกัน สิ่งของบางอย่างแม้ว่าจะเป็นสิ่งของประเภทเดียวกัน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะใช้คำลักษณนามคำเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความ

หลากหลายในการนำไปใช้กับสิ่งของด้วย เพราะเมื่อมีความหลากหลาย เกณฑ์ในการพิจารณาความเด่นของอรรถลักษณ์ของคำลักษณนามก็แตกต่างกันไปด้วย

โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีความเหมือนและแตกต่างกัน ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 : การเปรียบเทียบโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งของของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
การจำแนกสิ่งของ	1. รูปทรง 2. ความคงตัว 3. ขนาด	1. รูปทรง 2. ความคงตัว 3. ขนาด
1. รูปทรง	1. รูปทรงมีมิติ 1.1 รูปทรงยาว 1.2 รูปทรงกลม 1.3 รูปทรงแบน	1. รูปทรงมีมิติ 1.1 รูปทรงยาว 1.2 รูปทรงกลม 1.3 รูปทรงแบน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
	2. รูปทรงไม่มีมิติ 2.1 รูปทรงโค้ง 2.2 รูปทรงกลวง 2.3 รูปทรงวงแหวน 2.4 รูปทรงฐานสี่เหลี่ยม	2. รูปทรงไม่มีมิติ 2.1 รูปทรงโค้ง 2.2 รูปทรงกลวง 2.3 รูปทรงวงแหวน 2.4 รูปทรงฐานสี่เหลี่ยม 2.5 รูปทรงลูกบาศก์
2. ความคงตัว	1. ความยืดหยุ่น 2. ความแข็ง	1. ความยืดหยุ่น 2. ความแข็ง
3. ขนาด	1. ขนาดใหญ่ 2. ขนาดเล็ก	1. ขนาดใหญ่ 2. ขนาดเล็ก 2.1 ขนาดเล็กธรรมดา 2.2 ขนาดเล็กจิ๋ว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้พูด / โลกทัศน์	ภาษาไทย	ภาษาเวียดนาม
การเปรียบเทียบ	1. เปรียบกับรูปทรงของพืช - ลำต้น (ยาว) - ก้าน (ยาว) - ใบ (แบน) - ดอก (ยาว; ก้านดอก) - ผล (กลม) - เมล็ด (กลม) - ยอด (โค้ง) 2. เปรียบกับรูปทรงอวัยวะที่เป็นส่วนประกอบของร่างกายมนุษย์ (เส้นเลือด, เส้นผม, เส้นสมอง) กับสิ่งของที่มีรูปทรงยาว เช่น เส้น	1. เปรียบกับรูปทรงของพืช - ลำต้น (ยาว) - ก้าน (ยาว) - กลีบ (แบน) - ใบ (แบน) - ผล (กลม) - เมล็ด (กลม) - ยอด (โค้ง) 2. เปรียบกับรูปทรงอวัยวะที่เป็นส่วนประกอบของร่างกายมนุษย์ (เช่น เส้นผม) กับสิ่งของที่มีรูปทรงยาว เช่น sợi 'เส้น'

5.3 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าหนึ่งสิ่ง จากการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนามในบทที่ 2 และ 3 พบว่าทั้งสองภาษามีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าหนึ่งสิ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นมิงความหลากหลายในการใช้คำลักษณนามคำนั้นกับสิ่งต่าง ๆ เช่น คำลักษณนาม "ตัว" ในภาษาไทย

และคำลักษณนาม "con" ในภาษาเวียดนาม เป็นต้น การมีคำลักษณนามใช้กับสิ่งของได้อย่างหลากหลาย เป็นลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์และตีความโลกทัศน์ที่แฝงจากการใช้คำลักษณนามของผู้พูดทั้งสองภาษาดังกล่าวได้ ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบโลกทัศน์ของทั้งสองภาษาในประเด็นต่าง ๆ ตามหัวข้อซึ่งได้จำแนกไว้ในบทที่ 2 และ 3

5.3.1 <u>โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตสองสิ่ง</u> ในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม มีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตสองสิ่งที่เหมือนกัน กล่าวคือ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตสองสิ่งในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม จำแนกออกเป็น 1 กลุ่มเหมือนกัน คือ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และอมนุษย์ร่วมกัน ทั้งนี้สิ่งมีชีวิตสองสิ่งที่นำมาวิเคราะห์โลกทัศน์นี้เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีอรรถลักษณ์เด่นที่สุดเหมือนกัน และไม่มีการเปรียบเหมือนอรรถลักษณ์เด่นที่สุดของอีกคอลัมน์หนึ่ง

เนื่องจากคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตสองสิ่งทั้งในภาษาไทย และภาษาเวียดนามไม่มีการเปรียบเทียบคำนามประเภทหนึ่งกับคำนามอีกประเภทหนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยไม่เปรียบเทียบคำนามหลัก* กับคำนามรอง** เพื่อพิจารณาการจัดกลุ่มของคำนามหลักที่ใช้เปรียบเทียบโลกทัศน์ของผู้พูดทั้งสองภาษา ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โลกทัศน์ของคำนามทั้งสองของทั้งสองภาษาที่เป็นคำนามประเภทเดียวกัน ซึ่งตัวอย่างคำนามในประเภทเดียวกันอาจจะเหมือนหรือต่างกันก็ได้

5.3.1.1 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และอมนุษย์ในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

---

*คำนามที่เป็นส่วนหลักให้กับคำนามประเภทอื่น ๆ มาเปรียบเทียบว่า มีลักษณะเด่นอะไรร่วมกันที่ทำให้ใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามหลักได้

**คำนามที่ถูกนำไปเปรียบเทียบกับคำนามหลัก

เมื่อเปรียบเทียบการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ร่วมกับอมนุษย์แล้ว ในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีลักษณะที่คล้ายกันมาก คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ร่วมกับอมนุษย์ในภาษาไทยมีเพียง 1 คำ คือ คำว่า "องค์" ส่วนภาษาเวียดนามมีทั้งหมด 3 คำ ได้แก่ "bà", "nàng" และ "cô" คำนามประเภทมนุษย์และอมนุษย์ที่ใช้กับคำลักษณนาม "องค์" และ "bà", "nàng", "cô" จำแนกเพื่อให้เห็นความแตกต่างในการมองโลกของผู้พูดภาษาไทย และภาษาเวียดนามได้ ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

<u>แผนภูมิที่ 8</u> : แผนภูมิเปรียบเทียบการมองโลกในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "องค์" ในภาษาไทย (กรณีใช้กับคำนาม 2 ประเภท) และ "bà", "nàng", "cô" ในภาษาเวียดนาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

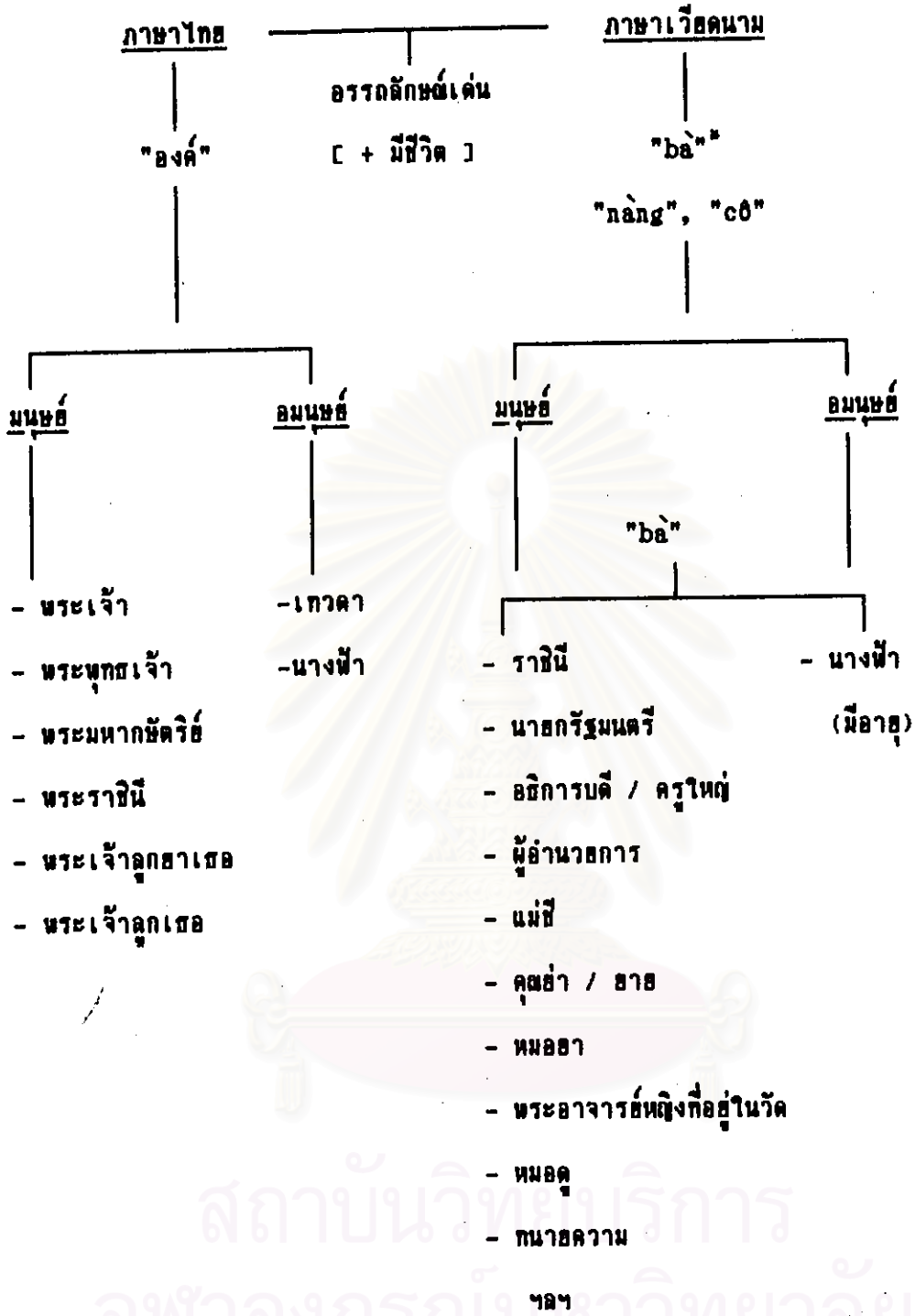

---

*ผู้วิจัยไม่ได้นำคำลักษณนาม "ông" (ใช้ตรงกันข้ามกับ "bà") มาวิเคราะห์ เนื่องจากคำลักษณนามดังกล่าวสามารถใช้กับคำนามได้มากกว่าสองประเภท

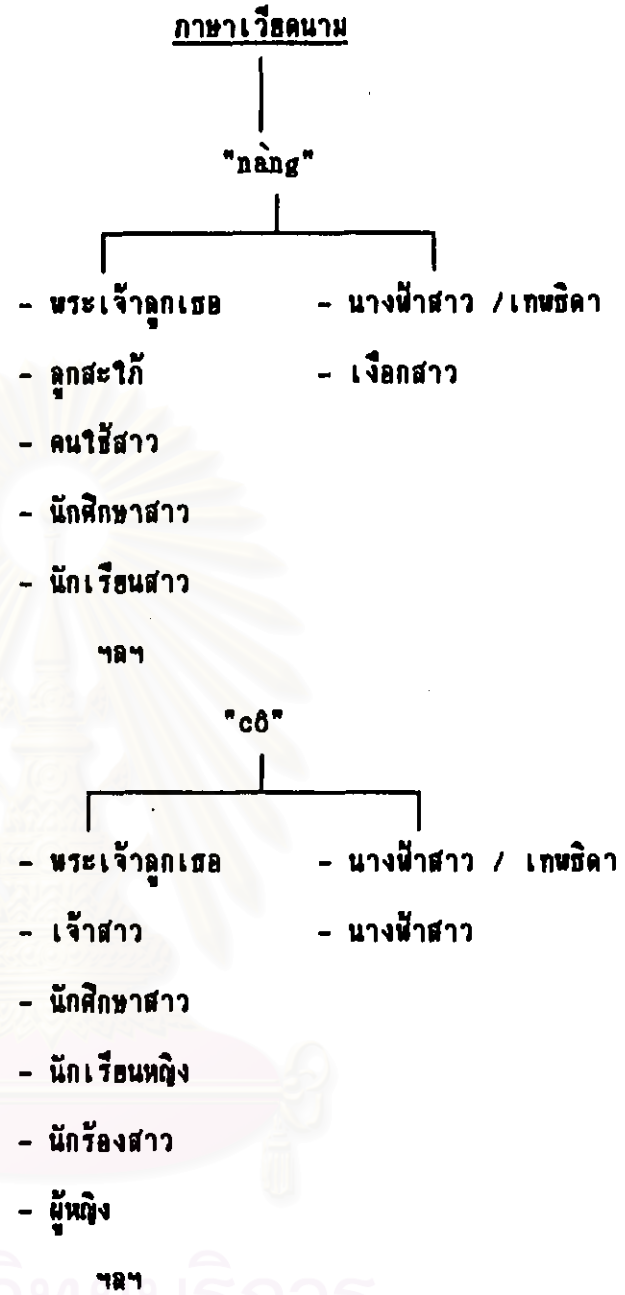

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การมองโลกของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "องค์" ในภาษาไทย และ "bà", "nàng", "cô" ในภาษาเวียดนาม มีลักษณะที่เหมือนกัน กล่าวคือ คำนามที่ใช้กับอมนุษย์ในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีอรรถลักษณ์เด่นเหมือนกัน คือ [+ มีชีวิต] ซึ่งเป็นการมองโลกที่เหมือนกัน คือ อมนุษย์ในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีลักษณะเด่นร่วมกันกับมนุษย์บางประการ คือ ผู้พูดทั้งสองภาษามองอมนุษย์ว่ามีรูปทรงของร่างกาย คือ ศีรษะ, ลำตัว, แขนและขาคล้ายกับมนุษย์ ดังนั้นจึงเปรียบเทียบว่าสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมีลักษณะที่เหมือนมนุษย์และมีชีวิตเหมือนมนุษย์

จึงใช้คำลักษณนามร่วมกันกับมนุษย์ ส่วนแผนภูมินี้เปรียบเทียบคำลักษณนามที่ใช้กับคำนาม 2 ประเภท คือ มนุษย์และอมนุษย์เท่านั้น อย่างไรก็ตามมีข้อน่าสังเกตว่า การเปรียบเทียบการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์กับอมนุษย์ทั้งในภาษาไทยและภาษาเวียดนามยังมีลักษณะที่แตกต่างกันบ้าง โดยเฉพาะตัวอย่างของคำนามในแต่ละประเภทที่ใช้กับคำลักษณนามกล่าวคือ คำนามที่ใช้กับมนุษย์และอมนุษย์ในภาษาไทยถือว่าเป็นบุคคลชั้นสูงในสังคม คือ ชนชั้นกษัตริย์ และชนชั้นเทพ ในขณะที่คำนามที่ใช้กับมนุษย์และอมนุษย์ในภาษาเวียดนามนั้นยังมีส่วนที่แตกต่าง คือ คำนามที่ใช้กับมนุษย์ไม่ได้ใช้เฉพาะราชินีเท่านั้น แต่ยังใช้กับกลุ่มบุคคลที่อยู่ในชนชั้นสามัญชนชั้นสูง เช่น นายกรัฐมนตรี ผู้อำนวยการ อธิการบดี ทนายความเป็นต้นได้ นอกจากนั้นยังสามารถใช้กับสามัญชนชั้นกลาง เช่น นักศึกษาสาว, เจ้าสาว และนักร้องสาว เป็นต้น ได้ด้วย แต่คำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์นั้นจะเห็นได้ว่า ใช้กับบุคคลชั้นสูงที่อยู่ชั้นเทพเท่านั้น

จากตัวอย่างดังกล่าวนี้จึงอาจทำให้วิเคราะห์โลกทัศน์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามที่มีความแตกต่างกันในจุดนี้ ได้ว่า คนไทยให้ความสำคัญกับบุคคลที่อยู่ชั้นกษัตริย์ ราชินีและชนชั้นนางฟ้า หรือเทพธิดาเท่ากัน ในขณะที่คนเวียดนามมีการมองโลกในลักษณะที่แตกต่างและเปลี่ยนไปคือ ให้ความสำคัญกับบุคคลที่อยู่ชั้นเทพซึ่งเป็นอมนุษย์มากกว่าชั้นราชินีซึ่งถือว่าเป็นมนุษย์ คนเวียดนามมองว่ามนุษย์ในสังคมมีความเท่าเทียมกัน ดังนั้น ภายหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบสังคมนิยมแล้ว คำลักษณนามที่เคยใช้กับกษัตริย์ในอดีตจึงกลายมาเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสามัญชนได้ด้วย นอกจากนั้นคำลักษณนามที่ใช้กับกลุ่มมนุษย์และอมนุษย์ดังกล่าว ในภาษาเวียดนามก็ยังมีความละเอียดและซับซ้อนมากกว่าภาษาไทย เนื่องจากมีการจำแนกตามเพศและวัยด้วย จึงมีคำลักษณนามใช้มากกว่าภาษาไทย

5.3.2 <u>โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต</u> ในหัวข้อนี้ สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตจะหมายถึงสิ่งที่มีอรรถลักษณ์เด่นที่สุดเหมือนกัน และไม่มีการเปรียบเทียบคำนามหลักและคำนามรองเหมือนหัวข้อ 5.3.1 ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นลักษณะที่พบเฉพาะในภาษาไทยเท่านั้น ส่วนภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตเหมือนกัน แต่มีลักษณะที่แตกต่างกับภาษาไทย คือ สิ่งไม่มีชีวิตจะถูกนำไปเปรียบเทียบกับสิ่งมีชีวิต

ว่ามีลักษณะเด่นร่วมกันหรือคล้ายกัน ดังนั้นอรรถลักษณ์เด่นที่สุดของทั้งสองสิ่ง จึงมีอรรถลักษณ์ที่ต่างกัน และมีการเปรียบเทียบคำนามหลักและคำนามรอง ในกรณีที่มีการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งสองสิ่งหรือมากกว่าสองสิ่งในลักษณะนี้ (พบมากในภาษาเวียดนาม) ผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในหัวข้อ โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิต เพราะฉะนั้น ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์เฉพาะภาษาไทยเท่านั้น คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตในภาษาไทย จำแนกออกเป็น 1 กลุ่ม คือ คำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์และสิ่งของร่วมกัน

5.3.2.1 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์และสิ่งของในภาษาไทย ภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้กับอมนุษย์และสิ่งของร่วมกัน 1 คำ คือ "ตัว" ซึ่งใช้กับอมนุษย์จำพวกวิญญาณเท่านั้น ส่วนสิ่งของจะใช้กับสิ่งของทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ คำนามประเภทย่อยต่าง ๆ ที่ใช้กับคำลักษณนามดังกล่าว จำแนกเพื่อให้เห็นความแตกต่างในการมองโลกของผู้พูดภาษาไทยได้ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 9 : แผนภูมิการมองโลกในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "ดวง" ในภาษาไทย

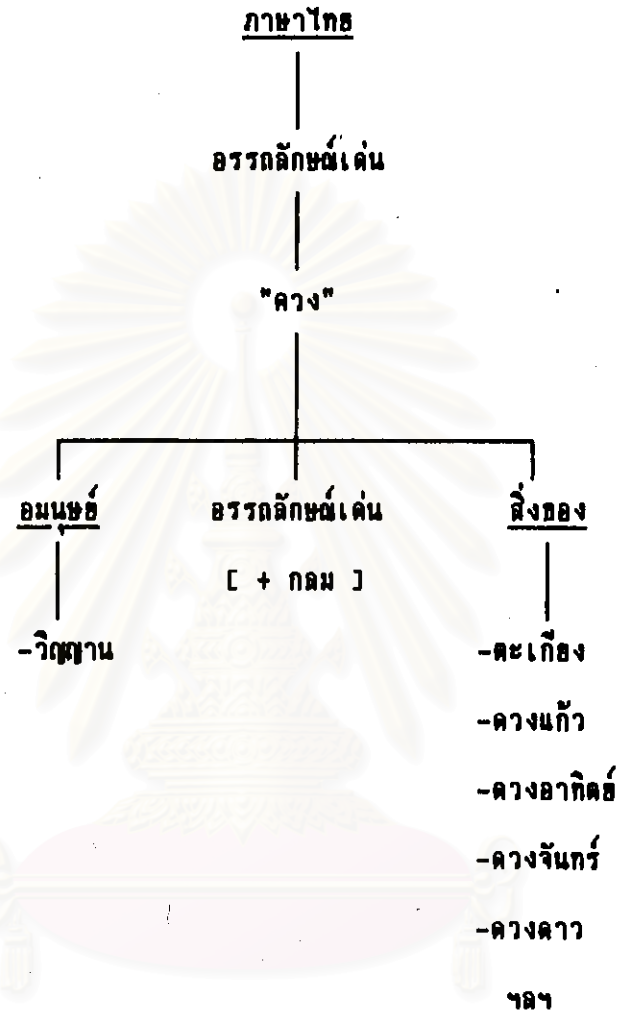

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การมองโลกของผู้พูดภาษาไทย ในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "ดวง" ที่ใช้กับอมนุษย์และสิ่งของมีอรรถลักษณ์เด่น คือ [+ กลม] ร่วมกัน ซึ่งเป็นการมองโลกที่ใช้เกณฑ์รูปทรงในการจำแนกอมนุษย์และสิ่งของ การมองโลกของผู้พูดภาษาไทยซึ่งสะท้อนจากการใช้คำลักษณนาม "ดวง" นี้ใช้กับอมนุษย์จำพวกวิญญาณเท่านั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดภาษาไทยแบ่งแยกวิญญาณออกจากกลุ่มของภูติผีปีศาจและเปรต จึงใช้คำลักษณนามคนละคำกัน ส่วนการมองวิญญาณนั้นอาจจะมองว่ามีทั้งวิญญาณดีและวิญญาณร้าย นอกจากนั้นคำลักษณนาม "ดวง" ในภาษาไทยยังสามารถนำไปใช้กับสิ่งของได้กว้างและหลากหลาย คือ สามารถใช้กับสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งอาจจะมีแสงสว่างหรือไม่มีก็ได้

ได้แก่ ไดมไฟ, ตะเกียง, ดวงแก้ว, ตราประทับ และดวงตราไปรษณียากร และสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและมีแสงสว่าง ได้แก่ ดวงอาทิตย์, ดวงจันทร์ และดวงดาว ลักษณะที่แตกต่างดังกล่าว อาจแสดงให้เห็นการมองโลกของผู้พูดทั้งสองภาษาที่แตกต่างกันว่า ผู้พูดภาษาไทยเน้นเรื่องรูปทรงของสิ่งของ ไม่ว่าสิ่งของนั้นจะเป็นสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติก็ตาม ในขณะที่ผู้พูดภาษาเวียดนามเน้นเรื่องรูปทรงและแสงสว่าง และต้องเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเท่านั้น ส่วนสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ คือ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาว จะมีคำลักษณนามที่แยกใช้เพื่อเน้นว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ไม่นำมาใช้รวมกับสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีความเด่นในเรื่องรูปทรงกลมเหมือนกันก็ตาม นอกจากนั้นยังพบว่า ในภาษาเวียดนามไม่มีคำลักษณนามที่ใช้กับวิญญาณร่วมกับสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้นที่มีรูปทรงกลมเหมือนภาษาไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้พูดทั้งสองภาษามีโลกทัศน์ในการมองสิ่งดังกล่าวต่างกัน

5.3.3 <u>โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิต</u> ในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต และสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิตทั้งในลักษณะที่เหมือนกันและต่างกัน กล่าวคือ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิตของภาษาไทยจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์, อมนุษย์ และสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ และกลุ่มที่ 2 คือ คำลักษณนามที่ใช้กับสัตว์, อมนุษย์ และสิ่งของ ส่วนภาษาเวียดนามจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และสัตว์ กลุ่มที่ 2 คือ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และสิ่งของ กลุ่มที่ 3 คือ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์, อมนุษย์ และสัตว์ และกลุ่มที่ 4 คือ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์, อมนุษย์, สัตว์ และสิ่งของ

ในการเปรียบเทียบคำลักษณนามดังกล่าว ผู้วิจัยจะนำคำนามหนึ่งคำซึ่งได้จากการจำแนกประเภทคำนามที่เป็นตัวตั้งหรือเป็นตัวหลักของคำลักษณนามมาเป็นตัวกำหนด เช่น คำลักษณนาม "ตัว"ในภาษาไทย และคำลักษณนาม"con" ในภาษาเวียดนามมีคำนามหลัก คือ "สัตว์" เหมือนกัน หลังจากนั้นจึงเปรียบเทียบว่าคำนามรองที่ปรากฏร่วมกับ "ตัว" และ "con" มีคำว่าอะไรอีกบ้างนอกเหนือจากสัตว์ คำนามส่วนอื่น ๆ ที่อาจจะใช้เหมือนกันหรือแตกต่างกันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปใช้ในการหาโลกทัศน์ของผู้พูดทั้งสองภาษา ที่อาจจะมี

โลกทัศน์เหมือนกันหรือแตกต่างกัน จากการจำแนกประเภทของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต และสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งมีชีวิต ทำให้รวมกลุ่มคำนามหลักที่จะใช้เปรียบเทียบโลกทัศน์ของผู้พูดทั้งสองภาษาได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) คำนามที่ใช้ร่วมกับคำนามหลัก : มนุษย์ (มีเฉพาะภาษาเวียดนาม)

แผนภูมิที่ 10 : แผนภูมิแสดงการปรากฏร่วมระหว่างคำนามหลักประเภทมนุษย์ กับคำนามประเภทอื่น

จากแผนภูมิข้างต้นนี้ คำนามหลักคือ "มนุษย์" ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต สามารถใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้อีก 1 ประเภท คือ สัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้ร่วมกันคือ "chú"

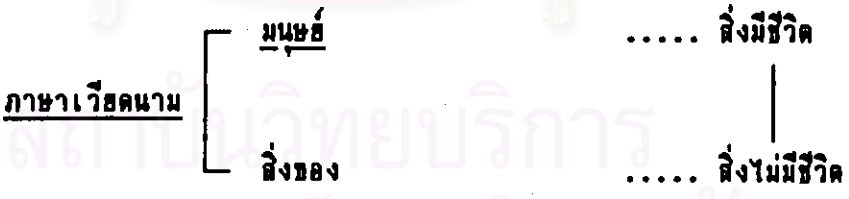

จากแผนภูมิข้างต้นนี้ คำนามหลักคือ "มนุษย์" ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต สามารถใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้อีก 1 ประเภท คือ สิ่งของ ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้ร่วมกันคือ "vì"

(2) คำนามที่ใช้ร่วมกับคำนามหลัก : มนุษย์ และอมนุษย์

<u>แผนภูมิที่ 11</u> : แผนภูมิแสดงการปรากฏร่วมระหว่างคำนามหลักประเภทมนุษย์และอมนุษย์ กับคำนามประเภทอื่น

จากแผนภูมิข้างต้นนี้ คำนามหลักคือ "มนุษย์" และ "อมนุษย์" ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต สามารถใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้อีก 1 ประเภท คือ สัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้ร่วมกันคือ "องค์"

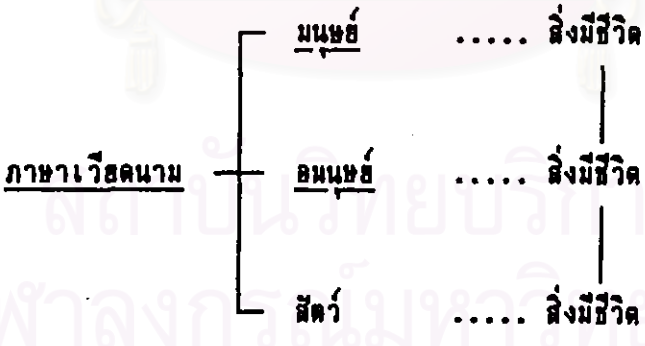

จากแผนภูมิข้างต้นนี้ คำนามหลักคือ "มนุษย์" และ "อมนุษย์" ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต สามารถใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้อีก 1 ประเภท คือ สัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้ร่วมกันคือ "ông"

(3) คำนามที่ใช้ร่วมกับคำนามหลัก : สัตว์

แผนภูมิที่ 12 : แผนภูมิแสดงการปรากฏร่วมระหว่างคำนามหลักประเภทสัตว์ กับคำนามประเภทอื่น

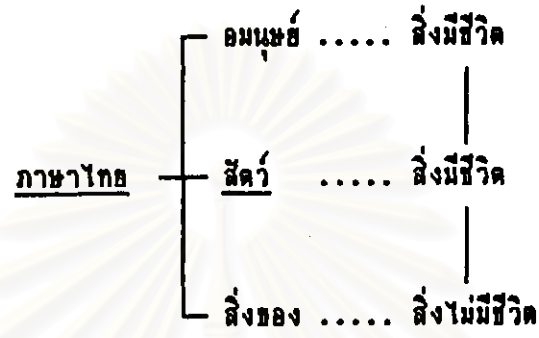

จากแผนภูมิข้างต้นนี้ คำนามหลักคือ "สัตว์" ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต สามารถใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้อีก 2 ประเภท คือ อมนุษย์ (ในที่นี้อมนุษย์มีอว่าเป็นสิ่งที่ถูกนำไปเปรียบกับสัตว์)ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต และสิ่งของซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้ร่วมกันคือ "ตัว"

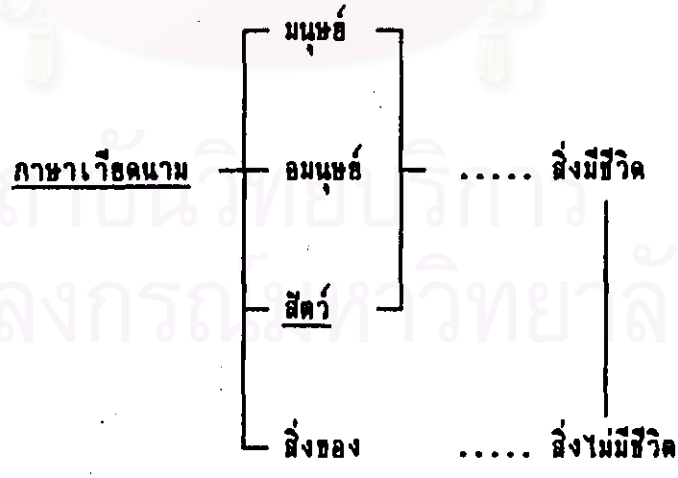

จากแผนภูมิข้างต้นนี้ คำนามหลักคือ "สัตว์" ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต สามารถใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้อีก 3 ประเภท ได้แก่ มนุษย์ อมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต และสิ่งของ ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้ร่วมกันคือ "con"

5.3.3.1 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และสัตว์ ในภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และสัตว์ร่วมกัน 1 คำ คือ "chú" คำลักษณนามดังกล่าวใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ เช่น ทหาร ตำรวจ เจ้าบ่าว เยาวน้อย รวมทั้งชายหนุ่มที่อายุยังน้อย และเด็ก ด้วยความสนิทสนม และเอ็นดู ส่วนคำนามประเภทสัตว์ใช้กับสัตว์ที่มีขนาดเล็ก และน่ารัก เช่น หนู กิ้งก่า กระต่าย เป็นต้น คำลักษณนามประเภทดังกล่าวนี้ จำแนกเพื่อให้เห็นความแตกต่างในการมองโลกของผู้พูดภาษาเวียดนามได้ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 13 : แผนภูมิการมองโลกในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "chú" ในภาษาเวียดนาม

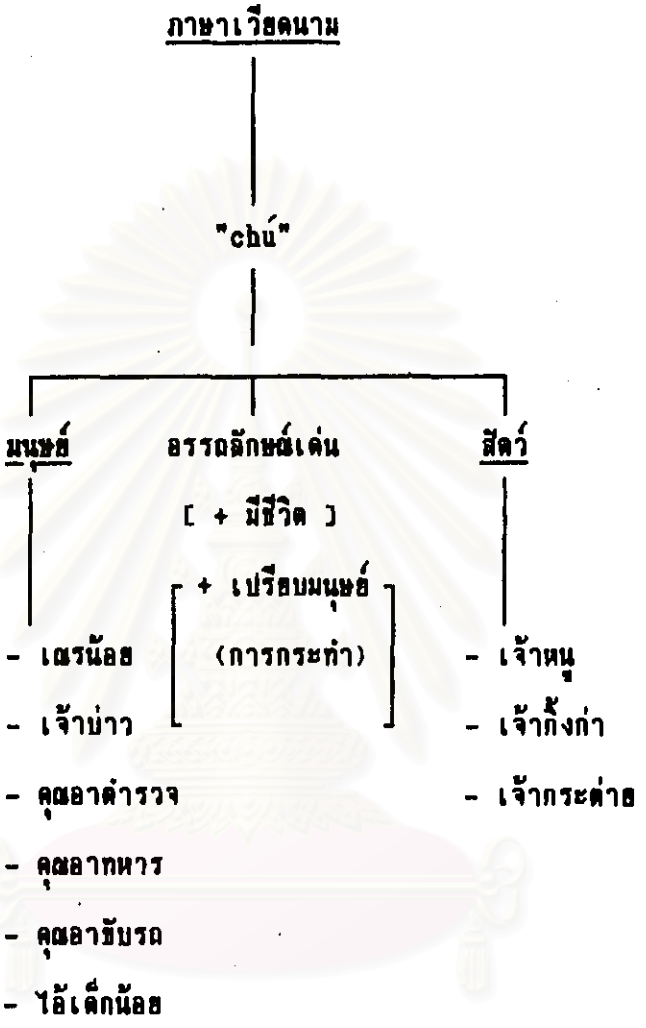

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การมองโลกของผู้พูดภาษาเวียดนามในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำนามลักษณนาม chú 'องค์', 'รูป', 'นาย', 'คน', 'ตัว' เป็นลักษณะเด่นพิเศษที่ไม่พบในภาษาไทย กล่าวคือ ในภาษาไทยไม่มีคำลักษณนามที่ใช้ระหว่างมนุษย์กับสัตว์ร่วมกันเหมือนภาษาเวียดนาม จากแผนภูมิข้างต้นจะเห็นได้ว่าอรรถลักษณ์เด่นที่สุดของคำลักษณนาม chú ที่ใช้กับมนุษย์ คือ [+ มีชีวิต] และอรรถลักษณ์เด่นที่สุดของคำลักษณนามดังกล่าวที่ใช้กับสัตว์ คือ [+ เปรียบมนุษย์ (การกระทำ)] เป็นอรรถลักษณ์เด่นที่เปรียบเทียบกับมนุษย์ กล่าวคือ สัตว์ที่ใช้กับคำลักษณนามคำนี้ถูกนำมาเปรียบเทียบว่ามีลักษณะเหมือนมนุษย์ เช่น สามารถแสดงการกระทำ หรือแสดงกิริยาอาการบางอย่างได้

เหมือนมนุษย์ ตัวอย่างเช่น เจ้าหนูสามารถไปตลาดได้เหมือนมนุษย์ การใช้ในลักษณะดังกล่าวนี้ ผู้พูดภาษาเวียดนามมองในแง่ที่คล้ายและขบขัน และแสดงความรู้สึกเอ็นดูสัตว์ที่นำมาเปรียบเทียบดังกล่าว

5.3.3.2 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และสิ่งของ ในภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และสิ่งของร่วมกัน 1 คำ คือ "vì" คำลักษณนามดังกล่าวใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ ซึ่งใช้กับกษัตริย์เท่านั้น ส่วนคำนามประเภทสิ่งของก็ใช้กับดวงดาวเท่านั้น คำลักษณนามประเภทดังกล่าวนี้ จำแนกเพื่อให้เห็นความแตกต่างในการมองโลกของผู้พูดภาษาเวียดนามได้ ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

<u>แผนภูมิที่ 14</u> : แผนภูมิการมองโลกในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "vì" ในภาษาเวียดนาม

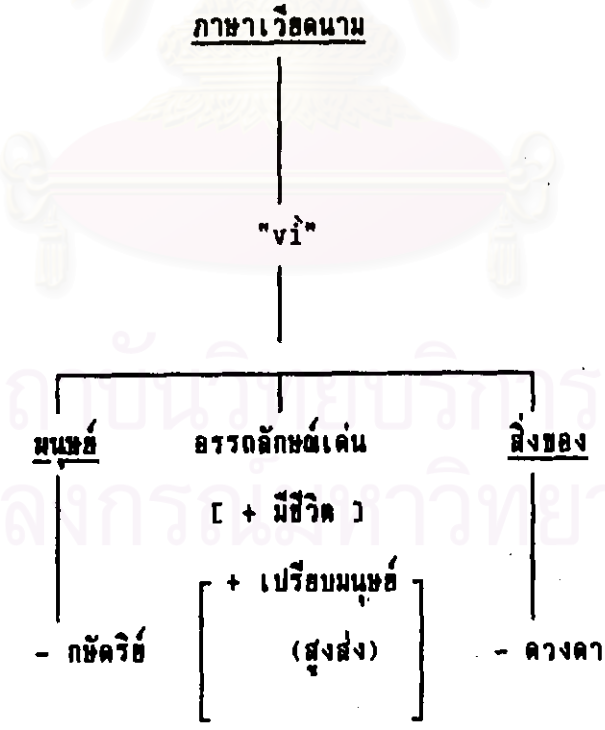

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การมองโลกของผู้พูดภาษาเวียดนามในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำนามลักษณนาม vĩ 'พระองค์', 'องค์', 'ดวง' เป็นลักษณะเด่นพิเศษที่ไม่พบในภาษาไทย กล่าวคือ ในภาษาไทยไม่มีคำลักษณนามที่ใช้ระหว่างมนุษย์กับสิ่งของร่วมกันเหมือนภาษาเวียดนาม จากแผนภูมิข้างต้นจะเห็นได้ว่าอรรถลักษณ์เด่นที่สุดของคำลักษณนาม vĩ ที่ใช้กับมนุษย์ คือ [+ มีชีวิต] และอรรถลักษณ์เด่นที่สุดของคำลักษณนามดังกล่าวที่ใช้กับสิ่งของ คือ [+ เปรียบมนุษย์ (สูงส่ง)] เป็นอรรถลักษณ์เด่นที่เปรียบเทียบกับมนุษย์ซึ่งหมายถึง กล่าวคือ สิ่งของซึ่งหมายถึงดวงดาวที่ใช้กับคำลักษณนามคำนี้ถูกนำมาเปรียบเทียบว่ามีลักษณะเหมือนกษัตริย์ คือ เป็นสิ่งที่มีความสูงส่งน่าเคารพยกย่อง กล่าวคือ มีเกียรติยศ ศักดิ์ศรี และมีอำนาจสูงสุดเหมือนกษัตริย์

5.3.3.3 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์และอมนุษย์ร่วมกับคำนามประเภทอื่น ภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์, อมนุษย์ และสัญลักษณ์หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ จำนวน 1 คำคือ คำว่า "องค์" ส่วนภาษาเวียดนามไม่มีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และอมนุษย์ร่วมกับสัญลักษณ์ หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ เหมือนภาษาไทย เนื่องจากสัญลักษณ์ หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ในภาษาเวียดนามใช้กับคำลักษณนามซึ่งใช้กับคำนามเพียงประเภทเดียวเท่านั้น ไม่ได้ใช้ร่วมกับคำนามประเภทอื่น หากแต่ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และอมนุษย์ร่วมกับคำนามประเภทอื่นที่แตกต่างไปจากภาษาไทย คำนามประเภทดังกล่าว คือ สัตว์ ดังนั้นในการวิเคราะห์โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์และอมนุษย์ร่วมกับคำนามประเภทอื่น ทั้งในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยจะจำแนกออกจากกัน เนื่องจากคำนามรองที่นำมาเปรียบเทียบกับคำนามหลักคือมนุษย์และอมนุษย์ของทั้งสองภาษาแตกต่างกัน

ก. โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์และอมนุษย์ร่วมกับสัญลักษณ์ หรือรูปเคารพแทนมนุษย์ในภาษาไทย คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้มี 1 คำ คือ "องค์" คำนามประเภทย่อยต่าง ๆ ที่ใช้กับคำลักษณนามดังกล่าวจำแนกเพื่อให้เห็นความแตกต่างในการมองโลกของผู้พูดภาษาไทยได้ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 15 : แผนภูมิการมองโลกในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "องค์" (กรณีใช้กับคำนาม 3 ประเภท) ในภาษาไทย

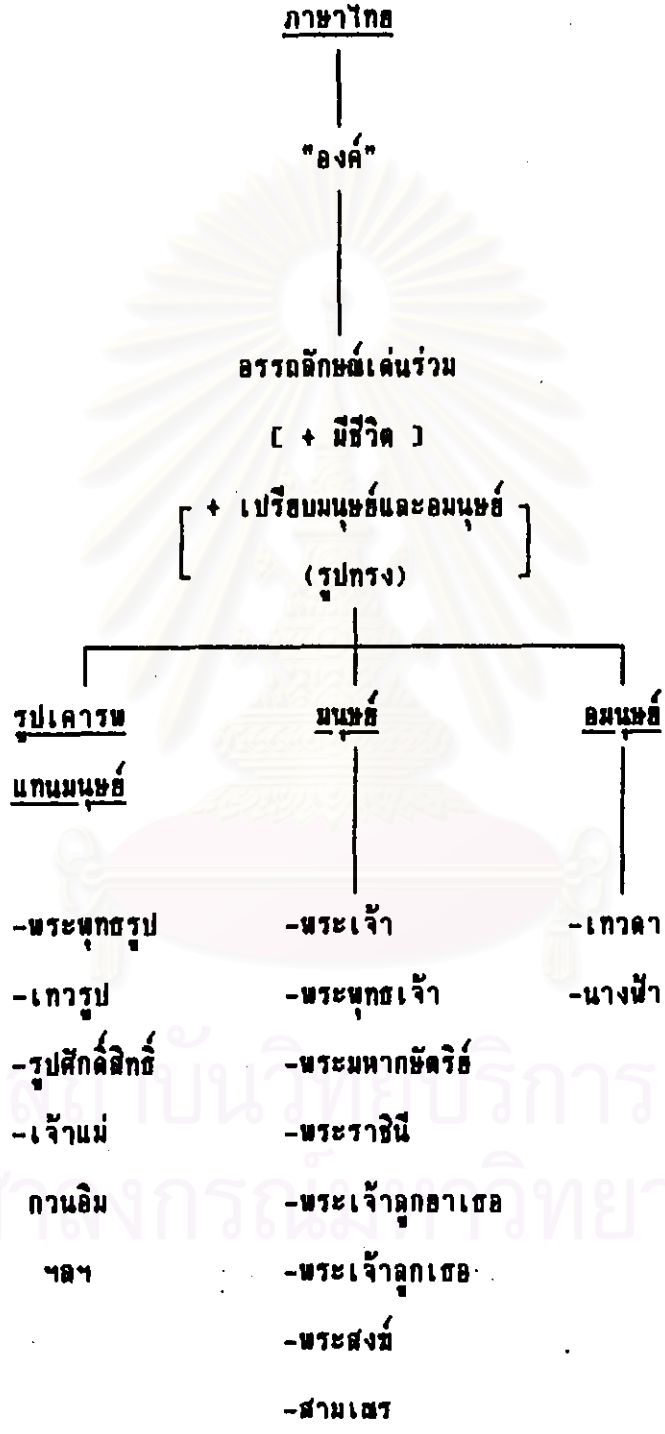

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การมองโลกของผู้พูดภาษาไทยในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "องค์" คำนามที่ใช้กับสัญลักษณ์หรือรูปเคารพ

แทนมนุษย์ในภาษาไทย มีอรรถลักษณ์เด่นคือ [+ เปรียบมนุษย์และอมนุษย์ (รูปทรง)] ซึ่งเป็นลักษณะเด่นร่วมกันกับมนุษย์และอมนุษย์บางประการ คือ สัญลักษณ์หรือรูปเคารแทนมนุษย์ของผู้พูดภาษาไทยถูกเปรียบว่า มีรูปทรงของร่างกาย คือ ศีรษะ, ลำตัว, แขน และ ขา คล้ายกับมนุษย์ และอมนุษย์ ดังนั้นจึงเปรียบเทียบว่าสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวมีลักษณะที่เหมือนมนุษย์และอมนุษย์ จึงใช้คำลักษณนามร่วมกันกับมนุษย์และอมนุษย์ สิ่งที่น่าสังเกต คือ มนุษย์, อมนุษย์ และรูปเคารพแทนมนุษย์ในภาษาไทย ล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลชั้นสูงทั้งสิ้น

ข. โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์และอมนุษย์ร่วมกับสัตว์ในภาษาเวียดนาม ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้จำนวน 1 คำ คือ "ông" คำนามประเภทย่อยต่าง ๆ ที่ใช้กับคำลักษณนามดังกล่าวจำแนกเพื่อให้เห็นความแตกต่างในการมองโลกของผู้พูดภาษาไทยได้ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

<u>แผนภูมิที่ 16</u> : แผนภูมิการมองโลกในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "ông" ในภาษาเวียดนาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

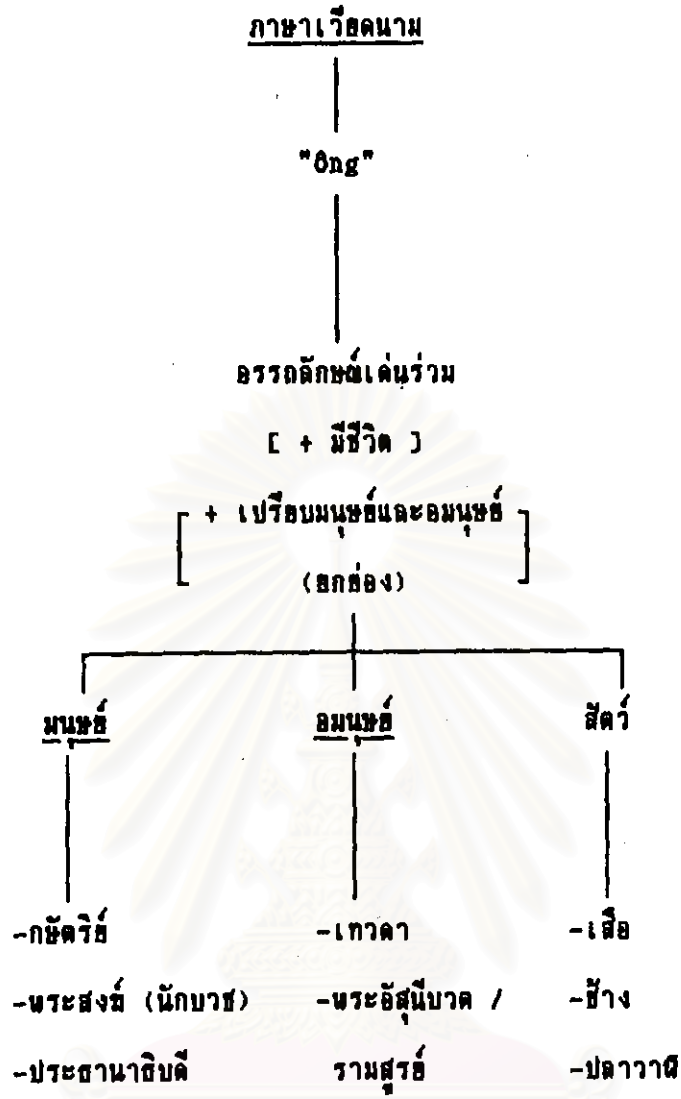

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าการมองโลกของผู้พูดภาษาเวียดนามในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "ông" ในภาษาเวียดนามมีลักษณะพิเศษซึ่งลักษณะดังกล่านี้ไม่ปรากฏในภาษาไทย คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์และอมนุษย์มีอรรถลักษณ์เด่นที่สุด คือ [+ มีชีวิต] ส่วนอรรถลักษณ์ [+ เปรียบมนุษย์และอมนุษย์ (ยกย่อง)] ของคำลักษณนาม "ông" ที่ใช้กับสัตว์เป็นอรรถลักษณ์เด่นที่มีลักษณะร่วมกับอรรถลักษณ์ [+ มีชีวิต] ที่ใช้กับมนุษย์และอมนุษย์ เนื่องจากผู้พูดภาษาเวียดนามมองว่าสัตว์บางกลุ่ม เช่น เสือ ช้าง และปลาวาฬ เป็นสัตว์ที่ถูกยกย่องและบูชาเหมือนมนุษย์ (กษัตริย์) และอมนุษย์ (เทวดา)

5.3.3.4 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทมนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์ ร่วมกับคำนามประเภทอื่น ภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ (เฉพาะภาษาเวียดนาม), อมนุษย์, สัตว์ และสิ่งของ จำนวน 1 คำเท่ากัน คือ ภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "ตัว" ส่วนภาษาเวียดนามใช้ว่า "con" คำนามประเภทย่อยต่าง ๆ ที่ใช้กับคำลักษณนาม "ตัว" และ "con" จำแนกเพื่อให้เห็นความแตกต่างในการมองโลกของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามได้ ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

<u>แผนภูมิที่ 17</u> : แผนภูมิเปรียบเทียบการมองโลกในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "ตัว" ในภาษาไทย และ "con" ในภาษาเวียดนาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

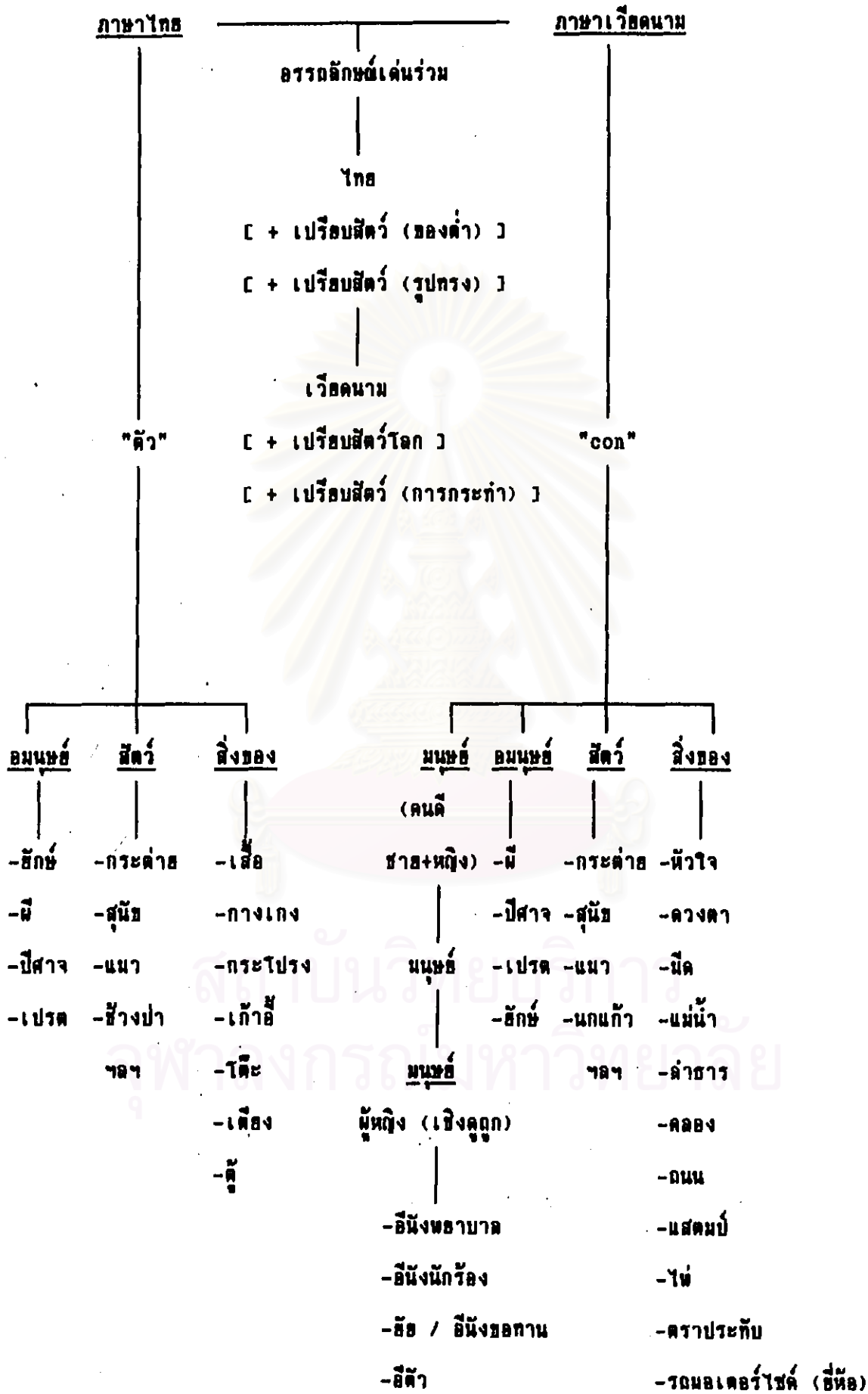
ภาษาไทย
ภาษาเวียดนาม
อรรถลักษณ์เด่นร่วม
ไทย
[+ เปรียบสัตว์ (ของต่ำ)]
[+ เปรียบสัตว์ (รูปทรง)]
เวียดนาม
"ตัว"
[+ เปรียบสัตว์โลก]
[+ เปรียบสัตว์ (การกระทำ)]
"con"
อมนุษย์
สัตว์
สิ่งของ
มนุษย์
อมนุษย์
สัตว์
สิ่งของ
-ยักษ์
-ผี
-ปีศาจ
-เปรต
-กระต่าย
-สุนัข
-แมว
-ช้างป่า
ฯลฯ
-เสื้อ
-กางเกง
-กระโปรง
-เก้าอี้
-โต๊ะ
-เตียง
-ตู้
(คนดี
ชาย+หญิง)
มนุษย์
มนุษย์
ผู้หญิง (เชิงดูถูก)
-ผี
-ปีศาจ
-เปรต
-ยักษ์
-กระต่าย
-สุนัข
-แมว
-นกแก้า
ฯลฯ
-หัวใจ
-ดวงตา
-นิ้ว
-แม่น้ำ
-ลำธาร
-คลอง
-ถนน
-แสตมป์
-ไข่
-ตราประทับ
-รถมอเตอร์ไซค์ (ซี่หัว)
-อีนังพยาบาล
-อีนังนักร้อง
-อีย / อีนังขอทาน
-อีตัว

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การมองโลกของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "ตัว" และ "con" มีลักษณะที่ต่างกัน เพราะถึงแม้ว่าจะใช้กับคำนามประเภทเดียวกัน เช่น อมนุษย์ และสิ่งของ เป็นต้น แต่ก็มีความแตกต่างเพราะมีการเปรียบเทียบอมนุษย์กับสิ่งของในลักษณะที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นสิ่งของที่ปรากฏร่วมกับคำลักษณนามก็เป็นสิ่งของคนละชนิดด้วย ลักษณะเด่นดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ที่แตกต่างกันของผู้พูดทั้งสองภาษาได้ชัดเจนมาก กล่าวคือ การใช้คำลักษณนาม "ตัว" กับคำนามประเภทอมนุษย์และสิ่งของโดยนำไปเปรียบเทียบกับสัตว์นั้น ผู้พูดภาษาไทยมีโลกทัศน์ว่า อมนุษย์ และสิ่งของที่ถูกเปรียบเทียบมีลักษณะบางอย่างที่คล้ายกับสัตว์ ตามที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำลักษณนามในภาษาไทยไว้ในบทที่ 2 สามารถนำมาวิเคราะห์โลกทัศน์ของผู้พูดภาษาไทยได้ว่าอมนุษย์จำพวกยักษ์, ผี, ปีศาจ และเปรต ซึ่งมีอรรถลักษณ์เด่นร่วมกับสัตว์คือ [+ เปรียบสัตว์ (ของต่ำ)] เนื่องจากผู้พูดภาษาไทยมองว่าอมนุษย์จำพวกดังกล่าว นอกจากจะถือว่าเป็นสิ่งมีชีวิตแล้ว ยังถือว่าเป็นของชั้นต่ำเหมือนสัตว์ และมีสถานภาพเทียบเท่ากับสัตว์ ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนาม "ตัว" ร่วมกันกับสัตว์ ลักษณะดังกล่าวนี้ตรงกับงานวิจัยที่ นฤมล จันทรศุภางค์(2528) ได้วิเคราะห์เอาไว้ด้วย

ส่วนคำนามอีกประเภทหนึ่งที่ใช้คำลักษณนามร่วมกับ "สัตว์" ในภาษาไทย คือ คำนามประเภทสิ่งของเฉพาะสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งได้แก่ เสื้อ, กางเกง, กระโปรง, เก้าอี้, โต๊ะ, เตียง และตู้ เป็นต้น มีอรรถลักษณ์เด่นร่วมกับสัตว์คือ [+ เปรียบสัตว์ (รูปทรง)] เนื่องจากผู้พูดภาษาไทยมองว่า สิ่งของดังกล่าวมีรูปทรงของร่างกาย คือ มี ส่วนหัว ลำตัว แขน และขาเหมือนกับสัตว์ เสื้อ เปรียบเหมือนส่วนแขน กางเกง เปรียบเหมือนส่วนขา ส่วนโต๊ะ, เก้าอี้, เตียง และตู้ มีขา 4 ขา พื้นผิวมีความแบน ซึ่งคล้ายกับรูปทรงของร่างกายของสัตว์ ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนาม "ตัว" ร่วมกันกับสัตว์ ลักษณะดังกล่าวนี้ตรงกับเรื่องโลกทัศน์ของการใช้คำลักษณนาม "ตัว" ที่ใช้กับสิ่งของ โดยพิจารณาจากรูปทรงของร่างกายที่เปรียบเหมือนรูปทรงของสัตว์ ซึ่ง พลาเช็ค (Placzek, 1992) ได้วิเคราะห์เอาไว้

การใช้คำลักษณนาม "con" กับคำนามประเภทสิ่งของโดยนำไปเปรียบเทียบกับมนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์นั้น ผู้พูดภาษาเวียดนามมีโลกทัศน์ว่าสิ่งของถูกเปรียบมีชีวิตเหมือนมนุษย์ อมนุษย์ และสัตว์ ซึ่งมนุษย์ในที่นี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก หมายถึง มนุษย์ทั่ว ๆ ไปที่เป็นคนดีทั้งชายและหญิงจะใช้คำว่า người เพียงคำเดียวเท่านั้น เมื่อใช้ con người มีความหมายว่า มนุษยชาติหรือสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า มนุษย์ และมีความแตกต่างจากสัตว์ด้วยลักษณะของรูปทรง อวัยวะภายนอก แต่ก็จัดว่าเป็นสิ่งมีชีวิตเหมือนกัน เนื่องจากมีอวัยวะสามารถหายใจ เคลื่อนไหวได้ กินอาหารได้ ขับถ่ายได้ เจริญเติบโตได้ และสืบพันธุ์ได้ เป็นต้น เมื่อใดที่ใช้คำลักษณนาม con กับมนุษย์ จะเน้นที่ความเป็นมนุษย์เท่านั้น ไม่มีเรื่องชนชั้นวรรณะ สถานภาพทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่จะหมายถึงมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ทุกฐานะ และทุกอาชีพ มนุษย์กลุ่มที่ 2 หมายถึง ผู้หญิงไม่ดี ใช้ในเชิงดูถูก เช่น อีนังพยาบาล, อีขอทาน, อีตัว เป็นต้น ส่วนสัตว์ก็หมายถึงสัตว์ทั่ว ๆ ไป ตามที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อรรถลักษณ์ของคำลักษณนามในภาษาเวียดนามไว้ในบทที่ 3 สามารถนำมาวิเคราะห์โลกทัศน์ของผู้พูดภาษาเวียดนามได้ว่า มนุษย์ และอมนุษย์จำพวกยักษ์, ผี, ปีศาจ และเปรต มีอรรถลักษณ์เด่น คือ [+ เปรียบสัตว์โลก] เป็นอรรถลักษณ์เด่นร่วมกับอรรถลักษณ์ [+ มีชีวิต] ซึ่งเป็นอรรถลักษณ์เด่นที่สุดของสัตว์ เนื่องจากผู้พูดภาษาเวียดนามมองว่ามนุษย์ และอมนุษย์จำพวกดังกล่าวเป็นสัตว์โลกเหมือนสัตว์ กล่าวคือ ถึงแม้ว่าอมนุษย์ดังกล่าวจะอยู่ในโลกอีกภพหนึ่งที่แตกต่างจากโลกของมนุษย์และสัตว์ แต่ผู้พูดภาษาเวียดนามมองว่ามนุษย์ และอมนุษย์ เป็นสัตว์โลกเหมือนสัตว์ ไม่มีการจำแนกชั้นวรรณะของสัตว์โลก แต่ถือว่าเป็นสัตว์โลกที่อยู่ในภพเดียวกัน

ส่วนคำนามอีกประเภทหนึ่งที่ใช้คำลักษณนามร่วมกับ "สัตว์" ในภาษาเวียดนาม คือ คำนามประเภทสิ่งของทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น และสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ (รวมอวัยวะบางส่วนของมนุษย์) ได้แก่ หัวใจ, ดวงตา, มีด, ถนน, แม่น้ำ, ลำธาร, คลอง, แสตมป์, ไฟ, ตราประทับ และรถมอเตอร์ไซค์ (เรียกยี่ห้อรถ) มีอรรถลักษณ์เด่นร่วมกับสัตว์ คือ [+ เปรียบสัตว์ (การกระทำ)] เนื่องจากผู้พูดภาษาเวียดนามมองสิ่งของต่าง ๆ ว่ามีลักษณะของการกระทำและมีรูปร่างเหมือสัตว์ เช่น แม่น้ำ สามารถเคลื่อนไหวและลดเลี้ยวไปมาได้เหมือสัตว์ รถมอเตอร์ไซค์เปรียบเหมือนสัตว์พาหนะ เป็นต้น

5.3.4 <u>โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งไม่มีชีวิต</u> ในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งไม่มีชีวิตทั้งในลักษณะที่เหมือนกันและต่างกัน กล่าวคือ คำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งไม่มีชีวิต และสิ่งที่เปรียบเหมือนสิ่งไม่มีชีวิตของภาษาไทย มีเพียง 1 กลุ่ม คือ คำลักษณนามที่ใช้กับพืช (เฉพาะส่วนประกอบที่สำคัญ) และสิ่งของ ในขณะที่ภาษาเวียดนามจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ คำลักษณนามที่ใช้กับพืช, สิ่งของ และมนุษย์ และกลุ่มที่ 2 คือ คำลักษณนามที่ใช้กับพืช (เฉพาะส่วนประกอบที่สำคัญ) และสิ่งของ

ในการเปรียบเทียบคำลักษณนามดังกล่าว ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเปรียบเทียบคำนามหลัก เช่นเดียวกับข้อ 5.3.3 แต่ในหัวข้อนี้จะมีคำนามรองเพิ่มมาอีกสองประเภท นอกเหนือจากคำนามรองในภาษาไทยที่มีเพียงหนึ่งประเภท กล่าวคือ ภาษาเวียดนามในส่วนที่มีคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามได้ 3 ประเภท คือ พืช, สิ่งของ และมนุษย์ ที่มีคำนามรองสองประเภท คือ สิ่งของและมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการเปรียบเทียบโลกทัศน์ด้วย จากการจำแนกประเภทของคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งที่เปรียบเหมือนไม่มีชีวิต ในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม ทำให้จัดกลุ่มคำนามหลักที่ใช้เปรียบเทียบโลกทัศน์ของผู้พูดทั้งสองภาษาได้ดังนี้

- คำนามที่ใช้ร่วมกับคำนามหลัก : พืช

<u>แผนภูมิที่ 18</u> : แผนภูมิแสดงการปรากฏร่วมระหว่างคำนามหลักประเภทพืชกับคำนามประเภทอื่น

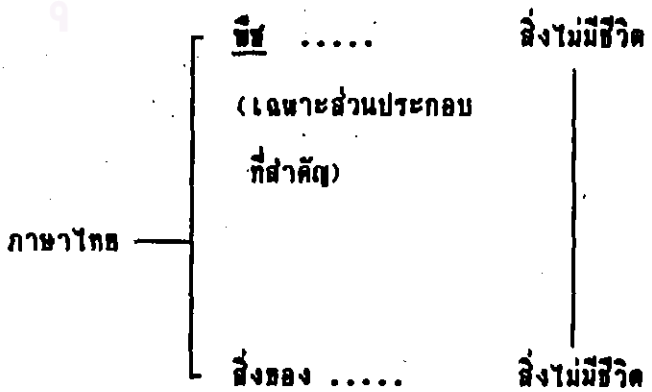

จากแผนภูมิข้างต้นนี้ คำนามหลัก คือ "พืช" (เฉพาะส่วนประกอบที่สำคัญ) ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต สามารถใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้อีก 1 ประเภท คือ สิ่งของ ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิตเช่นเดียวกัน คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้ คือ "ต้น", "ก้าน", "ดอก", "ใบ", "ลูก", "เม็ด", "ยอด"

จากแผนภูมิข้างต้นนี้ คำนามหลัก คือ "พืช" (เฉพาะส่วนประกอบที่สำคัญ) ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต สามารถใช้คำลักษณนามร่วมกับคำนามประเภทอื่นได้อีก 2 ประเภท คือ สิ่งของซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต และมนุษย์ซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต แต่แตกต่างจากภาษาไทย คือ คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามกลุ่มนี้ร่วมกันจะแยกกลุ่มคำนามออกเป็น 2 ชุด คือ คำลักษณนาม "nhánh", "cánh", "quả", "ngọn", "hạt / hột" ใช้กับคำนามประเภทพืช (เฉพาะส่วนประกอบที่สำคัญ) และสิ่งของ ส่วนคำลักษณนาม "cây" ใช้กับคำนามประเภทพืช (เฉพาะส่วนประกอบที่สำคัญ) และมนุษย์

5.3.4.1 โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทสิ่งของร่วมกับคำนามประเภทอื่น ภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของเหมือนกัน กล่าวคือ ภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้กับพืชและสิ่งของร่วมกันทั้งหมด 7 คำ ได้แก่ ต้น, ก้าน, ดอก, ใบ, ลูก, เม็ด และยอด ส่วนภาษาเวียดนามมีทั้งหมด 6 คำ ได้แก่ "nhánh", "cánh", "quả", "ngọn", และ "hạt" / "hột" นอกจากนั้นในภาษาเวียดนามยังมีคำลักษณนามที่ใช้กับพืช, สิ่งของ และมนุษย์ร่วมกันอีก 1 คำ คือ "cây" ด้วย คำนามประเภทย่อยต่าง ๆ ที่ใช้กับคำลักษณนามดังกล่าวข้างต้นนี้ จำแนกเพื่อให้เห็นความแตกต่างในการมองโลกของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามได้ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 19 : แผนภูมิเปรียบเทียบการมองโลกในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับลักษณนาม "ต้น", "ก้าน", "ดอก", "ใบ", "ลูก", "เม็ด", "ยอด" ในภาษาไทย และ "nhánh", "cánh", "quả", "ngọn", "hạt", "hột" ในภาษาเวียดนาม

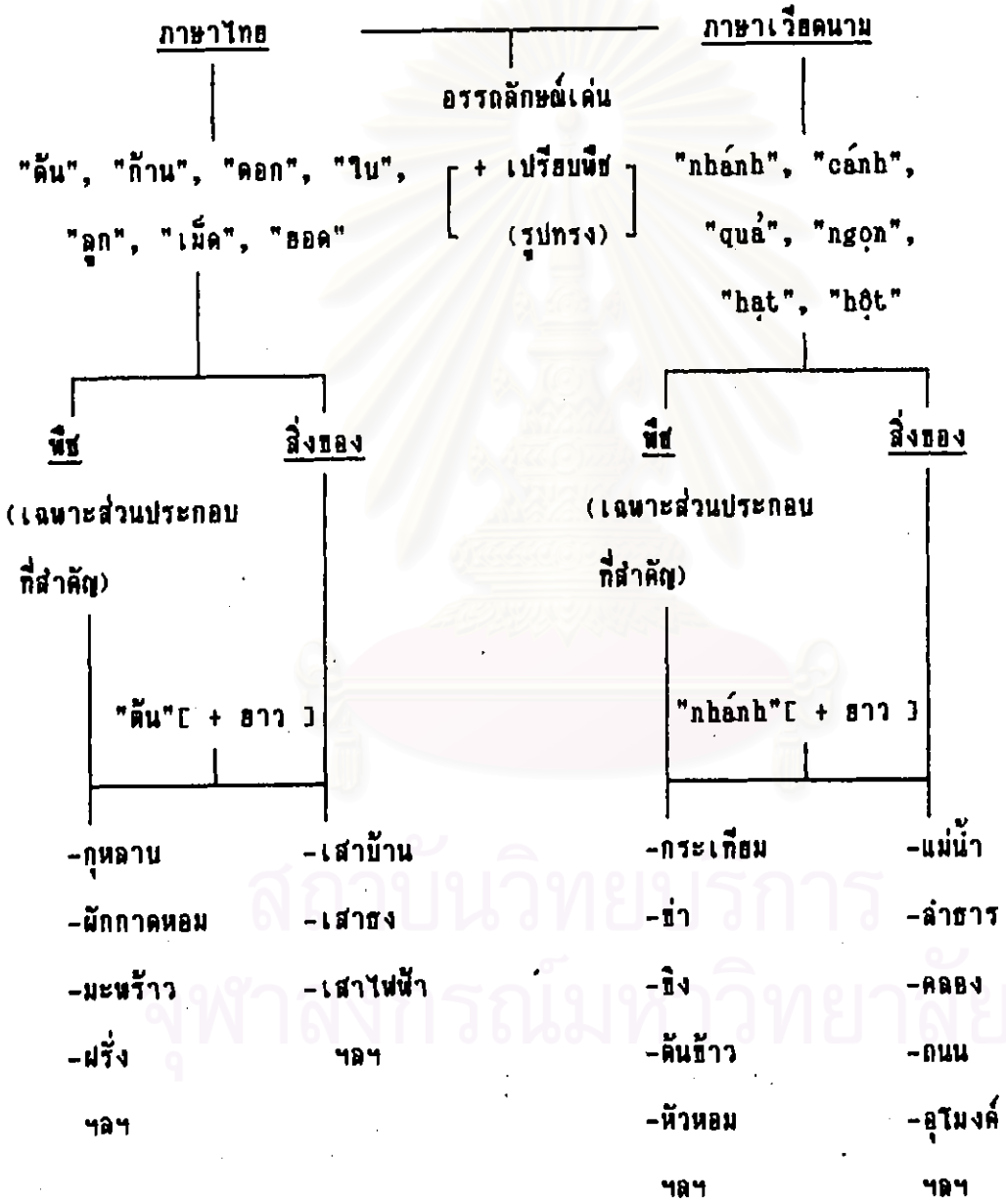

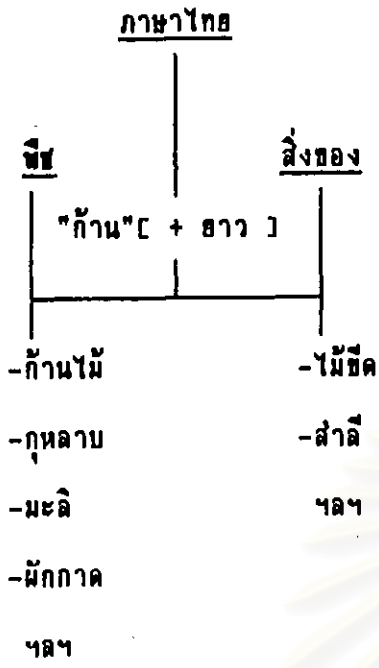

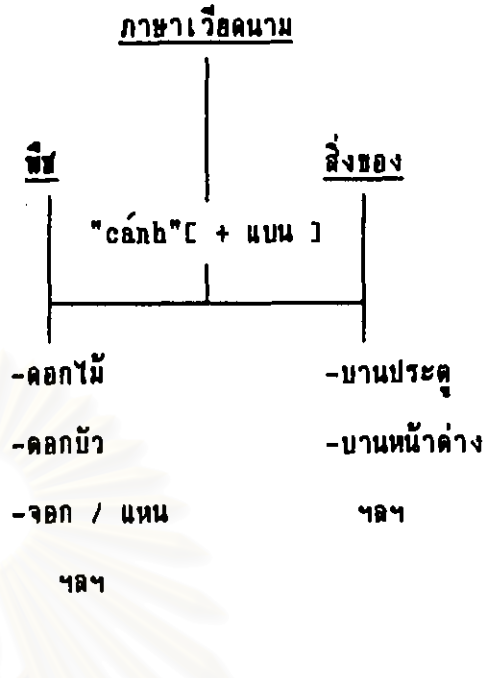

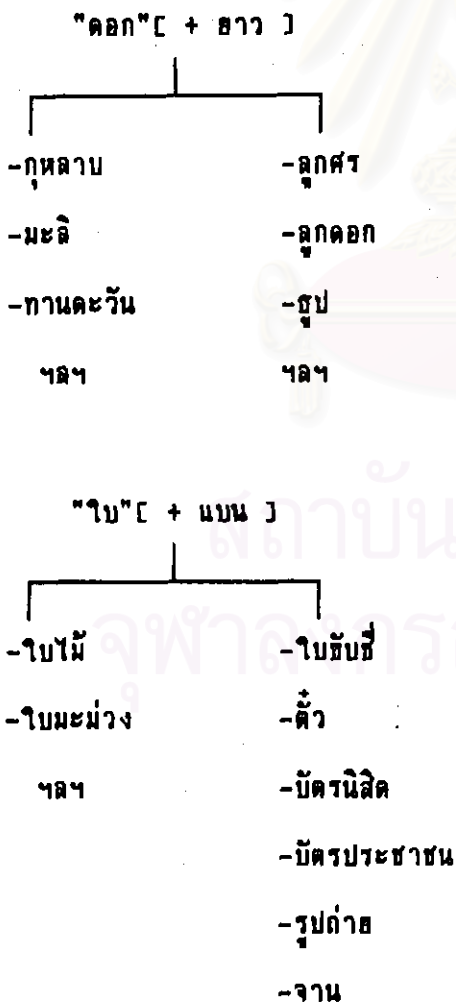

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

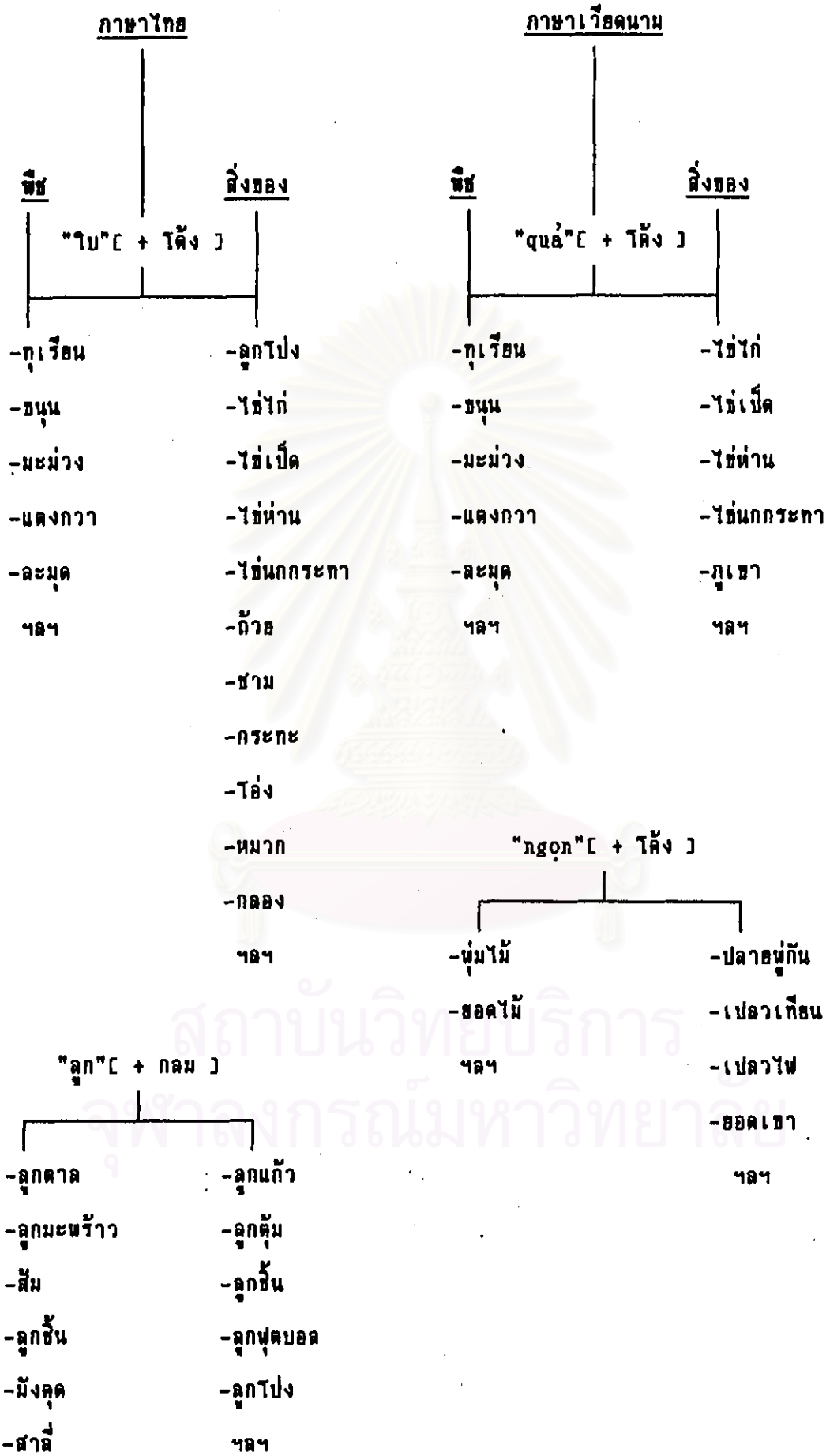
ภาษาไทย
ชีช
สิ่งของ
"ใบ"[+ โค้ง]
-กุเรียน
-ขนุน
-มะม่วง
-แตงกวา
-ละมุด
ฯลฯ
-ลูกโป่ง
-ไข่ไก่
-ไข่เป็ด
-ไข่ห่าน
-ไข่นกกระทา
-ถ้วย
-ชาม
-กระทะ
-โอ่ง
-หมวก
-กลอง
ฯลฯ
"ลูก"[+ กลม]
-ลูกตาล
-ลูกมะพร้าว
-ส้ม
-ลูกชั้น
-มังคุด
-สาลี่
-ลูกแก้ว
-ลูกตุ้ม
-ลูกชั้น
-ลูกฟุตบอล
-ลูกโป่ง
ฯลฯ
ภาษาเวียดนาม
ชีช
สิ่งของ
"quả"[+ โค้ง]
-กุเรียน
-ขนุน
-มะม่วง
-แตงกวา
-ละมุด
ฯลฯ
-ไข่ไก่
-ไข่เป็ด
-ไข่ห่าน
-ไข่นกกระทา
-ภูเขา
ฯลฯ
"ngọn"[+ โค้ง]
-หุ่มไม้
-ยอดไม้
ฯลฯ
-ปลายหุ่มกัน
-เปลวเทียน
-เปลวไฟ
-ยอดเขา
ฯลฯ

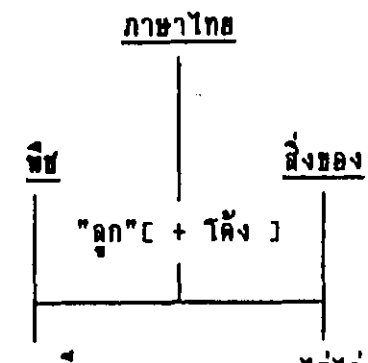

-ทุเรียน
-ขนุน
-มะม่วง
-แตงกวา
-ละมุด
ฯลฯ

-ไข่ไก่
-ไข่เป็ด
-ไข่ห่าน
-ไข่นกกระทา
-ไต้ฝุ่น
-ภูเขา
-เกาะ
-(ลูก) หิน
-กระสุนปืน
-ลูกปืน
-ลูกโป่ง
ฯลฯ

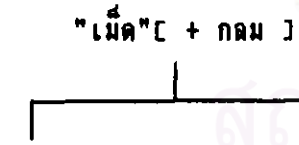

-ข้าว
-ขนุน
-ทุเรียน
-มะม่วง
ฯลฯ

-ยา
-กระดุม
-ลูกอม
-เกลือ
-น้ำตาล
-ไข่มุก
-กรวด
-ทราย

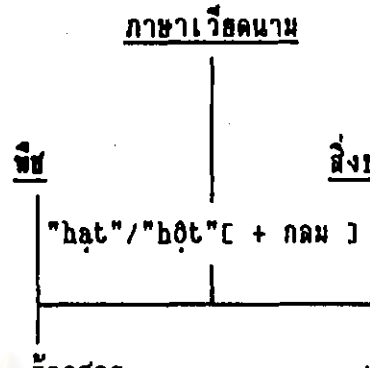

-ข้าวสาร
-ข้าวเปลือก
-ข้าวโพด
-มะขาม
-มะม่วง
ฯลฯ

-เกลือ
-น้ำตาลทราย
-แป้ง
-ฝุ่น
-ทราย
-ฝน
-น้ำตา
-ไข่มุก
ฯลฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

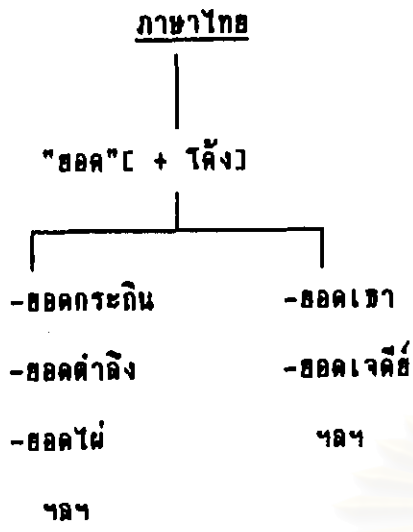

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

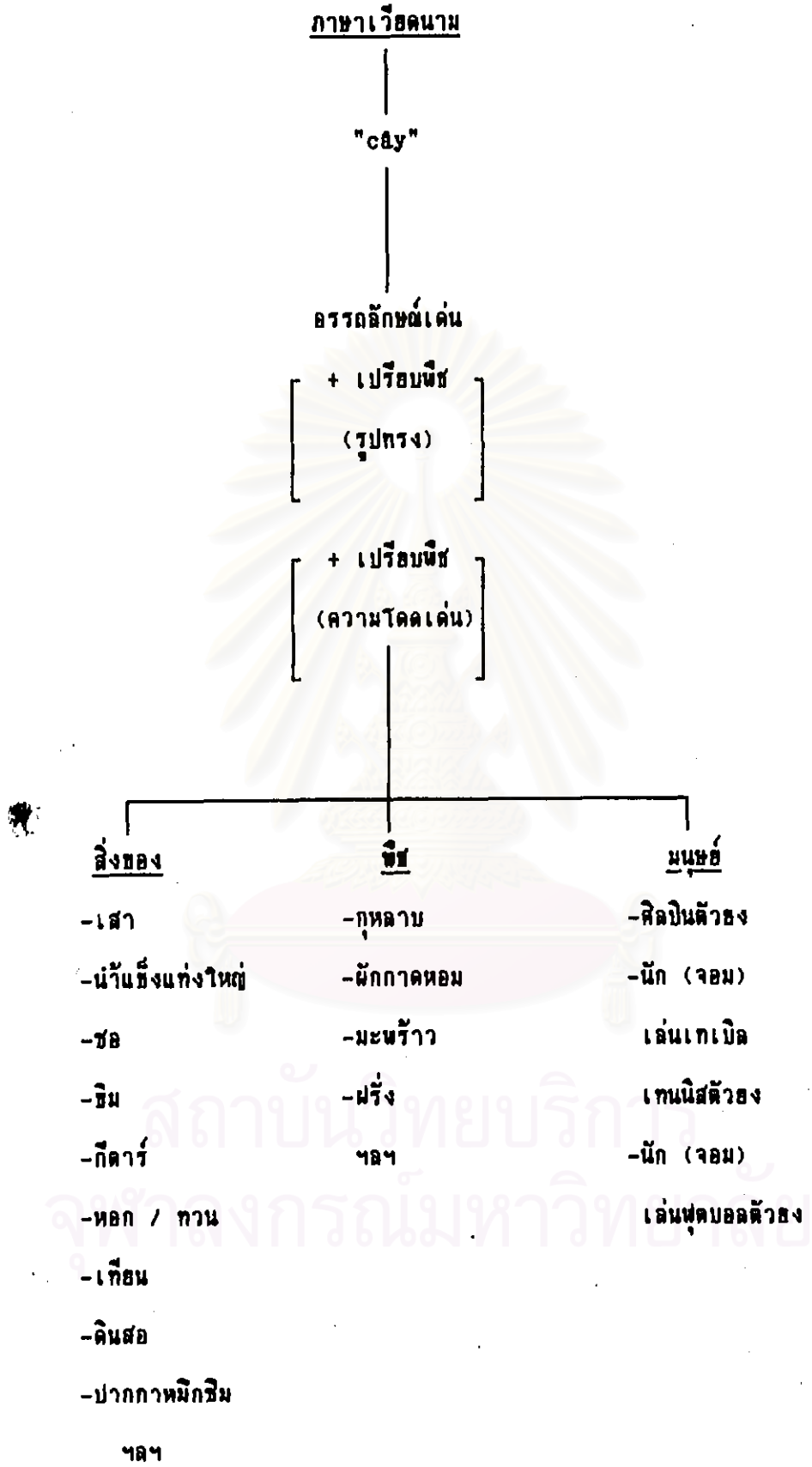
ภาษาเวียดนาม
"cây"
อรรถลักษณ์เด่น
+ เปรียบพืช
(รูปทรง)
+ เปรียบพืช
(ความโดดเด่น)
สิ่งของ
-เสา
-น้ำแข็งแท่งใหญ่
-ชอ
-ชิม
-กีตาร์
-หอก / ทวน
-เทียน
-ดินสอ
-ปากกาหมึกซึม
ฯลฯ
พืช
-กุหลาบ
-ผักกาดหอม
-มะพร้าว
-ฝรั่ง
ฯลฯ
มนุษย์
-ศิลปินตัวยง
-นัก (จอม)
เล่นเทเบิล
เทนนิสตัวยง
-นัก (จอม)
เล่นฟุตบอลตัวยง

จากแผนภูมิดังกล่าวข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่า การมองโลกของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามในการจำแนกกลุ่มคำนามที่ใช้กับคำลักษณนาม "ต้น", "ก้าน", "ดอก", "ใบ", "ลูก", "เม็ด", "ยอด" ในภาษาไทย และ "nhánh", "cánh", "quả", "ngọn", "hạt", "hột" ในภาษาเวียดนาม มีลักษณะที่เหมือนกัน กล่าวคือ คำนามที่ใช้กับสิ่งของในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีอรรถลักษณ์เด่นเหมือนกัน กล่าวคือ [+ เปรียบพืช (รูปทรง)] ซึ่งเป็นการมองโลกที่มีการเปรียบเทียบเหมือนกัน คือ สิ่งของในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีลักษณะเด่นร่วมกันกับพืชบางประการ คือ สิ่งของของผู้พูดทั้งสองภาษาถูกเปรียบว่ามีรูปทรงของรูปลักษณ์ภายนอกคล้ายกับพืช ทั้งนี้หมายถึงเฉพาะส่วนประกอบที่สำคัญของพืชเท่านั้น คือ ส่วนลำต้นเปรียบกับสิ่งของที่มีรูปทรงยาว ส่วนใบเปรียบกับสิ่งของที่มีรูปทรงแบน ส่วนดอกเปรียบกับสิ่งของที่มีส่วนยอดคล้ายดอกและมีที่จับยาวเหมือนก้านดอก ทั้งนี้ยกเว้นภาษาเวียดนามไม่มีการเปรียบเทียบส่วนนี้ เพราะสิ่งของในภาษาเวียดนามไม่ได้ถูกนำมาเปรียบเทียบกับส่วนดอก ส่วนผลและเมล็ดเปรียบกับสิ่งของที่มีรูปทรงกลมซึ่งมีทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ถ้ามีขนาดใหญ่จะเทียบกับส่วนผล แต่ถ้ามีขนาดเล็กจะเทียบกับส่วนเมล็ด ดังนั้นจึงเปรียบเทียบว่าสิ่งของต่าง ๆ ที่มีรูปทรงดังกล่าวมีลักษณะที่เหมือนส่วนประกอบที่สำคัญของพืช จึงใช้คำลักษณนามร่วมกันกับพืช

อย่างไรก็ตาม มีข้อน่าสังเกตว่า การเปรียบเทียบการใช้คำลักษณนามที่ใช้กับคำนามประเภทสิ่งของกับพืชทั้งในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม ยังมีลักษณะพิเศษที่เหมือนกัน คือ ภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนยอดของพืชและสิ่งของเหมือนกัน แต่ตัวอย่างที่ใช้บางส่วนแตกต่างกัน ภาษาเวียดนาม ใช้คำลักษณนามว่า "ngọn" สิ่งของที่หมายถึงเฉพาะส่วนยอดหรือส่วนหัว เช่น ปลายหู่กัน, เปลวเทียน, เปลวไฟ, ยอดเขา เป็นต้น ถูกนำมาเปรียบเทียบกับส่วนยอดของต้นไม้ ส่วนภาษาไทยใช้คำลักษณนามว่า "ยอด" แต่สิ่งของที่ใช้กับส่วนยอดมีที่ใช้น้อยกว่าภาษาเวียดนาม ตัวอย่างเช่น ยอดเขา, ยอดเจดีย์ เป็นต้น ถูกนำมาเปรียบเทียบกับส่วนยอดหรือปลายของพืช เช่น ยอดกระถิน, ยอดตำลึง และยอดไผ่ ลักษณะดังกล่าวอาจสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของผู้พูดทั้งสองภาษาได้ว่า ผู้พูดทั้งสองภาษาให้ความสำคัญกับส่วนยอดของต้นไม้เหมือนกัน นอกจากนั้นส่วนประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญของพืชบางส่วน ในกรณีที่มีคำลักษณนามใช้หลายคำก็ไม่ได้หมายความว่าจะใช้คำลักษณนามคำนั้นทุกคำ เช่น ส่วนผล ในภาษาไทยมีคำลักษณนามใช้ 3 คำ คือ ลูก, ใบ และผล แต่ในที่นี้หมายถึงคำลักษณนาม "ลูก" คำเดียว

เท่านั้นที่อ้างถึงสิ่งของที่มีรูปทรงกลม เพราะสิ่งของที่มีรูปทรงกลมจะใช้กับคำลักษณนาม "ลูก" เท่านั้น ไม่ได้ใช้กับคำลักษณนาม "ใบ" และ "ผล" ส่วนประกอบลีกส่วนหนึ่ง คือ ส่วนเมล็ด ในภาษาไทยมีคำลักษณนามใช้ 2 คำ คือ เมล็ด และ เม็ด แต่ในที่นี้หมายถึงคำลักษณนาม "เม็ด" คำเดียวเท่านั้นที่อ้างถึงสิ่งของที่มีรูปทรงกลม เพราะสิ่งของที่มีรูปทรงกลมจะใช้กับคำลักษณนาม "เม็ด" เท่านั้น ไม่ได้ใช้กับคำลักษณนาม "เมล็ด" ส่วนในภาษาเวียดนามก็มีความหมายเช่นเดียวกันกับในภาษาไทย คือ quả จะหมายถึง "ลูก" ส่วน hạt / hột จะหมายถึง "เม็ด"

ข้อแตกต่างอีกประการหนึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ ในภาษาเวียดนาม มีคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชส่วนต้น ซึ่งสามารถนำไปใช้กับสิ่งของโดยนำมาเปรียบเทียบกับส่วนของต้นที่มีรูปทรงยาว และใช้กับมนุษย์โดยนำมาเปรียบเทียบกับความโดดเด่นของต้นไม้ คำลักษณนามดังกล่าวคือ "cây" ในขณะที่ภาษาไทยมีคำลักษณนามที่ใช้กับส่วนประกอบของพืชส่วนต้น คือคำว่า "ต้น" ซึ่งสามารถนำไปใช้กับสิ่งของโดยนำมาเปรียบเทียบกับส่วนของต้นที่มีรูปทรงยาวเหมือนภาษาเวียดนาม กล่าวคือ สิ่งของบางชนิด เช่น เสาธง, เสาหิน เป็นต้น ในภาษาไทย และ เสา, น้ำแข็งแท่งใหญ่, ซอ, จะเข้, กีตาร์, หอก/ทวน เป็นต้น ในภาษาเวียดนาม (ภาษาเวียดนามสามารถใช้กับสิ่งของได้มากชนิดกว่าภาษาไทย) มีอรรถลักษณ์เด่นเหมือนกัน คือ [+ เปรียบพืช (รูปทรง)] ซึ่งเป็นการมองโลกที่มีการเปรียบเทียบเหมือนกัน คือ สิ่งของในภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีลักษณะเด่นร่วมกับส่วนประกอบของพืชส่วนต้นบางประการ คือ สิ่งของของผู้พูดทั้งสองภาษาถูกเปรียบว่ามีรูปทรงของรูปลักษณ์ภายนอก คือ รูปทรงยาวคล้ายกับส่วนประกอบของพืชส่วนต้น ดังนั้นจึงใช้คำลักษณนามร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อแตกต่างที่แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดภาษาไทยและผู้พูดภาษาเวียดนามมีโลกทัศน์ที่ต่างกัน คือ คำลักษณนาม "cây" ในภาษาเวียดนาม นอกจากจะใช้กับคำนามประเภทสิ่งของได้แล้ว ยังสามารถนำไปใช้กับมนุษย์ได้ด้วย ในขณะที่คำลักษณนาม "ต้น" ในภาษาไทยใช้กับพืชและสิ่งของเท่านั้น การใช้คำลักษณนาม "cây" ในภาษาเวียดนามโดยนำมาใช้กับมนุษย์นั้นเป็นการใช้ในลักษณะที่เปรียบเทียบ แต่ไม่ใช่การเปรียบเทียบรูปทรงเหมือนสิ่งของ กลุ่มมนุษย์ที่ใช้คำลักษณนามคำนี้เป็นบุคคลที่มีความสามารถในด้านการกีฬาและการแสดง เช่น ศิลปินตัวยง, นัก (จอม)เล่นฟุตบอลตัวยง, นัก (จอม)ร้องเพลงตัวยง เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะที่เด่นกว่าบุคคลอื่น ดังนั้น พืชและมนุษย์กลุ่มดังกล่าวจึงมีอรรถลักษณ์เด่นร่วมกัน คือ

[+ เปรียบพืช (ความรู้สึก)] ผู้พูดภาษาเวียดนามมองว่าลักษณะเด่นของบุคคลกลุ่มนี้ คือ เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักของบุคคลในสังคม จึงเปรียบเทียบว่า ความโดดเด่นของบุคคลกลุ่มดังกล่าวเปรียบเหมือนพืชที่เจริญงอกงามมากที่สุดและสวยงามที่สุดในกลุ่มพืชด้วยกัน การมีค่าลักษณนาม cây ใช้กับมนุษย์ร่วมกับพืชและสิ่งของนี้สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาเวียดนามว่า นอกจากผู้พูดภาษาเวียดนามจะมีความคิดในการนำส่วนรูปทรงของสิ่งของไปเปรียบเทียบกับรูปทรงของพืชแล้ว ผู้พูดภาษาเวียดนามยังมีความคิดในการเปรียบมนุษย์กับพืชด้วยว่า มนุษย์ในสังคมที่มีความโดดเด่นกว่าบุคคลอื่น โดยเฉพาะในด้านการกีฬาและการแสดงนั้นเปรียบเหมือนพืชที่สวยงามและเจริญงอกงามมากที่สุดในบรรดาพืชด้วยกัน ลักษณะดังกล่าวอาจสะท้อนได้ว่าผู้พูดภาษาเวียดนามให้ความสำคัญกับพืชมากเท่ากับมนุษย์ นอกจากนั้นยังอาจสะท้อนวิถีชีวิตของคนเวียดนามว่ามีความใกล้ชิดและผูกพันกับสภาพแวดล้อมและธรรมชาติด้วย

5.4 สรุปการเปรียบเทียบโลกทัศน์ของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

จากการเปรียบเทียบโลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนาม พบว่า โลกทัศน์ที่สะท้อนจากการใช้คำลักษณนามในภาษาไทยและภาษาเวียดนามนี้ทั้งโลกทัศน์ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน กล่าวคือ ในการจำแนกประเภทคำลักษณนามแต่ละประเภทนั้น ทั้งผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มและการใช้คำลักษณนามทั้งที่เหมือนกันและต่างกัน นอกจากนั้นยังมีข้อน่าสังเกตว่าความคล้ายคลึงและความแตกต่างของประเภทคำลักษณนามนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับจำนวนคำลักษณนามในแต่ละประเภทของภาษาแต่ละภาษา กล่าวคือ ถ้าภาษาใดมีจำนวนคำลักษณนามประเภทใดใช้เป็นจำนวนมากแล้ว มักจะมีจำนวนคำลักษณนามในประเภทอื่นลดน้อยลงด้วย เช่น ภาษาไทยมีคำลักษณนามซ้ำรูปใช้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะคำนามที่ใช้กับมนุษย์ พืช และสิ่งของทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ที่สามารถใช้คำลักษณนามซ้ำรูปได้ ดังนั้นเมื่อภาษาไทยมีคำลักษณนามซ้ำรูปใช้เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงทำให้มีจำนวนคำลักษณนามไม่ซ้ำรูปน้อยกว่าภาษาเวียดนาม จำนวนคำลักษณนามไม่ซ้ำรูปในภาษาเวียดนามที่พบว่ามีมากที่สุดคือ คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาษาเวียดนามให้ความพิเศษกับคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ ดังนั้นจึงมีคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์มากกว่าภาษาไทย อีกทั้งเมื่อนำคำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ไปใช้ยังพบ

ว่า คำลักษณนามที่ใช้กับมนุษย์ในภาษาเวียดนามมีความซ้ำซ้อนมากกว่าภาษาไทยเนื่องจากมีการจำแนกกลุ่มตามเพศ, วัย, อาชีพ, ความประพฤติ ฯลฯ ของบุคคลในสังคมด้วย ทั้งนี้ความซับซ้อนและความละเอียดในการจำแนกกลุ่มดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ที่แตกต่างไปจากผู้พูดภาษาไทย โดยเฉพาะในด้านความเป็นอยู่หรือการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคลในสังคมของผู้พูดทั้งสองกลุ่มที่อาจมีสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จึงมีผลทำให้การจำแนกกลุ่มคนในสังคมตามการใช้คำลักษณนามมีความแตกต่างกันไปด้วย

การจำแนกกลุ่มของสิ่งต่าง ๆ ตามการใช้คำลักษณนามนั้น นอกจากจะมีความแตกต่างกันแล้ว ยังพบว่ามีความเหมือนกันถึงแม้ว่ากลุ่มคนทั้งสองกลุ่มจะมีสภาพแวดล้อมสังคมและวัฒนธรรมต่างกันก็ตาม เช่น การจำแนกสัตว์ ผู้พูดทั้งสองภาษาจำแนกช้างออกจากสัตว์ประเภทอื่น เนื่องจากอาจมองว่าช้างเป็นสัตว์ป่า แต่สามารถทำให้เชื่องและใช้งานได้ ช้างป่าที่ใช้งานไม่ได้ยังคงใช้ลักษณนามเหมือนสัตว์อื่น ๆ คือ "ตัว" ในภาษาไทย และ " con"ในภาษาเวียดนาม ส่วนช้างบ้าน ไทยใช้ลักษณนามว่า "เชือก" ในภาษาเวียดนาม ช้างที่ใช้เป็นช้างศึกจริงจะใช้ลักษณนามว่า "thớt" มีข้อน่าสังเกตคือ คำว่า "เชือก" กับ "thớt"ออกเสียงคล้ายกัน ซึ่งอาจจะเป็นตัวแปรหรือหน่วยเสียงย่อยของกันก็ได้ แต่มีปัญหาว่า คำไหนมาก่อนคำไหนมาหลัง ซึ่งเป็นประเด็นที่จะต้องพิสูจน์กัน แต่นั่นเป็นเรื่องของศัพท์มูลวิทยา (etymology) การจำแนกสิ่งของทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ในส่วนหลัก ๆ นั้น ผู้พูดทั้งสองภาษามีการมองโลกที่เหมือนกัน กล่าวคือ เมื่อจำแนกกลุ่มสิ่งของต่าง ๆ ให้อยู่ในหมวดหมู่เดียวกันจะพิจารณาจากรูปทรง, ความยืดหยุ่น และขนาดของสิ่งของเหมือนกันนอกจากนั้นสิ่งของที่มีความเด่นที่รูปทรงมีมิติยังนำไปเปรียบกับส่วนประกอบที่สำคัญของพืชเช่นเดียวกัน เช่น สิ่งของที่มีรูปทรงยาวเปรียบกับส่วนลำต้น สิ่งของที่มีรูปทรงแบนเปรียบกับส่วนใบ สิ่งของที่มีรูปทรงกลมเปรียบกับส่วนผลและเมล็ด และ สิ่งของที่มีรูปทรงโค้งเปรียบกับส่วนยอด ลักษณะดังกล่าวนี้อาจแสดงให้เห็นถึงการที่ผู้พูดทั้งสองภาษามีความเป็นอยู่ที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีการสังเกตและเปรียบเทียบสิ่งของกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว และให้ความสำคัญกับพืชเหมือนกัน ซึ่งอาจจะสันนิษฐานได้ว่าสาเหตุที่บุคคลทั้งสองกลุ่มนี้มีความคิดที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมอาจเนื่องมาจากมีสังคมดั้งเดิมที่เป็นสังคมเกษตรกรรมเหมือนกัน จากตัวอย่างดังกล่าวโดยเฉพาะการนำสิ่งของไปเปรียบเทียบกับรูปทรงของพืชที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ

สะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดทั้งสองภาษานำคำลักษณนามไปใช้อย่างหลากหลาย โดยพิจารณาจากรูปทรงภายนอกที่ปรากฏว่ามีลักษณะร่วมกันและสามารถนำไปใช้ด้วยกันได้

อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาจากความแตกต่างของสมาชิกในกลุ่มของคำนามแต่ละประเภท โดยแยกเป็นคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งมีชีวิต และสิ่งไม่มีชีวิต จะพบว่าผู้พูดทั้งสองภาษามีภาพในการมองโลกแตกต่างกัน เช่น การมองโลกเกี่ยวกับสิ่งของที่มนุษย์สร้างขึ้น แม้ว่าผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามจะให้ความสำคัญกับรูปทรงของสิ่งของเหมือนกัน แต่การจำแนกสิ่งของที่มีรูปทรงเหมือนกันแต่ขนาดต่างกัน ผู้พูดทั้งสองภาษายังมีการแบ่งตามขนาดของสิ่งของและมีเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งขนาดไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ผู้ใช้ภาษาเวียดนามจะใช้เกณฑ์ในการแบ่งขนาดมากกว่าผู้พูดภาษาไทย นอกจากนั้น คำลักษณนามบางคำ เช่น "ก้อน" ในภาษาไทย เมื่อนำไปใช้กับคำนามประเภทอื่นที่มีรูปทรงเหมือนกัน เช่น ขนมปัง, น้ำแข็ง, ยางลบ, สบู่, ก้อนหิน, ก้อนเมฆ เป็นต้น ก็จะใช้ "ก้อน" เพียงคำเดียว ในขณะที่ภาษาเวียดนามมีคำลักษณนามที่มีความหมายว่า "ก้อน" แยกใช้กับสิ่งต่าง ๆ หลายคำ คือ ขนมปัง ใช้คำลักษณนามว่า "ổ"(ภาษาถิ่น) ก้อนดินและยางลบใช้คำลักษณนามว่า "hòn" (ขนาดใหญ่) และ "cục" (ขนาดเล็ก) สบู่ใช้คำลักษณนามว่า "cục" ก้อนหินใช้คำลักษณนามว่า "hòn" และ เมฆ ใช้คำลักษณนามว่า "áng" นอกจากนั้นในภาษาไทยและภาษาเวียดนามยังมีคำลักษณนามที่ใช้กับสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าหนึ่งสิ่งแตกต่างกัน เช่น คำลักษณนาม "ตัว" ในภาษาไทย สามารถใช้กับสัตว์ มนุษย์จำพวก ผี, ปีศาจ, เปรต และยักษ์ และสิ่งของ ได้แก่ เสื้อผ้า, โต๊ะ, เก้าอี้ และเตียง ในขณะที่คำลักษณนาม "con" สามารถใช้กับสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าคำลักษณนาม "ตัว" ในภาษาไทย กล่าวคือ con สามารถใช้กับมนุษย์ ทั้งมนุษยชาติ และผู้หญิงที่ต้องการดูถูกเหยียดหยาม มนุษย์จำพวกผี, ปีศาจ, เปรตและยักษ์ สัตว์ และสิ่งของ ได้แก่ มีด, แม่น้ำ, ลำธาร, คลอง, ถนน, แสตมป์, ไม่, ตราประทับ และรถมอเตอร์ไซค์ (เรียกยี่ห้อ) การที่คำลักษณนาม "ตัว" ในภาษาไทย และ "con" ในภาษาเวียดนามใช้กับสิ่งของบางอย่างแตกต่างกัน เนื่องจากความคิดของผู้พูดทั้งสองภาษาไม่เหมือนกัน ความคิดและการมองโลกที่แตกต่างกันดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ที่ต่างกัน เนื่องจากอาจมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมต่างกันจึงทำให้ความคิดต่างกันไปด้วย ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ความซับซ้อนและความละเอียดในการจำแนกกลุ่มคำลักษณนามที่ใช้กับคำนามแต่ละประเภทของผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง

นอกจากนั้นในการเลือกใช้คำลักษณนามผู้พูดภาษาไทยและภาษาเวียดนามจะเลือกใช้ตามเกณฑ์ที่กำหนด เกณฑ์ต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ที่เหมือนกันและแตกต่างกันของผู้พูดทั้งสองภาษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย